

CRUX

3 | KESÄ-ELOKUU 2007

Akavan kirkolliset ammattiliitot & Diakoniatyöntekijöiden Liitto

LEIRITYÖ
tarjoaa
haasteita

KIRKKO KAUPUNGISSA

JUKKA HUTTUNEN

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA

jukka.huttunen@espoonseurakunnat.fi

OSALLISTUIN 1990-luvun alussa opintomatkal-
le Yhdysvaltoihin. Matkan teemana oli kirkon
työ kaupunkimaisessa kontekstissa. Tutustuimme
New Yorkissa useaan seurakuntaan ja niiden
strategisiin ratkaisuihin, ja osallistuimme Chicagossa
kaupunkityön seminaariin. Matka teki monella tavoin
vaikutuksen: se avasi eteeni aivan uuden, Suomessa tun-
temattoman suurkaupunkimiljöön ja kirkon siellä. Eh-
kä eniten matka vaikutti avaamalla silmät jatkuvan ja
voimakkaan muutoksen ja sen edellyttämien toimien nä-
kemiselle. Olinhan itse osa varsin tasaisen yksilönteistä
ja hitaasti muuttuvaa suomalaista kirkollista elämää.

Tänä keväänä uutisoitiin pääkaupunkiseudun uutis-
välineissä näyttävästi niin sanotun metropolivauvan syn-
tymästä. Hänet oli päätetty valita alueen miljoonannek-
si asukkaaksi. Metropolia oli niinkin toteutunut. Vain rei-
lu viisitoista vuotta ja muutos on muokannut elämää
ympärilläni, ja vain vähän liioitellen voi sanoa, että mi-
kään ei ole niin kuin ennen. Tämä ei ole – niin uskon –
vain pääkaupunkiseudun metropolialueen kokemus,
vaan totta eri puolilla kaupungistuneilla alueilla.

Suuntaus on maailmanlaajuinen: kaupungistuminen
voimistuu, kaupunkimainen elämänmuoto valtaa alaa.
Kyse ei ole siis vain asumismuodosta tai asumistiheydes-
tä, vaan tavasta elää ja toimia.

KIRKOLLA on ollut kiitettävää aktiivisuutta pohtia
maaseudun muutoksen seurauksia kirkolle. Hyvä niin.
Kaupunkityöstäkin on runsaasti erilaisia tutkimuksia ja
julkaisuja. Sen sijaan joskus vaikuttaa siltä, että rohkei-
den johtopäätösten tekeminen, määrätietoinen strategi-
nen työskentely, yhteinen ideointi ja uusien seurakunta-
työn mallien luominen kaupunkeihin – kaupunkityön

teologia – odottaa vielä tule-
mistaan.

Kaupunkimaiseen elä-
mäntapaan voidaan liittää
monia kuvaavia määreitä,
esimerkiksi määreet yksilöl-
lisyys, hektisyys, verkosto-
maisuus, virtuaalisuus, sir-
paleisuus. Selvää siis on, et-
tei kaupungissa vaikuttava

kirkko voi tukeutua samaan
ajatus- ja toimintamalliin, jolla se on toiminut maaseu-
tumaisessa toimintaympäristössä. Jos kaupunki toimin-
taympäristönä vaatii uuden toimintamallin, eivät myös-
kään vanhat rakenteet voi olla kriittikittömästi ainoat
kelvolliset ja hyväksyttävät. Seurakuntarakenteiden tu-
lisi muuttua myös toiminnallisista syistä, ei vain ulkoa
tulevan vaatimuksen tai taloudellisen paineen johdosta.

Myönteisenä merkinä on siksi pidettävä esimerkiksi
Tampereella pohdittua keskustaseurakuntien rakenteen
tarkastelua. Kaupungeissa ei ole kirkonkylää koko elä-
män keskuksena, vaan keskuksia on eri vaiheissa erilai-
sia. Seurakuntakaan ei voi rakentaa strategiaansa ”kir-
konkylän” varaan. Sen on etsittävä ihmisiä niin ”vapaa-
ajan seurakunnasta” kuin ”työpaikkaseurakunnasta”.
Sen on pyrittävä voimakkaasti sinne, missä ihmiset tä-
näin kohdataan ja jossa vaikutetaan keskusteluun ja ih-
misten tekemiin valintoihin. Siksi on voimakkaasti py-
rittävä myös virtuaaliin kohtaamistilanteisiin.

OLISIKO NYT AIKA koota kirkon kaupunkityön
strategiaa? Parhaiten sellainen syntyisi kaupunkien seu-
rakuntien yhteistyöllä. Kirkkohallituksen kehittämisyk-
siköt tietotaitoineen voisivat olla tällaista prosessia vetä-
mässä. Strateginen työskentely edellyttää myös rohkeut-
ta johtopäätöksiin ja muutokseen. Siitä hyötyisivät myös
maaseutu ja kirkonkylät.

CRUX

3 | KESÄ-ELOKUU 2007

Leirityössä

Kesä ja leirit liitetään yhteen, vaikka leirityötä tehdään nykyisin ympäri vuoden. Leirityön lukupaketti sivuilla..... **13-24**

KIRKON UUDISTUS MARTTI LINDQVISTIN MUKAAN

Teologi, sosiaalietikko ja terapeutti Martti Lindqvistin mukaan mikään auktoriteetti, papillinen portinvartija tai suoritusvaatimus ei saa tulla Kristuksen ja syntisparan väliin..... **48**

RETRIITTI – VAIKENEMISTA JA VIESTINTÄÄ

Yhteinen vaikeneminen sävyttää retriitin viettoa. Millaista on retriitin hiljaisuus?..... **28**

KIRKKOMUUSIKKO ETIOPIASTA

Endrias Hussien työskentelee Dessien Mekane Yesus -seurakunnassa. Hän on seurakuntansa ensimmäinen kirkkomusiikin ammattilainen..... **34**

NAISIA HUIPULLA

Espoon tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherra, tuomiorovasti Marjatta Laitinen johtaa Suomen neljänneksi suurinta seurakuntaa..... **26**

AKIN JÄSENKYSELYSTÄ NOUSSUTTA

Mitä AKIn jäsenet ajattelevat ammattiliitostaan?.. **45**

TYÖNTEKIJÄLTÄ

Kirjan äärellä..... **36**

OPISKELIJAVINKKELI

Rippikouluprosessin arviointia..... **31**

TEKSTIN ÄÄRESSÄ

..... **52**

Kesä, leiri ja laitur

MERJA LAAKSAMO PÄÄTOIMITTAJA

”Ilta pimenee, tulenliekkimme tietä valaisee, vaeltamaamme...” Lauku kantauiu laiturilta, aurinko laskee järven taakse, leiripäivä on illassa. Työntekijä jää vielä hetkeksi nauttimaan luontobonuksesta, joka tipahtaa tilipussiin päivärahon ja työaikahyvityksen päälle.

Leirityöstä keskustellaan osana palkkapolitiikkaa. Enää ei liene missään vallalla käsitys, että työntekijä lähtee järven rannalle leirikeskukseen lomalemaan leiriläisten kanssa. Turvallisuusmääräykset ja vastuun painottaminen ovat palauttaneet maan pinnalle nekin, jotka vielä muutama vuosikymmen sitten kadehtivat näitä ”lomailijoita”.

TIMO SAARENEN/KUOROTOIMIAA

Leireistä puhuttaessa minua viehättää se innostuneisuus, mikä tänäkin päivänä monilla työntekijöillä on leirejä kohtaan. Vaikka leirit vaativat paljon työtä, vaikka niistä jää univelkaa, silti ne yhä edelleen jaksavat sytyttää suuren osan työntekijöitä yrittämään parastaan leiriläisten eteen. Onnistunut leiri on myös työntekijälle palkitseva kokemus.

Tässä Cruxissa leirityöstä puhuvat aktiiviset ja innostuneet leirien pitäjät ja leirikeskuksen isäntä. Turvallisuusnäkökohtiakaan ei ole unohdettu. Turvallisuusasiakirjojen viidakkoon eksynyt pastori toteaa koetuksesta selvinneensä.

Miten sitten leirillä jaksavat ne työntekijät, joille leiri on pakkopullaa? Useimmissa seurakunnissa työntekijöitä ei riitä tarpeeksi, jotta leirille lähtö voisi olla valinnaista. Leirit jaetaan tasan, olipa työntekijä niistä kiinnostunut tai ei.

Mahtaako kyseessä olla syvemmällä piilevä ongelma, vaikkapa työuupumus, minkä vuoksi kaikki normaalin raatamisen ylittävä tuntuu ylivoimaiselta. Itse ajattelin aikanaan seurakuntatyön sarallani leirit mukavana vaihteluna arkeen, jolloin varsinaisen työn ohella leirillä jäi aikaa myös ulkona olemiseen ja vapaampaan puuhailuun leiriläisten kanssa.

Onnistuneen leirin kokonaisuuteen pitää mahtua sopivassa määrin uintihetkiä, saunomista ja laiturilla istuskelua, iltanuotioita unohtamatta. Nämä leirin elementit voimaannuttavat myös työntekijää. ■

TOIMITUS

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 150 2466
merja.laaksamo@akiliiot.fi

TOIMITUSIITEERI Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653, faksi (09) 148 5875
heli.meinola@akiliiot.fi

KUSTANTAJA

Kotimaa-Yhtiöt Oy

TOIMITUSKUNTA

Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Juha Petterson, seurakuntapastori
Esa-Matti Peura, hiippakuntasihteeri
Mia Pusa, korkeakoulutyön ja kv. työn pastori
Ulla Savonen, kappalainen
Jaana Turunen, kanttori
Susanna Valtonen, diakoni
Taina Viljanen, diakonissa
Sakari Vilpponen, kanttori

CRUX

JULKAISIJAT

**Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI
Diakoniatyöntekijöiden Liitto**

Akavatalo, Rautatilaieskatu 6, 00520 Helsinki

OSOITTEENMUUTOKSET

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y.

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliiot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliiot.fi

Diakoniatyöntekijöiden Liitto ry

Pirjo Heikkinen
Puh. (09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.fi

ILMOITUSHINNAT

Koko			
2/1 s.	380 mm x 255 mm	1 790,- euroa	
1/1 s.	190 mm x 255 mm	1 015,- euroa	
1/2 s.	166 mm x 110 mm	555,- euroa	
	81 mm x 229 mm		
1/4 s.	81 mm x 110 mm	325,- euroa	
	166 mm x 55 mm		
1/8 s.	79 mm x 55 mm	200,- euroa	
takasivu	190 mm x 230 mm	1 200,- euroa	

ISSN 0783-0122

PAINOPAikka

Uusimaa Oy, Porvoo

KANNEN KUVA

Pirjo Silveri

SATA TYÖNTÄYTEISTÄ VUOTTA JUHLAKANSISSA

MIKAEL HELENELUND

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITON PUHEEN-
JOHTAJA

mikael.helenelund@evl.fi

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITON juh-
lavuosi huipentuu, kun vietämme liiton 100-vuo-
tisjuhlia Helsingissä 14. - 15. päivänä kesäkuuta.
Olethan sinäkin tulossa juhliin mukaan? Tuomiokirkon ja Johanneksen kirkon juhlakonserteissa menneiden vuosien ja tämän päivän suomalainen kirkkomusiikki ja suomalaiset kirkkomuusikot saavat ansaitsemansa huomion. Tulevaisuuskin on ohjelmassa hyvin edustettuna, kiitos Sibelius-Akatemian kirkkomusiikin opiskelijoiden oman konserttiosuuden. Piispa Eero Huovinen saarnaa radioitavassa juhlamessussa Vanhasakirkossa. Messua seuraavan juhlavastaanoton kohokohta on liiton 100-vuotishistoriikin julkistaminen.

Lähes 300-sivuisen juhlakirjan nimi on *Leivästä, Sanasta ja Musiikista. Suomen Kanttori-urkuriliitto 100 vuotta*. Kirjan ovat toimittaneet Marjukka Andersson, Mikael Helenelund, Annamari Jokinen, Mika Mäntyranta ja Reijo Pajamo. Kustantajana on Kirjapaja.

Liiton värikkäitä vaiheita kuvaavan laajan historian osuuden on kirjoittanut professori Reijo Pajamo. Suomen lukkar- ja urkuriyhdistyksen perustamisesta lähtien liiton suurimpia huolenaiheita on ollut kirkkomusiikoiden toimeentulo ja koulutus. Alkuvuosien tavoitteita olivat muun muassa siirtyminen asteittain viljapalkasta rahapalkkaukseen ja riittävän ison virkatalon saaminen lukkareille palkkaetuna. Ajettiin lukkarikoulutuksen itsenäisyyttä ja vastustettiin muun muassa suunnitelmia siirtää lukkarikoulutus Helsingistä maaseudulle. Siirron perusteluksi oli esitetty sitä, ettei voi ”panna nuoria opiskelemaan kiusausten keskelle”.

Pajamo kuvaa elävästi, miten liiton johtohenkilöt ovat taistelleet kanttorin viran palkkauksen, aseman ja arvostuksen puolesta. Vuonna 1934 nykyisen nimensä saanut liitto on koko historiansa ajan keskustellut siitä, millaisia kanttoreita seurakuntatyössä tarvitaan. ”Onko soitto-taito vai laulutaito virkojen saantia silmällä pitäen yhtä tärkeitä?” 40-luvulla eräs kanttori kiteytti mielipiteensä

kanttoreilta vaadittavista ominaisuuksista ilmaisulla: ”Seurakunnat tarvitsevat ennen kaikkea hurskaita ja musikaalisia kanttoreita.” Myös kanttorin viran avaaminen naisille herätti aikoinaan liiton sisällä keskustelua. Vuonna 1963 asia toteutui suuremmista ongelmista.

SIIRTYMINEN kokonaispalkkaukseen vuonna 1968 ja kirkon omaan virkaehtosopimusjärjestelmään vuonna 1975 olivat merkitykseltään verrattavissa nykyiseen palkkausjärjestelmän uudistukseen. Myös liittyminen keskusjärjestö TVK:hon vuonna 1964 ja Akavaan vuonna 1973 ovat liiton edunvalvonnan merkkipylväitä. Suurta huomiota saavat myös keskustelut, jotka lopulta johtivat kanttorin virkojen pätevyysvaatimusten porrastamiseen vuonna 1981.

Edunvalvonnan lomassa tehdystä laajasta ja sitkeästä aatteellisestakin työstä Pajamon esitys antaa monipuolisen ja kunnioitusta herättävän kuvan. Joko yksin tai yhdessä eri yhteistyötahojen kanssa liitto on järjestänyt kursseja, kirkkolaulujuhlia, koulutus- ja neuvottelupäiviä, sävellyskilpailuja ja opintomatkoja. Liiton julkaisu-toiminta saa kirjassa runsaasti huomiota, samoin vireä alaostotoiminta. Koskettavaa on lukea sotavuosien koettelemuksista ja liiton mittavasta avustustyöstä, kun liitto muun muassa sai tehtäväkseen jakaa Ruotsin virka-veljiltä saatuja keräysvaroja kaatuneiden perheille.

Reijo Pajamon historiaosuutta täydentää kymmenen erillisartikkelia, kirjoittajina toimituskunnan muut jäsenet sekä Anna-Maria Böckerman-Peitsalo, Juhani Holma, Reijo Mattila, Erkki Tuppurainen, Jaana Turunen ja Osmo Vatanen. Artikkeleissa käsitellään viime vuosien keskeisiä tapahtumia kanttorien työn kannalta ja uuden vuosituhannen mukanaan tuomia haasteita. Näin historiikki laajenee juhlakohteen nykytilaa ja keskeistä toimintaympäristöä kuvastavaksi juhlakirjaksi. Liiton toimisto ottaa vastaan kirjan ennakotilauksia. ■

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

Kanttorien neuvottelu-
kokoukset kesällä 2007

Tulospalkka, suoriutumispalkka, harkinnanvarainen palkka – Miten kanttorin työn laatua mitataan ja palkitaan?

Lohtajan seurakuntakodilla
keskiviikkona 1.8. klo 9.30

Lahden Ristinkirkossa
torstaina 9.8. klo 13.30

Suomen Kanttori-urkuriliiton perinteiset jäsenistön neuvottelukokoukset järjestetään jälleen ensi kesänä sekä Lohtajan kirkkomusiikkijuhlien yhteydessä että Lahden kansainvälisellä urkuvuikolla. Kokousten teemana on uuden palkkausjärjestelmän harkinnanvaraisen palkanosan määräytyminen.

Kokoukset avaa puheenjohtaja Mikael Helenelund, joka kertoo myös liiton ajankohtaisista asioista. Lohtajalla päivän teemasta alustaa Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y:n toiminnanjohtaja Esko Jossas, ja Lahdessa hänen lisäkseen asiantuntijana on Kirkon työmarkkinalaitoksen neuvottelupäällikkö Oili Marttila.

Kokoukset aloitetaan liiton tarjoamilla kahveilla. Alustusten jälkeen käydään yleiskeskustelua.

Kokouksiin ovat tervetulleita kaikki Suomen Kanttori-urkuriliiton jäsenet, myös opiskelija- ja eläkeläisjäsenet!

KANTTOREITTEN NEUVOTTELU- JA KOULUTUSPÄIVÄ

Lohtajalla keskiviikkona 1.8.2007

Paikka: Lohtajan seurakuntakoti ja Lohtajan kirkko

Ohjelma:

9.30	Kahvitarjoilu
10.00	Kokouksen avaus
SKUL:n ajankohtaiset asiat, puheenjohtaja <i>Mikael Helenelund</i>
Tulospalkka, suoriutumispalkka, harkinnanvarainen palkka – Miten kanttorin työn laatua mitataan ja palkitaan?
AKIn toiminnanjohtaja <i>Esko Jossas</i>
Yleiskeskustelu
12.15	Lounas
13.15	Dieterico, Dietericus, Didrik, Diderik, Dietrich, Dieterich Buxtehude - Kirkkomusiikin aarreja
<i>Marjukka Andersson</i>
14.45	Tauko
15.00	Ortodoksinen kirkkomusiikki. Mitä se on?
<i>Harri Jopi</i>
16.00	Kahvitarjoilu
- informaatiota KK:n ja KJM:n ajankohtaisista asioista
19.00	Uspenskin katedraalin mieskuoro , johtajana <i>Aleksij Mirolybov</i>
<i>Ilkka Härmäläinen</i> tenori ja <i>Lasse Erkkilä</i> urut
Lohtajan kirkko, liput 20 €/17 €

Neuvottelu- ja koulutuspäivä liittyy Lohtajan XXIX Kirkkomusiikkijuhliin 29.7. - 5.8. Lisätietoja www.lohtaja.fi/kirkkomusiikkijuhlat tai (06) 881 2257.

Päivän järjestää: Kirkon koulutuskeskus (KK), Kirkon jumalanpalveluselämä ja musiikkitoiminta (KJM), Suomen Kanttori-urkuriliitto (SKUL) ja Lohtajan kirkkomusiikkijuhlat ry.

Tervetuloa!

Suomen Kanttori-urkuriliiton 100-vuotishistoriikki

”LEIVÄSTÄ, SANASTA JA MUSIIKISTA”

ELÄVÄSTI kirjoitettu historiikki kanttori-urkureiden ammattiliiton värikkäistä vaiheista vuosina 1907 – 2007 julkistetaan liiton 100-vuotisjuhlissa Helsingissä. Kun tilaat kirjan 8.6. mennessä, saat sen ilman lähetys- ja postikuluja mukaasi julkistamistilaisuudessa.

Miksi ja miten kanttorikunta päätyi järjestäytymään valtakunnalliseksi ammattiliitoksi jo vuonna 1907? Mitä on tähän mennessä saavutettu, mihin liittoa vielä tarvitaan?

Satavuotisjuhlakirjassa valotetaan Suomen Kanttori-urkuriliiton aika ajoin myrskyisiäkin vaiheita monesta suunnasta. Professori Reijo Pajamon kirjoittama laaja historiaosuus valokuvineen kuljettaa lukijaa menneiden vuosikymmenten tiiviisiin tunnelmiin – niin musiikkijuhlien ja sävellyskilpailuiden kuin palkkaneuvottelujen

kin ääreen. Nimekäs joukko kanttoireita ja kirkkomusiikin ystäviä pohdii kirjassa myös uuden vuosituhannen mukanaan tuomia haasteita.

Kirjan ennakkotilaukset 8.6. mennessä tuija.kukkonen@akiliitot.fi tai (09) 150 2446. Kirjan hinta on liiton jäsenille 25 euroa + lähetys- ja postikulut. Muille kirjaa myydään hintaan 35 euroa + lähetys- ja postikulut. Kirjansa ennakkoon tilanneet ja maksaneet saavat kirjan ilman lähetys- ja postikuluja mukaansa julkistamistilaisuudessa Johanneksenkirkon seurakuntasalissa 15.6.2007 kello 15.

KANTTORI-URKURILIITON 100-VUOTISJUHLAT 14. - 15.6.2007 HELSINGISSÄ

Suomen Kanttori-urkuriliitto viettää 100-vuotisjuhlaan 14. - 15.6.2007 Helsingissä. Ohjelmassa on mm. urkuretki, juhlamessu, korkeatasoisia konsertteja ja vapaamuotoista yhdessäoloa sekä liiton 100-vuotishistoriikin julkistaminen.

Vapaita paikkoja illanistujaisiin ja juhlaillalliselle - myös avec - kannattaa vielä tiedustella. Messuun ja konsertteihin mahtuu joka tapauksessa.

Ilmoittautumiset ja historiikin ennakkovaraukset tuija.kukkonen@akiliitot.fi tai (09) 150 2446.

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

Apuvälineitä kanttorien kelpoisuuksien vertailuun

Kanttorikoulutustoimikunta on lähettänyt tuomiokapituleihin kanttorien kelpoisuuksien vertailun ja selvityksen eri virka- ja tutkintonimikkeistä. Tarjoituksena on helpottaa kanttorin virantäyttöihin liittyvää kelpoisuuksien vertailua. Asiakirjat on laatinut professori Erkki Tuppurainen. Ne ovat kaikkien luettavissa internetissä piispainkokouksen kotisivuilta.

Kanttorien virka- ja tutkintonimikkeet ovat viime vuosikymmeninä muuttuneet erittäin usein. Tutkintojen ja opintojen vertailu on siksi ollut vaikeaa sekä virantäyttöjä valmistelevissa tuomiokapituleissa että virkoja täyttävissä seurakunnissa. Myös avoimena olevien virkojen esittelyjen ja hakuilmoitusten oikeellisuus ja ymmärrettävyys ovat olleet epävarmalla pohjalla.

Piispainkokouksen asettama kanttorikoulutustoimikunta on kiinnittänyt epäkohtaan huomiota ja hyväksynyt Erkki Tuppuraisen laatimat asiakirjat ohjeistukseksi kirkon säädöskokouksen nro 104 mukaisiin kanttorinvirkoihin edellytettävien piispainkokouksen hyväksymien tutkintojen ja aikaisempien kelpoisuuksien vastaavuuksien vertailuun.

Nykyiset kelpoisuusvaatimukset ovat ”muu piispainkokouksen hyväksymä tutkinto”, käytännössä konservatorio- tai ammattikorkeakoulututkinto (entinen C-virka), ”ylempi korkeakoulututkinto” eli musiikin maisterin tutkinto (entinen B-virka) ja ”laaja yliopistotutkinto” eli musiikin maisterin tutkinto sekä toinen maisterin tutkinto tai lisensiaatin tai tohtorin tutkinto (entinen A-virka).

www.evli.fi/piispainkokous, Työryhmät, Kanttorikoulutustoimikunta

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

Valokuvia diakoniasta

Diakoniatyöntekijöiden Liitto haluaa osallistua diakoniasta käytävään ajankohtaiseen keskusteluun valmisteilla olevan kirjan myötä. Liitto täyttää ensi vuonna viisi vuosikymmentä, joten se on oiva syy tarjota diakonian merkittävän järjestötoimijan panos kuvaamaan diakonian menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta. Asiantuntevat kirjoittajat valottavat elävästi ja monipuolisesti diakoniaa eri näkökulmista.

Koska kuva puhuu enemmän kuin tuhat sanaa, käännymme liittomme jäsenten puoleen ja pyydämme lainaksi valokuvia kirjaan painamista varten. Toivomme saavamme valokuvia: jäsenten opiskeluajoilta, harjoittelujaksoilta, moninaisista työtehtävistä, liiton järjestämistä koulutustilaisuuksista, alaosastojen kokouksista ja niin edelleen.

Riitta Hiedanpää vastaa mielellään valokuviin ja niiden oikeuksiin liittyviin kysymyksiin puh. (09) 150 2287 tai 040 516 5557 tai sähköpostitse riitta.hiedanpaa@dtl.fi.

Kirja julkaistaan ja tulee myyntiin ensi vuoden keväällä!

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON JÄSENILLE LOMAMÖKKEJÄ JÄSENETUNA

HALUAISITKO viettää mökkilomaa Lapissa? Kesällä tai talvella?

Vuosille 2007 - 2008 solmitun yhteistyösopimuksen mukaisesti Diakoniatyöntekijöiden Liiton jäsenet voivat vuokrata Ylläsjoen lomamökeiltä loma-asuntoja sopimushinnoin. Mökit sijaitsevat Ylläsjoen rannal-

la noin 8 kilometriä Ylläsjärven keskusta Kolarin päin. Hinnat löytyvät osoitteesta www.dtl.fi/Jäsenten_sivut. Tarkempia tietoja ja kuvia mökeistä www.yllasjoki.net.

Tiedustelut ja varaukset Tuula Engström: 0400 201 670 tai tuula.engstrom@mbnet.fi.

Merkitse kalenteriisi!

Diakoniapäivät
Seinäjoella
10. - 12.10.2008

Kanttori-urkuriin, Pappisliiton ja Diakoniatyöntekijöiden Liiton jäsen Huolehdi, että ammattiliiton jäsenmaksu on peritty palkastasi

Maksamalla jäsenmaksun varmistat jäsenyytesi liitossa ja Erityiskoulutettujen työttömyyskassassa. Lisäksi olet oikeutettu käyttämään liittojen tarjoamia jäsenetuja.

Työnantajan vaihtuessa, pyydä uusi valtakirja liitostasi, täytä se ja anna työnantajan kappale työpaikkasi pal-

kanlaskijalle. Muistathan myös lähettää liiton kappaleen valtakirjasta omaan liittoosi.

Ollessasi poissa töistä esimerkiksi äitiyslomalla, virkavapaalla, työttömänä jne., pyydä pankkisiirtolomake jäsenmaksun maksamista varten liitostasi.

KIRKKOMUSIIKKIJUHLAT UUDISTUVAT KIRKON MUSIIKKIJUHLIKSI VUONNA 2012

VALTAKUNNALLISTEN kirkkomusiikkijuhlien taustayhteisöt ovat sopineet juhlien tavoitteiden ja taustaorganisaation uudistamisesta. Vuonna 2012 järjestettäviä juhlia kutsutaan *Kirkon musiikkijuhlaksi*. Sen jälkeen juhlalat järjestetään joka neljäs vuosi.

Sopimuksessa määritellään ensimmäistä kertaa juhlien tavoitteet. Juhlat ilmentävät seurakunnan musiikkitoimintaa laaja-alaisesti, tukevat ja edistävät hengellistä elämää ja tarjoavat musiikillisia elämyksiä ja virikkeitä seurakuntien musiikkitoimintaan. Sopimus allekirjoitettiin 5.3.2007 Kirkkohallituksessa.

Kirkon musiikkijuhlien taustayhteisöinä ovat Kirkkohallitus, Kirkkopalvelut, Suomen Kanttori-urkuriliitto ja Suomen Kirkkomusiikkiliitto. Juhlia valmistelee päätoimikunta, johon taustayhteisöt nimeävät yhden ”kirkkomusiikillista asiantuntemusta omaavan jäsenen”. Päätoimikunnan puheenjohtajana toimii Kirkkohallituksen nimeämänä johtaja, rovasti Kai Vahtola Kirkon jumalanpalveluselämän ja musiikkitoiminnan yksiköstä.

Päätoimikunnan jäseniksi on valittu MuT, kanttori Jorma Hannikainen

nen Kuopiosta, MuM, kanttori Mari Lehtinen Kouvolasta, MuM, hiippakuntakanttori Aija-Leena Ranta Ylöjärveltä ja MuM, toimitussihteeriksi Annmari Salmela Helsingistä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Varajäseniksi on nimetty MuM, musiikkisihteeriksi Mari Torri-Tuominen Vantaalta, MuM, kanttori Jaana Turunen Tampereelta, MuM, musiikkisihteeriksi Ulla Tuovinen Helsingistä ja TM, Kirkkopalvelujen apulaisjohtaja Hannu Pöntinen Helsingistä. Ohjelman suunnittelua varten päätoimikunta kutsuu kanttorikunnasta taiteellisia johtajia.

Juhlien valmistelun turvaa taloudellisesti Kirkon musiikkijuhlien rahasto, joka on perustettu Kirkkohallituksen yhteyteen.

Valtakunnallisia kirkkollisia laulujuhlia on vietetty Suomessa vuodesta 1927. Ne ovat osaltaan jatkaneet Keski-Euroopasta Baltian kautta 1800-luvulla maahamme tullutta laulujuhlaperinnettä. Kirkkolaulujuhlien nimi muuttui vuodesta 1981 alkaen kirkkomusiikkijuhlaksi. Osanottajamäärä on ollut enimmillään yli 12 000. Viime kesänä Kuopioon kokoontui noin 7 000 laulajaa.

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

Valtakunnalliset kanttoripäivät Turussa 6. - 8.2.2008

Ilmoittautuminen alkaa syksyllä

Kahden vuoden välein järjestettävät valtakunnalliset kanttoripäivät pidetään seuraavan kerran Turussa. Ajankohta on jo perinteeksi tullut kynttilänpäivän tienoo, mutta tällä kertaa päivät alkavat tiistain sijaan vasta keskiviikkona 6. päivä ja päättyvät perjantaina 8. päivä helmikuuta.

Kanttoripäivien ohjelma on kytketty Turun seurakuntayhtymän Katedraali soi -tapahtumaan, joten luvassa on korkeatasoisia konsertteja. Ohjelmassa on tietenkin jälleen myös ammatillista antia ja tukea työelämään. Kanttoripäivien järjestelystä on päävastuussa Kirkon jumalanpalveluselämän ja musiikkitoiminnan yksikkö. Suomen Kanttori-urkuriliitto vastaa päivien työelämäosiosta. Kanttoripäiviä suunnittelevan työryhmän puheenjohtajana on Turun tuomiokapitulin jumalanpalvelus- ja musiikkisihteeriksi Mika Mäntyranta.

Kanttoripäivät kannattaa jo nyt merkitä omaan kalenteriin ja ottaa puheeksi myös työnantajan kanssa. Ilmoittautumislomake julkaistaan seuraavassa Cruxissa, joka ilmestyy syyskuun puolivälissä.

Liittojen aukioloajat kesällä

AKIN TOIMISTO on auki koko kesän maanantaista perjantaihin klo 9 - 15, lukuun ottamatta lakimiehen puhelinpalvelua, jota ei ole ajalla 18.6. - 20.8.

Diakoniatyöntekijöiden Liiton

toimisto on suljettuna 2.7. - 27.7. 2007 kesälomien vuoksi.

PAPPISLIITTO

Papiston päivät 2008

Papiston päivät järjestetään 14. - 15.10.2008 Messukeskuksessa Helsingissä. Suomen kirkon pappisliitto juhlii 90-vuotista taivaltaan Papiston päivien yhteydessä.

Seuraa päivien valmistelua verkkosivuilta www.pappisliitto.fi.

AJANKOHTAISTA VERKOSSA

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI

www.akiliitot.fi

Uusi palkkausjärjestelmä ja johtajuus.

Suomen Kanttori-urkuriiliiton 100-vuotisjuhlat 14. - 15.6.2007.
- Nähtävissä myös konserttien ohjelmat.

Huomaathan, että AKIn ja perusliittojen (Suomen Kanttori-urkuriiliitto ja Suomen kirkon pappisliitto) sivut muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.

Kuolleet

Pappisliiton kunniajäsen Vantaankosken eläkkeellä ollut kirkkoherra, rovasti

Juhani Kopposela

s. 13.10.1933, k. 10.4.2007

PAPPISLIITON OPINTOMATKA 2007

Sveitsi: 10. - 17.9.2007

Teema: Reformaation eri kasvot. Tutustumme Sveitsin reformoituun kirkkoon.

Matkanjohtajat: Sveitsissä asuva pastori Pauli Immonen, apulaistoinninhohtaja Merja Laaksamo.

Matkan pääkohteet ovat: Geneve, Zermatin alue, St Bernardin luostari, Alpit.

Hinta: n. 1.200 € (sis. lennot, majoituksen, kuljetukset, opastukset, luennot).

Ilmoittautumiset sähköpostitse heli.meinola@akiliitot.fi tai puhelimitse (09) 150 2653.

Opintomatka 2008

Thaimaa: Helmikuu 2008

Pääkohteet Bangkok ja jokin rannikon kohde. Tutustumme mm. lähetystyöhön, turistityöhön, ulkosuomalaistyöhön ja paikalliseen uskonnollisuuteen.

TIMO KORHONEN/KUJAKOTIMAA

Ilmoittautumisia aletaan ottaa vastaan syksyllä 2007.

Huom! Matkoille on mahdollista saada liiton matka-apuraha (350 €). Opintomatkoiille voivat osallistua Pappisliiton kaikki jäsenet puolisoineen.

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITON OPINTOMATKA 2007

Krakova, Puola: 13. - 17.9.2007

Teemat: Kuorotoiminta, urut ja kirkkomusiikin opiskelu Krakovassa.

Kohderyhmä: kanttorit.

Hinta: n. 800 €.

Matkanjohtajat: Markku Mäkinen ja Annamari Jokinen.

Alustava matkaohjelma:

To 13.9. Aamulla lento Krakovaan, opastettu kävely kaupungilla.

Pe 14.9. Tutustuminen Krakovan musiikkiakatemiaan, vierailu Krakovan luterilaiseen kirkkoon, illanvietto juutalaisravintolassa (Klezmer-musiikkia).

La 15.9. Aamupäiväretki Auschwitz-

ziiniin, tutustuminen Olkuszin kirkon urkuihin, Markku Mäkinen esitelmä.

Su 16.9. Messu Wawelin katedraalissa, iltapäivällä suolakaivosretki Wieliczkaan, illalla konsertti Pyhän Ristin kirkossa.

Ma 17.9. Tutustuminen Pyhän Ristin kirkon urkuihin, illalla lento Suomeen.

Opintomatkalle on mahdollista saada liiton matka-apuraha (200 €).

Sitovat ilmoittautumiset **8.6.2007 mennessä** sähköpostitse heli.meinola@akiliitot.fi tai puhelimitse (09) 150 2653.

Suomen urut 2006

Suomen Kanttori-urkuriliiton kustantama Asko Rautioahon urkumatrikkelin ilmestyy viikolla 22. Matrikkelis-
sa esitellään 2 200:det maassamme olevat urut. Edellinen suomalainen urkumatrikkeli on julkaistu 1970-luvulla, jonka jälkeen on rakennettu yli 700 urut.

Kirkkourkujen lisäksi matrikkelis-
sa on mainittu seurakuntasaleissa, siunauskappeleissa, musiikkioppilaitoksissa, yksityishenkilöillä sekä museoissa olevat urut, joista on ollut saatavissa tietoja.

Kaikista uruista kerrotaan rakentajan nimi, äänikertojen ja sormioiden lukumäärä sekä valmistumisvuosi. Olemassa olevista uruista esitetään myös dispositio (äänikerrasto) soittoapulaitteineen sekä saatavissa olleet tiedot urkujen suunnittelijasta, äänittäjistä sekä julkisivun suunnittelijasta, lisäksi useimmissa tapauksissa myös tiedot urkujen hinnasta, lopputarkastuksen tai tarkastuslausunnon päivämäärästä sekä tarkastuksen toimittajasta.

Puretuista uruista ei dispositioita esitetä, jos urut ovat valmistuneet ennen vuotta 1970, koska kyseiset tiedot löytyvät Erkki Valangin matrikkelistä. Vuoden 1970 jälkeen valmistuneista, mutta sittemmin tuhoutuneista tai puretuista uruista esitetään kuitenkin kaikki ”henkilötiedot”.

Kirkkojen yms. yhteydessä kerrotaan useimmiten myös tiedot niiden rakennusvuosista ja arkkitehdeistä. Seurakuntaliitosten yleistymisen vuoksi urut on matrikkelissa järjestetty kunnan eikä seurakunnan nimen mukaan.

Urkumatrikkeli on tarkoitettu kaikille uruista kiinnostuneille. Se on alallaan ainutlaatuinen hakuteos, laajuudeltaan yli 400 sivua. Kuvia ei tosin ole lainkaan.

JUKKA GRANS FROM LUKKOTIIMAA

Urkumatrikkelin koonnut director musices Asko Rautioaho on Hakavuo-
ren seurakunnan eläkkeellä oleva kanttori ja Sibelius-Akatemian pitkäaikainen urkuopin opettaja.

Kirjan voi tilata AKIn toimistosta tuija.kukkonen@akiliitot.fi tai (09) 150 2446. Kirjan hinta on 20 euroa +

lähety- ja postikulut.

Kirjansa 8.6. mennessä tilanneet ja maksaneet saavat kirjan ilman lähety- ja postikuluja mukaansa Kanttori-urkuriliiton 100-vuotisjuhlissa Johanneksenkirjon seurakuntasalista 15.6.2007 kello 15. ■

MATKALLA KOHTI KESÄÄ SAARISTOMAISEMISSA

KAISA RAUMA

DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITON PUHEEN-
JOHTAJA

kaisa.rauma@evl.fi

TALVEN AIKANA luonto on valmistautunut tulevaan kesään levossa ja hiljaisuudessa. Seurakuntatyössä valmistaudumme tulevaan kouluttautumalla ja kehittämällä uutta. Tulevaan leiri- ja retkikauteen olen itsekin orientoitunut ensiapukurssilla ja vesipelastusharjoituksissa. Vielä ennen kesää on jäljellä yleinen turvallisuuspäivä, jossa on ainakin palopelastusopastusta.

Leirityöhön on monelle jokakesäinen työhön kuuluva itsestäänselvyys, johon on varmaankin sitoutunut jo työhaastattelussa antamissaan vastauksissa. Leirityö on mitä parhain tapa tutustua uusiin ihmisiin, sillä monille seurakunnan leiri on tie omaan seurakuntaan. Työ on kaikessa haastavuudessaan antoisinta osaa työstä. Leirityön kuormittavuutta ja sitovuutta ei korvata nykyisten sopimusten mukaan riittävästi aikana eikä rahana. Jatkossa voi olla, että työntekijät minimoivat leirien määrää ja pituutta tai kieltäytyvät kokonaan leirityöstä.

Talven aikana olemme yrittäneet pitää muistissa turvallisuusasiakirjojen ja turvallisuuskyselylomakkeiden välttämättömyyden. Pieniä puutteita huomaa aika usein tositilanteessa, ja niiden kautta kehitetään lomakkeita sekä omaa ja leiriläisten turvallisuutta. Kieltämättä näitä lomakkeita täyttäessä tulee miettineeksi kertaalleen läpi kaikki uhkatekijät ja ennen kaikkea aikaisemmillä leireillä sattuneet haaverit. Jokaisesta leiristä, retkestä ja osallistujasta on oltava asiakirja. Laukusta on joka reissulla löydyttävä melkoinen nippu täytettyjä ja allekirjoituksin varustettuja lomakkeita. Enää ei ole itsestään selvää päästää avantouimareita aamuviideltä avantoon, vaikka he normaalioloissa sen joka päivä tekevät aivan omalla vastuullaan. Ennen lähtöä heiltä on otettava turvallisuuskyselylomakkeeseen allekirjoitus, jolloin vastuu on heillä itsellään.

Ensiapukurssimme opettaja kysyi kurssin päättyessä, kuinka paljon arvelemme koulutuksen tuovan varmuutta ryhmien kanssa työskentelyyn. Yksi työtoverini vastasi, että ei hän varmuudesta tiedä, mutta nykyisin tuppaa pelottamaan tämä vastuun konkretisoituminen. Näin se

varmasti on; tieto lisää tuskaa. Tieto auttaa myös valmistautumaan tulevaan ja huomaamaan oman epätäydellisyytensä.

MUUTAMIA VUOSIA SITTEN

oli aika tavallista, että aikuisten leireillä oli paikalla vain yksi työntekijä leirin johtajana. Ajateltiin aikuisten ihmisten pärjäävän ilman valvontaakin. Meilähän ei ollut vieraista ihmisistä muuta tietoa kuin henkilötiedot ja omaisen yhteystiedot, sairauksia useimmat eivät meille kertoneet etukäteen. Suunnitelmissa ei vaurauduttu siihen, että johtaja herää aamulla uuteen päivään esimerkiksi kovassa kuumeessa. Ei suunniteltu, kuka tulisi tällöin tilalle ja kuinka kauan sairas joutuisi odottamaan sijaisen tulemistä.

Olen johtanut yksin lukuisia leirejä ja retkiä. Silloin ei uskalla ajatellakaan sairastuvansa tai loukkaavansa itseään. Enää en uskaltaisi ajatellakaan lähteväni yksin ryhmän kanssa kotipaikkakunnan ulkopuolelle. Ensinnäkin voisin loukata itseni ja olla sen jälkeen sekunnissa työkyvytön. Seurakunnan työn olisi voitava jatkua sen jälkeenkin. Toiseksi, jos jollekin leiriläiselle sattuu jotain, olen yksin vastuussa sekä hänestä, jolle on sattunut jotain, että leirin jatkumisesta suunnitellusti eteenpäin.

Uudet turvallisuusohjeet ovat tulleet seurakunnan leiri- ja retkityöhön pakollisena uudistuksena. Käytännöt voivat vaihdella jonkin verran, mutta meillä on rankka vastuu toiminnasta, jota järjestämme. Työnantaja kantaa turvallisuudesta raskaimman vastuun, ja silloin on syytäkin edellyttää ohjeiden noudattamista. Aluksi itselänikin oli muutoksen tullessa moneen kertaan mielessä muutoksen perusvastarinta, ”onko pakko...?” Nyt näen uudet ohjeet ja turvallisuusmääräykset mahdollisuutena. Saamme kaikista osallistujista henkilötiedot ja omaistiedot vaivattomasti yhdellä lomakkeella, vastuu tietojen antamisesta on lomakkeen allekirjoittajalla. Kaikkein suurin etu työntekijälle on koitunut lisähenkilökunnan saamisesta leireille. Jokaisessa seurakunnassahan on olemassa enemmän kuin yksi työntekijä, ja toimintaa voi toteuttaa naapurin kanssa yhdessäkin. ■

PAULI SYRJÖ

Yleensä rippikoululeirin viimeisenä päivänä suurin osa leiriläisistä haluaisi vielä jäädä ainakin muutamaksi päiväksi jatkamaan leiriä. Leirillä on ollut hyvä olla, on saatu uusia kavereita, on opittu myös uutta uskosta ja Jumalasta.

SEDÄT jaksaa heilua

AIMO "AIKKA" LANKINEN
VARHAISNUORISOTYÖN PAPPI,
MELLUNKYLÄN SEURAKUNTA

Viikko rippileirillä 25 leiriläisen kanssa käy työstä. Hyvien ja osaavien työtovereiden kanssa leirille on ilo lähteä. Rippileiri on aina yhteinen juttu.

Oman leiririppikouluni jälkeen, joka oli Järvenpään seurakunnan järjestämä ripari Keravanjärvellä vuonna

1971, olen ollut mukana isosena, apuohjaajana, harjoittelijana ja valmistutuni papiksi vuonna 1980 rippikoulun opettajana yli sadassa rippikoulussa.

Keravanjärven "leirikeskus" oli siis oman rippikouluni pitopaikka. Puitteet leirillä olivat tämän päivän leirikeskuksiin verrattuna hyvin vaatimattomat. Pojat, poikaisoset ja harjoittelijat nukkuivat yhdessä suuressa kämpässä ja tytöt vastaavasti omassaan. Leirin päärakennuksen ruokailutilassa opiskeltiin, syötiin ja pidettiin ilta-

ohjelma, jos ulkona satoi. Muuten kaikki iltaohjelmat pidettiin nuotiolla. Puuvajan yhteydessä olivat ulkovessat ja rannassa pieni sauna. Leirin vetäjällä oli oma, pieni rakennus, jossa hän asui leirin ajan. Emännän apuna oli päivystysryhmä, joka haki päivittäin maitotonkan veneellä järven toiselta puolelta, ja ruokahuolto toimi.

Tuon oman leirini papit, Sakari Isotalo ja Matti Sippo, jäivät lähtemättömästi mieleeni. Kun Sakari piti oppitunteja, hänen rotwailer-koiransa oli komennettu tuvan nurkkaan. Jos koi-

ra nousi ylös, Sakari väkevällä ”maahan” komennolla pani koiran paikalleen.

Oman rippikoululeirini myönteiset kokemukset jättivät loppuiäksi jäljen nuoren pojan mieleen. Tänne, riparille, on päästävä uudelleen. Saman kesän 1971 elokuussa Matti Sippo kutsui minut isoseksi leirilleen Keravanjärvelle. Uusi tehtävä kiinnosti ja tykkäsin olla ryhmänvetäjänä. Jäin ”nalkkiin” rippikouluihin, enkä ole vielä kukaan päässyt niistä irti.

Nuorten ja lasten pappina Mellunkylässä

Olen koko papinurani ajan tehnyt töitä Itä-Helsingissä, Mellunkylän seura-

kunnassa. Tämän reilun neljänneksivuosisadan aikana olen ollut pisimpään nuorisopappina, 18 vuotta. Kahdeksan kuukautta toimin vt. kirkkoherrana, sitten lapsityön pappina neljä vuotta ja tällä hetkellä olen varhaisnuorisotyön pappina.

Koko ajan olen vetänyt rippikoulujä, noin 2 - 4 riparia vuodessa. Vuosi 2007 on poikkeus, koska minulla on vain yksi rippikoululeiri kesällä.

Itä-Helsinki ja lähiöt Kontula ja Vesala eivät aina ole olleet median otsikoissa parhaassa valossa. Tämän alueen lapset ja nuoret ovat kuitenkin mukavia, tavallisia lapsia ja nuoria, joiden kanssa on ollut pääsääntöisesti hyvä olla leireillä. Kun samalla on ol-

lut mukana alueen koulujen arjessa koulupastorina, on nuoriin voinut tutustua myös sitä kautta.

Kun tulin Mellunkylään töihin, kuulin myös pelottelua alueen hurjista häirikkönuorista. Ainakaan leireillä heitä ei ole näkynyt.

Se, että työskentelee samassa seurakunnassa pitkään ja vielä nuorisopuolella, poikii paljon toimituksia, kun rippipappia pyydetään kastamaan, vihkimään tai hautaamaan.

Mukava on myös kohdata entisiä rippikoululaisia eri tilanteissa ja paikoissa, kun he tulevat moikkaamaan. Aina ei itse muista, mitä esimerkiksi Korpisauhan kesäriparilla vuonna 1986 tapahtui, mutta kun tuo silloin it-

”Meidän tehtävänä on opettaa ja kertoa Uuden testamentin ja Raamatun totuuksia näille seurakunnan nuorille jäsenille. Oma rukous aina leirille lähtiessä on myös, että osaisin jotain välittää Jumalan rakkaudesta nuorille”, sanoo Aimo ”Aikka” Lankinen.

se rippikoululaisena ollut innostuneesti muistelee tapahtumia, niin jotain itsellenikin tulee tuolta leiriltä mieleen.

Yleensä rippikoululeirin viimeisenä päivänä suurin osa leiriläisistä haluaisi vielä jäädä ainakin muutamaksi päiväksi jatkamaan leiriä. Leirillä on ollut hyvä olla, on saatu uusia kavereita, on opittu myös uutta uskosta ja Jumalasta.

Leirin opettajana tunnen viimeisenä leiripäivänä, että nyt on leirijakso pian ”purkissa” ja kohta on kotiinlähden aika. Se, että monet leiriläisistä ja isosista tahtoisivat jatkaa leiriä, kertoo, että leiri on onnistunut. Aina joukossa on myös niitä nuoria, jotka ovat ensimmäistä kertaa pitemmän ajan pois kotoa. Jos myös he kokevat leirin turvalliseksi ja viihtyivät siellä, tuntuu se myös vetäjistä hyvältä.

Viikko rippikoululeirillä 25 leiriläisen, isosten ja kollegojen kanssa käy työstä. Aina on edelleen niitä, jotka ajattelevat, että pääsen vähän kuin ”lomalle”, kun lähden viikoksi Sipoon saaristoon riparileirille kesän kuumimpaan aikaan.

Mellunkylän seurakunnassa kesän rippikoulut alkavat jo maaliskuussa yhteisellä rippikoulutapahtumalla, jossa kaikki rippikoululaiset, isokset, apuopettajat ja työntekijät kohtaavat kirkolla. Kevään aikana on jo oppitunteja, messukäynnit, musiikkitunnit, yökahvilavierailu ja vanhempainilta ennen leirijaksoa. Leirin jälkeen on konfirmaatioharjoitusten, valokuvauksen ja juhlan, konfirmaatiomessun aika, sekä kierrokset rippikoululaisten kodeissa.

Kun olen kertonut näille ihmisille, jotka luulevat minun lähtevän ”lomalle” leirille, mitä tämän päivän rippikoulu todella pitää sisällään, he muuttavat käsitystään ”lomasta”. Usein kysynkin, lähtisitkö itse 25 murrosikäisen nuoren kanssa saareen viikoksi ”lomalle”? Ei kukaan ole vielä halunnut lähteä!

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty

Kun rippikoululeiri suunnitellaan hyvin työntekijätiimin kanssa sekä hoidetaan yhteydet leirikeskukseen hyvin, ajoin, voi leirille lähteä rauhallisin mielin. Aina voi tulla yllättäviä tilanteita eteen, kuten elämässä voi käydä, ja suunnitelma B on silloin hyvä ottaa käyttöön.

Tänä päivänä, kun leirillä on kolme työntekijää, voi tapaturman tai sairauden iskiessä leiriläiseen, irrottaa yhden työntekijän lääkärireissulle.

Erittäin tärkeänä pidän sitä, että myös isosten kanssa suunnitellaan ja pidetään palavereja ennen leirijaksoa. Kun isokset tietävät tehtävänsä ja roolinsa ja kun leirin opettajat jollain lailla tuntevat heidät, yhteistyö on hedelmällistä. Isosiin kannattaa satsata. Tuntuu aivan mahdottomalta ajatella, että leirille pitäisi lähteä ilman isosia.

Jo suunnitteluvaiheessa kannattaa aloittaa myös rukoileminen oman ja kaikkien työtovereiden rippikoulujen puolesta. Tuo viisitoistakesäisten suuri joukko, joka tulee vuosittain rippikouluun, tarvitsee paljon esirukousta. Kristinuskon asiat ovat osalle tuota porukkaa varsin ohuita. Meidän tehtävänä on opettaa ja kertoa Uuden testamentin ja Raamatun totuuksia näille seurakunnan nuorille jäsenille. Oma rukous aina leirille lähtiessä on myös, että osaisin jotain välittää Jumalan rakkaudesta nuorille.

Armolahjoja on monia

Olen todella iloinen siitä, että minulla on työtovereina Mellunkylässä leireillä hyviä nuorisotyönohjaajia, diakoniatyöntekijöitä ja lastenohjaajia. Ripari on aina yhteinen juttu. Näitten osaavien kollegojen kanssa on ilo lähteä leireille. Eri-ikäiset työtoverit tuovat yhdessä laajemman näkökulman rippikouluun.

Rippikoulusavotan jälkeen kyselen

itse ja yhdessä leirin muitten opettajien ja isosten kanssa, miten meidän ripari meni, missä onnistuimme, mitä olisi voinut tehdä toisin?

Rippikoululaisilta kerätyn kirjallisen palautteen mukaan, leiri saa lähes aina erinomaisen paljon kiitosta ja hyvää palautetta. Toki sanotaan myös, että opetussessioita oli liikaa ja vapaa-aikaa liian vähän. Ruoka on yleensä hyvää ja sitä saa riittävän usein.

Varmasti itselläni on joitain juttuja opetuksessa ja vapaa-ajalla, jotka toistuvat leireittäin ja jotka on hyväksi todettuja. Otetaan esimerkiksi ”löylylaulu”, jota poikien kanssa yhdessä lauteilla hoilataan. Jotenkin se yhdistää jengiä, kun saa täysillä kuumassa saunassa laulaa: ”heitetään löylyä lisää, eihän tää tunnu missään...”

Kyllä sen itse tuntee leirin jälkeen, jos se on onnistunut. Kun väsyneenä, kaikkensa antaneena saapuu kotiin, toteaa laulun sanoin: ”on ihmeen hyvä kotiin tulla taas”. Vaikka leirillä oli kiivaa, koti ja kotiväen näkeminen voittaa leirielämän. Hyvin tavallista on, että kahtena kolmenakin yönä leirin jälkeen olen unissani vielä leirillä.

Vuosien myötä olen huomannut, että alle kolmikymppisenä leirin jälkeen ei ollut yhtään niin väsynyt kuin 50 vuoden iässä. Kaksi leirivapaata tällä iällä ei tahdo riittää palautumiseen.

Olen välillä miettinyt, jaksankohan eläkeikään asti lähteä mukaan vetämään rippikoululeirejä? Varmasti on niin, että pidemmän elämäkokemuksen myötä on myös enemmän annettavaa nuorille. Jos terveyttä ja voimia riittää, niin mikä ettei!

Minua huvitti ja nauratti viime kesänä, kun pingismatsin jälkeen eräs poika tokaisi kaverilleen hävittyään ensin minulle pelin: ”Mä hävisin tuolle sedälle.”

Pidän kuitenkin edelleen rippikoululeireistä ja nuorista. Ehkä minulle on annettu ripariopen armolahja. ■

Isäntä luo ILMAPIIRIN

PIRJO SILVERI

TOIMITTAJA, TAMPERE

”Vieraat kehuvat usein kuinka täällä on niin kaunista ja kuinka upeassa ympäristössä toimimme. Vastaan aina, että olemme käyttäneet suunnittelijana maailman parasta taiteilijaa”, sanoo Torpan kurssikeskuksen johtaja Risto Itä metsä, 58.

Kommenttiin kiteytyy paljon. Rivien välistä paljastuu henkilökohtainen usko, rakkaus luontoon, viihtyminen työssä – jopa tapa tehdä työtä oivalta via sanoja, tarinoita ja huumoria viljellen.

Itä metsä on 30 vuotta luotsannut Tampereen seurakuntien omistamaa Torppaa Tampereen ja Ylöjärven rajalla Näsijärven rannalla.

Hän vitsailee olevansa kutsumusammattissa. – Olin 1977 Aitolahdella seurakuntamestarina ja hautausmaanhoidtajana, kun seurakuntayhtymän hallintojohtaja kysyi, kiinnostaisiko työ Torpalla.

Totta kai kiinnosti, olihan paikka parin kilometrin päässä lapsuudenkodista, tuttu ja rakas. Nuorempana hän oli toiminut siellä kesäisäntänä.

– Tältä tontilta löytyi aikanaan vaimokin. Perheemme myös asui alueella pitkään.

”Työpaikkarakkaus” kukoistaa yhä, sillä Elisabet Itä metsä työskentelee talon toisena emäntänä.

Ihminen on sama

Torppa on Suomen vanhimpia seurakunnallisia kurssi- ja leirikeskuksia. Nykyiset tilat on rakennettu pääosin 1970-luvulla. Vakituista henkilökuntaa on 10. Leiripäiviä ynnätään noin 25 000 vuodessa. Asiakkaista 70 prosenttia on tamperelaisia, suuri osa lapsia tai nuoria.

Isäntä aprikoi, ettei hänen varsinaisen työnsä ole järjestyttävästi muuttunut.

– Rippikoululeirejä, lasten leirejä, kuoroleirejä, vammaisten leirejä järjestetään aivan kuten ennenkin. Tekniikka, apuvälineet ja av-laitteet ovat kehittyneet, mutta ihminen on sama. Samanlaisia nuoria tänne tulee samanlaisine metkuineen.

No, jotakin toki on tapahtunut.

– Asiakkaiden vaatimustaso on kylä noussut. Ei niinkään nuorten, mutta vanhempien. Aikuiset haluavat yksityisyyttä ja rauhaa, korkeintaan kahden hengen huoneen, jossa on vessa ja saniteettitilat. Neljän hengen huone kerrossängkyineen ja saniteettitilat käytävällä eivät tahdo enää kelvata.

Uudenlaista kouluyhteistyötä

Koulujen ja seurakunnan välille virinnyt uudenlainen yhteistyö saa Itä metsän kehua.

– Seurakunnan nuorisotyöntekijä tulee tänne päiväksi tai kahdeksi luokan kanssa ja vastaa ohjelmasta. Suurin osa on ala-asteikäisiä, mutta myös seiskaluokan aloittavien ryhmäytämispäivät ovat yleistyneet.

– Leirikeskuksessa oppilaat näkevät ja kuulevat monia kirkon elämään liittyviä asioita, tapoja, symboleita ja tun-

nuksia. Kirkkoon kuulumaton saa vapautuksen virrenveisuusta ja hartaushetkistä, eikä kenenkään tietysti ole pakko laittaa kännykää ristiin. Koen toimintamuodon erinomaiseksi, koska näin tavoitamme paljon nuoria. Jos nuorisotyöntekijä yrittäisi seurakunnassa järjestää ikäluokalle vastaavaa, mukaan ilmoittautuu muutamia. Nyt tulee koko luokka.

Sanoma voi sitä paitsi mennä perille useilla tavoilla. Itä metsä muistaa aarteenetsintäkisan, jossa aarteena käytettiin pientä krusifiksia. Löytäjien kanssa siitä virisi syvälinen keskustelu.

– Kirkon varsinainen sanoma saat- taan nousta esiin leikin varjolla. Mistä sen tietää, mikä kenelläkin kolahtaa ja mitä jää takaraivoon. Jollekin saattaa leiritilanne palautua aikuisena mie- leen, ja muistua, että ai juu, tämä möinenkin aarre meillä on.

Usein Itä metsä kuuntelee sivukorvalla asiakkaiden kommentteja.

– Kerran tänne tuli sähkölaitoksen porukkaa. Vastanoton vieressä seinällä on rivi kipsiin valettuja pieniä vai- vaisukkoja. Joku kysyi, mitä nuo mah- tavat olla. Toinen vastasi heti ”var- maan Matteus, Markus, Luukas ja Jo- hannes, kun tämä kerran on kirkon paikka”. Oli hauska huomata, miten henkilö tällä tavalla toi omaa tietämy- stään esille.

”Nuorille kannattaa tehdä hyvää”

Yksi arjen opetus saa Risto Itä metsän melkein hyrisemään tyytyväisyydestä.

– Silloin 70-luvulla kritisoitiin, ettei nuorten leirikeskuksesta tarvitsisi tehdä niin kamalan hyvää ja korkeata- soista. Me olemme pystyneet todista-

maan, että nuorille kannattaa tehdä hyvää. He ovat fiksuja, eivätkä tuhoa tai turmele paikkoja. He osaavat arvostaa siisteyttä, järjestystä ja kuria.

Ongelmat, joihin on 30 vuoden aikana tarvinnut puuttua, ovat yhden käden sormilla laskettavissa.

– Silloinkin kyse on ollut enemmän kohelluksesta kuin tahallisesta kiusanteosta. Myös suojelusenkelit ovat olleet vahvasti mukana. Kerran yksi poika juoksi päin lasiovea ja viilsi käntensä auki ranteesta kyynärpäähän. Vaikka siihen laitettiin sata tikkiä, ei mennyt valtimo.

Itä metsä esittelee mielellään valoisia, kauniita ja puhtaita majoitustiloja. Tarkassa syynissä edes kerrossänkyjen yläpetien alapuolelta ei löydy ylimää-

räisiä töherryksiä tai kaiverruksia.

– Kehtaan päästää piispat tai ketkä tahansa tutustumaan ilman, että tarvitsee hävetä.

Aina nuorisoryhmän saapuessa Itä metsä ottaa joukon vastaan, toivottaa tervetulleeksi, kertoo talosta ja sen tavoista.

– Kehotan, että katselkaa ympärillen ja tarkistakaa, missä kunnossa paikat ovat. Jos on valitettavaa, tulkaa sanomaan, niin pannaan asia heti kuntoon. Sitten kun lähdette, me vuorostamme katsomme ja valitamme, jos on aihetta. Näin yksinkertaista tasapeliä tämä on.

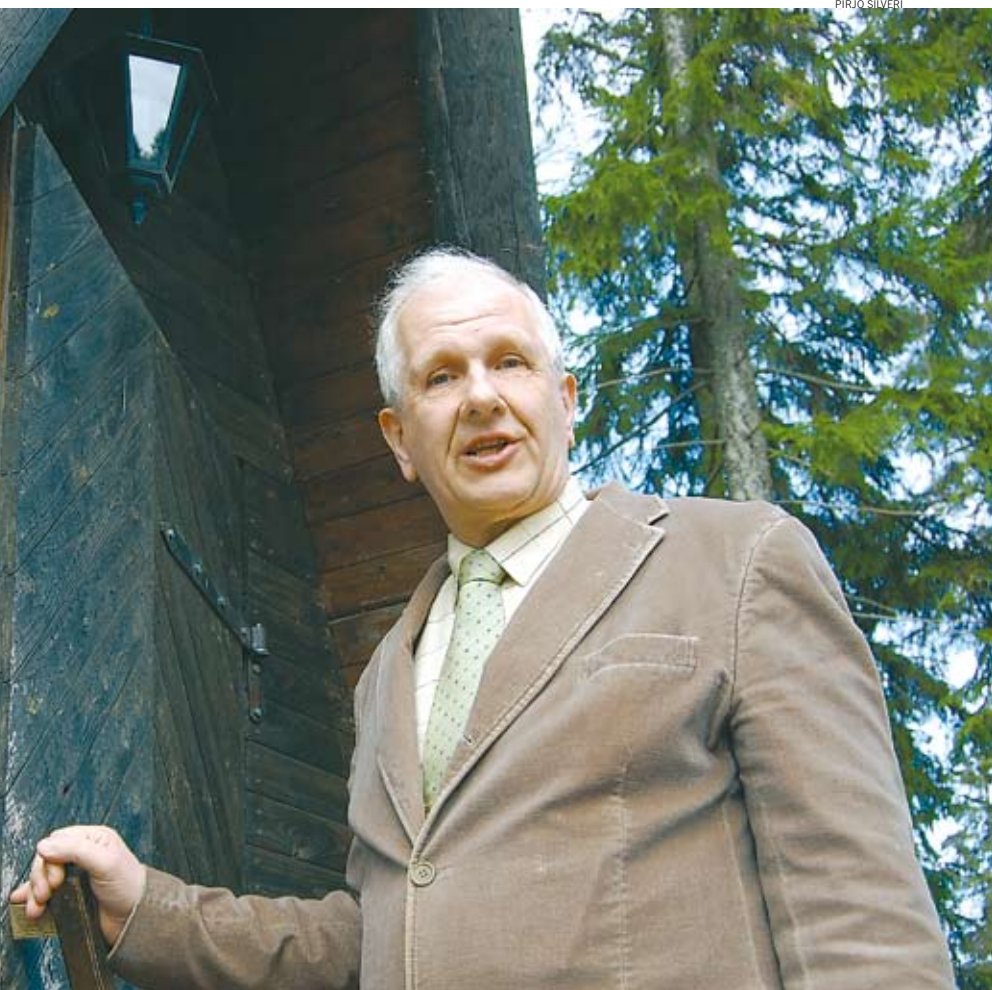
Kurssikeskuksen isäntä on eräänlainen ”työväline” leirien, kurssien ja koulutusten pitäjille.

– Hoidan ja järjestän tilat, välineet ja toimintamahdollisuudet. Huolehdin, että keittiö ruokineen on ajallaan. Jälkikäteen vastaan, että laskutus ja tilastoinnit ovat kohdallaan.

Itä metsä on varmaan jäänyt monen nuoren tai vanhan Torpan kävijän mieleen, koska hän on supliikkimiehiä.

– Mitä nyt lämpimikseni puhun ja yritän luoda yhteishenkeä. Huumorilla ja hyvillä fiiliksillä saa paljon aikaan. Tamperelaislapsilta kysyn usein, tiedätekös kuka tämän paikan omistaa? Joku nokkela vastaa, että ”sinä”. Siihen jatkan, että en minä vaan te! Että seurakunnan jäsenenä olette omistajia ja minä olen palvelijanne.

– Tervetuloa, toivottaa Torpan isäntä Risto Itä metsä. Kotakappeli rakennettiin alueelle partiolaisten kanssa talkoilla.

PIRJO SILVERI

Ei näppyjä työpaikalta

Entä millaisia ominaisuuksia hyvältä palvelijalta vaaditaan?

– Pitää olla ihmisiä pelkäämätön. On uskallettava lähestyä ryhmää kuin ryhmää. Pitää mennä porukan mukaan eikä vetäytyä johonkin koppiin tyylillä ”tulkaa kysymään, jos on kysyttävää”. Kun käy vierailta välillä varmistelemassa, onko kaikki hyvin, se palkitsee ja osoittaa toisista välittämistä.

Isäntä luo omalla persoonallaan koko taloon tunnelmaa ja ilmapiiriä. Torpalla se tarkoittaa paljolti erähenkistä, reipasta meininkiä. Itämetsä johdatti 15 vuotta partiolippukunta Harjun Veikkoja, ja siksi partiolaisiin on aina ollut tiivis yhteys. Kurssikeskuksessa on pidetty partion leirejä ja tilaisuuksia. Laskiaistapahtuma on jo 30-vuotinen perinne. Kodan tekeminen talloilla oli aikanaan iso yhteinen ponnistus.

– Kun rakensimme sitä, joku ohikulkija kysäisi, tuleeko teille uusi kappeli? Vastasin, että juu. Meille tulee kotakappeli.

Risto Itämetsä myöntää, ettei aina tiedä, onko elo Torpalla hänelle työtä vai harrastusta.

– Niin mukavasti limittäin ovat kulkeneet isännän tehtävät, partio, tuomasmessu, miestenilta ja muut hengelliset tapahtumat, joissa olen saanut olla mukana.

– Tässä hommassa on tärkeää, ettei varsinaisesta toiminnasta työpaikalla saa näppyjä. Täytyy tykätä itsekin kuunnella virrenveisuuta ja rukousta.

Millainen on hyvä vetäjä?

Pitkän uransa aikana Itämetsä on nähnyt monenlaista leirin vetäjää. Järjestelykyky ja käsitys siisteydestä vaihtelevat.

Ihanteellinen yhteistyökumppani on täsmällinen. Hän huolehtii, että sovitut ajat ja asiat pitävät. Hän osaa lukea ovet. Eri tilojen käyttö pysyy niissä rajoissa kuin on sovittu. Jos talossa on

Risto Itämetsä selittää mielellään kotakappelin alttaritaulun symboliikkaa. Torpan isäntä osaa kiehtovien tarinoitten avulla avata nuorille kristinuskon perussanomaa.

samaan aikaan useita ryhmiä, hän osaa sopeutua eikä kukkoile herrana ja hidalgona. Hän ymmärtää, että vanhat ja nuoret, sairaat ja terveet kaikki kuuluvat yhteen.

– Vanhustenleiriläiset yleensä tykkäävät, jos täällä on lapsia. Se tuo monelle iloa, jota oman kodin hiljaisessa arjessa ei tavallisesti ole. Lapset taas nauttivat kun voivat tehdä mummut ja papat onnellisiksi vaikka laulamalla heille.

– Kerran kun yhtä aikaa oli rintamanaisia ja koululaisryhmä, opettaja keksi, että naisethan voisivat kertoa

nuorille sota-ajasta. Vanhuksilla oli selvästi tarve päästä puhumaan – jopa niin, etteivät meinanneet saada suunvuoroa toisiltaan. Oppilaat kyselivät paljon ja kuuntelivat kiinnostuneina.

Risto Itämetsällä on pelisilmää tarttua hetkeen. Esimerkiksi silloin kun Torpalle osuivat yhtä aikaa Päiväkummun jatkorippikoululaiset ja uskovat romanivanhukset, hän äkkäsi nopeasti kahden erilaisen ryhmän mahdollisuudet.

– Saimme aikaan todellisen kulttuuritapahtuman. Siitä syntyi kaikille hieno kokemus. ■

LEIRIT OVAT MATKOJA suomalaiseseen sielunmaisemaan

SUSANNA VALTONEN

DIAKONI, MELLUNKYLÄN SEURAKUNTA

Diakoniatyöntekijät ja -papit järjestävät Suomessa vuosittain pari tuhatta erilaista leiriä. Vuonna 2006 diakonialeirejä järjestettiin kaikkiaan 2 220 kappaletta, ja niille osallistui yli 48 000 ihmistä. Valtaosa leireistä järjestetään kesäisin, ja ne ovat diakoniatyöntekijöille voimia vieviä työtä vuorotta -urakoita. Leiriläisille ne voivat parhaimmillaan olla elämän ikimuistoisimpia päiviä, mukavaa loikoilua laiturilla tai jopa tienhaara elämäntiellä. Aina ne ovat myös matkoja suomalaiseseen sielunmaisemaan.

DIAKONIALEIRIT JA niihin valmistautuminen vievät aikaa, työvoimaa ja rahaa. Siksi on pakkokin pohtia, mitä leirit merkitsevät leiriläisille. Onko kyse ”pelkästä lomailusta”, vai saavatko osallistujat leireiltä jotain merkityksellisempääkin?

Kollega Suvi tiivistä kysyttäessä asian nappiin: leirit ovat matkoja suomalaiseseen sielunmaisemaan. Tuon maiseman kiintopisteitä ovat rantalaituri, vene, sauna ja leirinuotio. Jokaisella suomalaisella on muistoja tästä maisemasta, yleensä positiivisia. Tämän maiseman koemme olevan aitoa, puhdasta ja hyvää itsessämme, suomalai-

suudessa.

Ei siis ole ihme, että diakonialeirit ovat niin suosittuja kuin ovat: niiden kautta pääsee matkalle lapsuuden viatomaan maailmaan. Osalle leiriläisistä – esimerkiksi maahanmuuttajille – nämä matkat ovat todellisia pikakursseja suomalaisen kulttuuriin.

Nuotio

Maahanmuuttajaperheiden kannalta leirit ovat tärkeitä, ja siksi niitä paljon järjestetäänkin.

Suomalaiseen kulttuuriin ja unelmaan oikeasta kesästä kuuluu kiinteästi rantamökkielämä: soudellaan, maataan laiturilla, paistetaan nuotiolla makkaraa, ollaan rennosti yhdessä. Maahanmuuttajien leireille osallistuvat saavat samoja kokemuksia kuin kaikilla kantasuomalaisillakin on. Tämä yhteisen kokemusmaailman rakentaminen on hyvä keino lähentää uus- ja kantasuomalaisia toisiinsa.

Ja toisaalta: ei suomalainen rantanuotio niin poikkeuksellisen mullistava keksintö ole. Jokaisella kansalla lieinee oma nuotiokulttuurinsa, tapa istua tulen äärellä, rentoutua, syödä yhdessä.

Itse Jeesuskin opetuslapsineen kulki viljapellon laitaa, vetäytyi tämän tästä järvelle tai järven rantaan, vuorelle tai muualle luontoon. Tästä on esimerkiksi Markuksen evankeliumissa monia mainintoja: ”Jeesus lähti sitten taas järven rantaan.”, ”Jeesus siirtyi sitten taas opetuslastensa kanssa järven rannalle.”, ”Niin he lähtivät veneellä mennäksään autiolle seudulle yksinäisyyteen.” Kyse on ihmisen perusluonteen kuuluvasta ilmiöstä, henkisen ja

hengellisen rauhan kaipuusta. Tuo rauha – Jumala – löytyy usein juuri luonnosta.

Maassamme elävät uussuomalaiset – olivat he sitten tulleet Irakista, Somaliasta tai Venäjältä – eivät ole ensimmäistä kertaa nuotion ääressä suomalaisella järvenrannalla. Heillä on jo omasta kulttuuristaan samantapaisia kokemuksia, ja näitä kokemuksia he tuovat diakonialeirin yhteisloon. Siinä jos missä murretaan kulttuurien ja ihmisten välisiä muureja. Tämä ei ole mikään pieni saavutus diakonialeirille.

Kulttuurierot

Maahanmuuttajaleireillä on myös diakoniatyöntekijällä oppimisen ja haastumisen paikka. Se voi tulla eteen esimerkiksi siinä, kun kuuden lapsen irakilaisäiti joutuu pyytämään kaikkien viattomaankin – esimerkiksi uimiseen tai Siwassa käyntiin – aviomiehen luvan. Maassamme elää edelleen paljon ihmisiä, jotka tarvitsevat tukea ja rohkaisua voimaantuakseen. Tässä tukeminen on meidän diakoniatyöntekijöiden tehtävä.

Havahtuminen kulttuurierojen edessä voi tulla esiin muillakin kuin maahanmuuttajaleireillä. Esimerkiksi romanileirit ovat aivan oma erityinen maailmansa: kiehtova, kiinnostava ja vaikeakin.

Romanikulttuuri ja sen monet säännöt vaikuttavat leireillä muun muassa ruokailuun, hygieniaan, saunavuoroihin, keskustelujen sisältöihin, hengellisyden luonteeseen, musiikilliseen ohjelmaan. Romanileireiltä onkin jäänyt mieleen monia ikimuistoisia elä-

myksiä, esimerkiksi yhteisistä lauluhetkistä nuotiolla. Ja on romanikulttuurin räväkkyyttäkin leireillä nähty, esimerkiksi se, kun saunavuorojen ikäjärjestyksestä syntyi lihava riita, jonka vuoksi osa leiriläisistä keskeytti leirin ja lähti auton renkaat ulvoen yön selkään.

Leirin perusolemus

Leirin perusolemus on loma, oli sen teema mikä tahansa. Vaikka kyseessä olisi ”Vanhempänä vahvemmaksi” tai ”Sopeudu viikossa suomalaiseen yhteiskuntaan” -leiri, lastensuojelullinen perheleiri tai mielenterveysleiri, on osallistujan kannalta kyse hänen vapaa-ajastaan. Harva lähtee leirille pakosta – en ainakaan tunne yhtään tällaista ihmistä.

Jo se on lomaa, kun ei tarvitse huolehtia arkielämän pakollisista kuvioista.

Kotitöiden uuvuttama irakilaisäiti, päihitteettömään elämään opetteleva tai mielenterveyskuntoutuja nauttivat jo siitä, että joku muu kuin he itse on vastuussa päivän ohjelmasta. Kerrankin he saavat olla vastaanottajia: syödä valmiissa pöydässä hyvää ruokaa niin paljon kuin jaksavat, osallistua tarjottuun ohjelmaan voimiensa mukaan ja nukahtaa illan päätteeksi puhtaisiin lakanoihin iltarukouksen siunauksen saattelemana. Joillekin leiriläisille jo tämä on ennen kokematon luksusta. Rento ja mukava yhdessäolo voi olla ihmisaralle skitsofreenikolle tai ihmisaralle päihdekuntoutujalle ihana kokemus, voimaannuttavaa vaihtelua ikuisen yksinäisyyden, masennuksen ja mielipahan tilalle.

Rento lomailu mukavassa paikassa mukavien ihmisten seurassa tekee hyvää myös niin sanotuille diakonisille perheille. Kun kireä perhe on muuttaman päivän rentoutunut leirillä, alkaa tapahtua jotakin uutta ja tervehdyttävää. Se voi olla vanhempien ja lasten välistä uudenlaista yhdessäoloa tai käänteentekevä keskustelu väsyneen

Suomalaiseen kulttuuriin ja unelmaan oikeasta kesästä kuuluu kiinteästi rantamökkielämä: soudellaan, maataan laiturilla, paistetaan nuotiolla makkaraa, ollaan rennosti yhdessä.

äidin/ahdistuneen isän ja työntekijän välillä.

Parhaat keskustelut syntyvät usein järjestettyjen tilanteiden ulkopuolella. Pari päivää riittää leiriläisille ja työntekijöille huomata, että olemme kaikki vain ihmisiä hyvine ja huonoine puolinemme. Tämän asian huomaaminen lähentää ihmisiä ja voi leirillä johtaa syvällisiin keskusteluihin, oli paikka sitten rantalaituri tai saunan eteinen.

Kaikilla leireillä ovat tärkeitä myös onnistumisen kokemukset. Parhaassa tapauksessa jokainen leiriläinen voi tuntea olevansa tärkeä, osaava, arvokas ihminen. Näitä kokemuksia voi antaa pienikin osallistuminen yhteiseksi hyväksi, esimerkiksi saunaveden tai nuotiopuiden kantaminen tai onnistunut syöttö lentopallossa.

Tavoitteet

Vuosikymmenten mittaan diakonialeirien sisällöt, tavoitteet ja käytännöt lienevät muuttuneet paljonkin. On tietenkin työn kannalta hyvä määritellä kunkin leirin tavoitteet selkeästi, sillä vain siten syntyy jäsentynyttä työtä,

jonka onnistumista voi myös arvioida.

Tänä päivänä leirien tavoitteet ovat uskoakseni kohtuullisempia kuin menneinä vuosikymmeninä. Leirihistoriikkeja lukiessa syntyy se vaikutelma, että aikaisemmin leirien tavoitteet asetettiin varsinkin hengellisesti kunnianhimoisemmin kuin tänään. Leiriläisten toivottiin löytävän ”oikean tien”, ”antavan elämänsä Jeesukselle”, tekävän merkityksellisen suunnanmuutoksen elämässään, raitistuvan ynnä muuta. Toki tällaisiakin asioita ihmisille leireillä tapahtuu, ja se on hyvä asia.

Uskoakseni kuitenkin voimakkaasti evankelioiva hengellisyys on diakonialeireillä vähäistä. Ja hyvä niin: ihmisen voi löytää tien Jumalan luo niin monella tapaa. Usein se tapahtuu hiljaa, järven liplatusta kuunnellessa tai ilta-auringon laskemista katsellessa.

Tällaisesta leirillä tapahtuneesta elämänmuutoksesta kertoi kollega Merja, joka oli sairaanhoitajana ja diakonissana erityisdiakonian järjestämällä asunnottomien alkoholistien katkaisuleirillä 1990-luvun alussa. Kahden viikon pituinen leiri pidettiin saarella alkeellisissa olosuhteissa, ja diakonissalla riitti töitä.

Yksi leiriläisistä raitistui ja näki siten vuosien jälkeen Merjan sattumalta erässä kahvilassa. Jälleennäkemisen riemu kirvoitti raitistuneen huulilta ilahtuneen huudon: ”Mömmö-Merja!” Merja oli saanut tämän lempinimen leiriläisiltä, joille hän jakoi aamuin illoin lääkkeet deliriumin ynnä muiden kohtausten varalta.

Tämä jos mikä oli palautetta onnistuneesta leiristä. Mutta: oi aikoja, oi leirejä. Onneksi tavat ovat diakonialeirienkin suhteen noista ajoista muuttuneet!

Tilastotiedot ingressissä Kirkkohallituksen tilastoyhteenveto vuodelta 2006, loma A5.

Markkinajohtajan asemassa myös tulevaisuudessa?

JAANA TURUNEN

KANTTORI (VIRKAVAPAALLA),
AITOLAHDEN SEURAKUNTA

Rippikoulun suosio nuorten keskuudessa on vankka, mutta sen kehittämistä tarvitaan myös jatkossa. Itse tuotteen ei sinänsä tarvitse muuttua, mutta sen ympärillä oleva pakkaus ei saa jäädä vanhanaikaiseksi.

YRITYSMAAILMASSA tehokkuusajattelu johtaa yleensä siihen, että toiminnoissa keskitytään omaan ydinosaan alueeseen ja oheistoimintoja ulkoistetaan vähemmän tuottavina. Jos kirkossa toimittaisiin niiden oppien perusteella, resursseja keskitettäisiin varmasti rippikouluun.

Kirkko on ylivoimaisessa markkinajohtajan asemassa 15-vuotiaiden elämän evästyksen -bisneksessä lähes 90 % osuudellaan. Haastajat ovat kuitenkin saaneet pientä jalansijaa, joten tulevaisuuteen ei kannata suhtautua liian huolettomasti.

Rippikoulua markkinoidaan erittäin tehokkaasti ja halvasti puskardiolla. Tyytyväinen asiakaskunta kertoo kokemuksistaan eteenpäin, ja lähes ainoaksi tehtäväksi järjestäjille jää hyvä tiedottaminen siitä, missä rippikouluja järjestetään ja miten niihin ilmoitaudutaan. Rippikoulu-tuotteen laatu on saatu pidettyä korkealla huolimatta siitä, että sitä toteuttavat useat ihmiset monin tavoin.

Ajan trendit ovat myös rippikoulun puolella; rippikoulu mielletään osaksi nuorisokulttuuria toisin kuin esimer-

kiksi naapurimaassamme Ruotsissa.

Ajanhenkeä seurattava

Rippikoulun tulevaisuuden uhat liittyvätkin trendeihin ja asiakastytyvyyteen. Jos rippikoulun käyminen ei olekaan enää muodikasta, niin vanhemmat eivät pääse järjestämään rippijuhlia edes mopo-lahjuksilla.

Strategisessa suunnittelussa kannataakin seurata ajan henkeä tarkasti ja muokata tuotetta tulevaa ennakoiden. Niinkin hyvä tuote kuin rippikoulu tällä hetkellä on, kehittämistä tarvitaan myös jatkossa. Itse tuotteen ei sinänsä tarvitse muuttua, mutta sen ympärillä oleva pakkaus ei saa jäädä vanhanaikaiseksi.

Asiakkaiden – rippikoululaisten ja heidän läheistensä – pitäminen tyytyväisinä ja tuoteuskollisina on elintärkeää rippikoulun tulevaisuuden menestyksen kannalta. Tuotteen laatuun kannattaa siis panostaa huolella. Hyvä elämys koostuu pienistä yksityiskohdista koostuvasta kokonaisuudesta.

Rippikoulun asiakkaita ovat yksittäiset ihmiset, ei rippikoululaiset. Erilaisilla asiakkailla on erilaiset tarpeet, ja jotta nämä tarpeet tulevat tyydytyksi, tuotetta täytyy suunnata erilaisille asiakassegmenteille eri tavoin. Sen vuoksi erilaiset ja monista ammattikunnista tulevat rippikouluopettajat voidaan nähdä kilpailuetuna.

Uudistukset ja laadunvalvonta eivät voi perustua pelkästään mutu-tuntuun. Tarvitaan arvioita ja analyyseja, jotka pohjautuvat tutkittuun tietoon. Leirikiireessä arviointien kirjoittaminen on usein liikaa; siihen ei riitä enää aikaa ja energiaa päivän touhujen jälkeen. Moni kirjallinen palaute päättyy roskikseen syksyn palauteseminaarin

jälkeen eikä niiden koosteita tutkita yleensä sen kummemmin. Jos tiedon keräämistä halutaan kehittää, siihen tarvitaan lisää resursseja jatkossa. Leirin vetäjien työmäärää ei ole järkevää kasvattaa enää nykyisestä.

Kysyntä ja tarjonta kohtaamaan

Rippikoulutyö on lähes ympärivuotista nykyisellään. Se saattaa välillä tuntua pakkopullalta ja kaiken ylimääräisen työn ehtymättömältä sammolta. Yksittäisen työntekijän ei kuitenkaan tarvitse keskittyä kuin olennaiseen eli siihen, miten mahdollistan yksittäisen ihmisen hyvän rippikoulukokemuksen. Se on yleisimmin asiakkaan tavoitteena rippikouluun tullessa.

Työntekijän näkökulmasta tavoite on toinen. Uskonelämän vahvistaminen ja kristinopin opettaminen on kuitenkin vain osa sitä kokonaisuutta, josta hyvä rippikoulukokemus muodostuu. Kysyntä ja tarjonta on kuitenkin mahdollista saada kohtaamaan, kun tuote paketoidaan oikein.

Liike-elämän termien käyttäminen kirkon toiminnassa on ollut kaksijakoista; osan mielestä ne ovat tuoneet toimintaan nykyaikaisuutta ja positiivista kehitystä, mutta osalle ne ovat lähes kirosoja. Liike-elämän lainalaisuuksien ei ole nähty koskevan kirkkoa, mikä pitää osittain paikkansa. Kuitenkin yritysmaailma jäsentää toimintaansa tavoilla ja työkaluilla, joiden käyttöä soveltamalla saadaan uusia näkökulmia myös kirkon työhön.

Asiakaslähtöinen toiminta ei ehkä ole ollut kaikkein vahvinta aluetta kirkon toiminnassa, mikä näkyy ikävästi jäsenten vähenemisenä. Rippikoulussa on kuitenkin onnistuttu tähän asti, mutta miten käy tulevaisuudessa? ■

Pappein tulee saarnata, studeerata ja rukoolla – sekä osata täyttää turvallisuusasiakirja

TIINA PARTANEN

KAPPALAINEN, TUUSULAN SEURAKUNTA

Ensimmäistä kertaa kuulin turvallisuusohjeista, kun niiden laatiminen oli tulossa seurakunnille leirien järjestäjinä pakolliseksi. Lehtiuutisista ymmärsin, että palveluntuottajalla oli velvollisuus selvittää tarkasti turvallisuusnäkökohdat leirillä.

Ajattelin, että tässä maailman-

menossa oli meilläkin aika rekisteröidä kaikki toimenpiteet ja vastuut, liittyä vaatimuksiin laadusta ja turvallisuudesta. Silti se taitaisi tarkoittaa myös minulle lisätyötä.

Turvallisuusohjeistuspäivämäärä tuli ja meni, itse en kuitenkaan ehtinyt vielä mukaan. Ensimmäinen vuosi meni enemmän ja vähemmän omasta puusta veistetyksi. Miten tällainen turvallisuussuunnitelma tulee tehdä? Leirille lähtö oli edessä eikä uuden luomiseen tuntunut liikoja aikoja olevan. Jostain

löytyi jonkun aiemmin laatima koon- ta turvallisuusasioista, se vaikutti aika pätevältä. Siitä sitten soveltamaan; mikä onkaan leirikeskuksen lähin pelastuslaitos? Hmm... Länsi-Savon vai Keski-Savon vai Läntisen Pohjois-Karjalan piiri?

Kirjaaminen tuntui kuitenkin hyvältä, laitoinhan ylös kaiken tärkeän. Sen, miten huolehdimme leiriläisten päivittäisten tarpeiden turvaamisesta, kuten uni tai ravinto, tai ohjelman turvallisuus, kuljetus leiripaikalle, tulen käsittely, tiedotus, sairaanhoito, päih-teisiin suhtautuminen. Tämä ja moni muu asia on hiljaista tietoa, jota on

karttunut meille, joilla on leiritoiminnan järjestämisestä kokemusta enemmän ja vähemmän.

Seuraavana keväänä olin jo tukevan turvallisuuspaketin äärellä. Yhtymäsämme oli laadittu sellainen kaikkien käytettäväksi. Kirkkohallituksenkin ohjeet olivat saatavilla ja niistä oli kasvatusasiain sihteerin koonnut meille rivityöntekijöille oivan työvälineen. Yllätyksellä oli kieltämättä se, että papereita oli yksi jos toinenkin. Monta asiaa tuli ottaa huomioon. Toisaalta paketissa oli mukana esimerkiksi leirikirjeen pohja, joka on ainakin minulle hyvin tuttu asiakirja. Hyvä oli myös oppia se, että esimiehellä on vastuu turvallisuudesta seurakuntansa leireillä.

Jokaisella seurakunnassa järjestettävällä retkellä ja leirillä (myöhemmin yhdistetty käsitteeseen ”leiri”) on oltava nimettyä kyseiselle leirille osallistuva turvallisuusvastaava. Kirkkoheran tai esimiehen tehtävänä on valvoa, että turvallisuus seurakunnan tapahtumissa ja erityisesti leireillä toteutuu. Kirkkoherra vastaa myös siitä, että leirillä on riittävästi henkilökuntaa, jonka tulee olla lisäksi turvallisuus- ja ensiapukoulutettua.

Turvallisuusvastaavan tehtävänä on huolehtia turvallisuusseikkojen kirjaaminen erilliseen asiakirjaan ja muiden ohjaajien ja leiriläisten perehdytys asiakirjan sisältöön. Tarvittaessa hän laatii ohjelmaan sisältyvän erityisen suuren riskin tapahtumasta turvallisuussuunnitelman.

Raportointi leirin jälkeen

Onnettomuusraportointi leirin jälkeen kuuluu turvallisuuskokonaisuuteen. Jokaisesta tilanteesta, jossa turvallisuus oli koetuksella, laaditaan tapahtumaportti. Myös läheltä piti -tilanteet kirjataan ja raportoidaan. Seurakunnissa voidaan laatia onnettomuusraporttia varten oma pohja.

Seurakunnissa tulisi olla myös taho, joka käsittelee näitä raportteja ja poh-

tii kehitysmahdollisuuksia paremman laadun ja turvallisuuden saavuttamiseksi. Myös tuoteturvallisuusviranomaisille omassa kunnassa tulee ilmoittaa onnettomuuksista.

Kaikenlaisen tärkeän tekemisen varjolla ajattelin pitää edelleen parempana edellisen leirin suunnitelman päivitettyä versiota. Tuo turvallisuusasiakirjalomake valmiine viivoinen vaikutti niin kylmältä ja hankalasti lähestyttävältä.

Olisi tiedettävä alkusammutusvälineet ja palovaroitussjärjestelmä, leiriläiseltä ”vaadittava ennakko-osaaminen” sekä pitopaikan ”pysyvät ja tilapäiset rakenteet”. Mitähän sekin tarkoitti ja mitä tarkoitusta turvallisuudelle se mahtoi palvella, enhän edes ymmärtänyt sisältöä. Ja tunnustaisinko jollekulle tyhmyyteni kysymällä sitä? Minulle taitaisi riittää, että tarkastan ne paikan päällä ja suunnitelmaan kirjoitan ”liitteenä kurssikeskuksen pelastussuunnitelma”. Emmehan kuitenkaan ole yksin leiripaikalla.

Uskaltauduin kuitenkin täyttämään turvallisuusasiakirjan ja se oli lopulta ihan mahdollinen laadittava papille(kin). Siihen kootaan tiedot leiristä, osallistujista, kuljetuksesta, leiripaikasta ja ruokahuollosta, ohjelmasta, ennakkotiedotuksesta ja riskeistä lyhyesti.

Jokainen leiri vaatii oman turvallisuusasiakirjan – ja siihen esimiehen hyväksynnän. Lähettäessä jokakesäiselle rippikoululeirille seurakunnan omaan leirikeskukseen, jossa erityisriskitilanteita ei ole – uimista ei sellaiseksi lasketa – kirjataan tiedot turvallisuusasiakirjaan.

Erityisriskit kartoitettava

Leiriin sisältyvä melontaretki tai Lapin leiri, johon kuuluu vaellus maastossa, vaatii asiakirjan liitteeksi oman turvallisuussuunnitelman. Turvallisuussuunnitelma laaditaan ”erityisiä riskejä sisältävän ohjelman toteutta-

miseen”. Sen sisältönä on toiminnan kuvaus ja toimintaohjeet, toiminnasta vastaavan henkilön yhteystiedot, ajo-ohjeet pelastushenkilöstöä varten, riskien hallinta sekä toiminnan määrittely onnettomuustilanteessa.

Riskien hallinta on olennainen osa suunnitelmaa ja oma liitteenä. Siinä mietitään omalla maalais- ja leirijärjellä, mitkä asiat ovat mahdollisia onnettomuusherkinä paikkoja tai tilanteita. Sitten pohditaan vielä, millä tavalla tämän riskin voi minimoida.

Leiristä vastaavan työntekijän eli turvallisuusvastaavan tulee myös selvittää leirille osallistujien ennakkotiedot ja antaa tarpeellinen tieto osallistujille tai perheille. Kutsutaan sitä vaikka turvallisuustietolomakkeeksi, josta käy ilmi osallistujan tiedot ja alaikäisillä yhteydet huoltajiin.

Leirikirjeessä kerrotaan leirin ohjelmasta, säännöistä, tarvittavasta varustuksesta sekä ohjaajien yhteystiedot. Turvallisuusvastaavan tehtäviin kuuluu myös huolehtia yhteydenpidosta leirikeskukseen. On selvittettävä etukäteen, miten paikalle voidaan hälyttää apua.

Tietopakettissa esiteltiin myös kriisitiedottaminen. Se ei ensimmäisenä tullut mieleeni turvallisuudesta puhuttaessa. Mutta pidemmälle mietittyäni huomasin senkin olevan olennainen asia.

Kun jotain kaikesta varustautumisesta huolimatta tapahtuu, on leirin vastaavalla hyvä olla toimintaohjeet kirkkaana mielessä.

Tiedotus on hyvä miettiä etukäteen, kun tieto kulkee joka tapauksessa jonkin muotoisena hyvin nopeasti kaukaisimmastakin metsäpirtistä kaikkien ulottuville.

Nettisivujen merkitys informaation haussa ja sen asiallisessa jaossa on kiistaton. Emme elä enää lintukodossa.

Retki- ja leiritoiminnan turvallisuusohjeet verkossa: <http://www.evl.fi/kkh/toi/kkn/turvallisuusohjeet06.pdf>. ■

Leirityön uudet ja vanhat HAASTEET

ESKO JOSSAS

AKIN TOIMINNANJOHTAJA

Leirityöstä aletaan yleensä puhua kesän kynnyksellä. Perinteisesti leirit ovatkin keskittyneet juuri kesäaikaan. Viime vuosina niistä on kuitenkin tullut keskeinen osa vuoden koko toimintaa ja leireihin liittyvät asiat ovat esillä kaikilla toimintakausilla.

Tunnetusti leirit liittyvät keskeisesti kirkon toiminnallisiin tavoitteisiin ja painopisteisiin. Tämä koskee aivan erityisesti rippikoululeirejä.

Uusia kysymyksiä

Parina viime vuonna on kiinnitetty huomiota leirien turvallisuuskysymyksiin. Uudet turvallisuusohjeet korostavat työnantajan vastuuta, mutta myös leirikohtaisen johtajan ja muiden työntekijöiden panosta.

Henkilöstön sukupolvenvaihdos koskettaa läheltä myös leirityötä. Yhä useammin kuulee kysymyksen, kauanko leirille saadaan työntekijöitä, ellei palkkaetuja tai työaikahyvityksiä oleellisesti korjata. Onpa AKIn tulevaisuusasiakirjassa sanottu niinkin, että leirituisuuksien kehittämiseksi voidaan painostuskeinona käyttää leirien vähentämistä.

Osa leirihaasteesta on siis luonteeltaan puhtaan taloudellista. Oikea paikka sen ratkaisemiseksi on työmarkkinoiden sopimuspöytä.

AKI – SVTL

Jo vuodesta 2005 AKI ja SVTL ovat tehneet yhteistyötä leirikysymyksissä. Tarkoituksena on ollut hoitaa asioita pitkällä aikavälillä ja järjestöjen eturistiriitoja välttämällä.

Kuluvan vuoden alussa tehtiin väliytteen veto, jossa keskityttiin paljolti leirityötöihin, eletäänhän parhaillaan voimassa olevan sopimuskauden viimeisiä kuukausia.

Neuvottelukysymyksiä

Tulevaisuutta eletään sikäli uudessa tilanteessa, että uudistettu palkkausjärjestelmä voi imeä sisäänsä ainakin osan leirityöhön liittyvistä palvelussuhteen ehdoista.

”Palkkioiden lisäksi pöydässä on kysymys leirityö-aikahyvityksistä.”

Leirin johtajan palkkiossa joudutaan neuvottelemaan perusteista ja tasosta. Leiripäivärahan ongelmana on paikka paikoin leiripaikan sijainti ”liian lähellä” normaalia työpaikkaa.

Palkkioiden lisäksi pöydässä on kysymys leirityöaikahyvityksistä. Ne ovat pitkään olleet nykyisellä tasollaan ja ovat jo olennainen osa seurakuntien vuosittaista työn ja vapaan suunnittelua. Koska vapaapäivien lisääminen aiheuttaa toisinaan toiminnallisia ongelmia, neuvotellaan myös mahdollisuudesta vaihtaa vapaat rahakorvaukseen.

Leirit ovat keskenään hyvin erilaisia. Lienee aika tehdä tästä myös neuvottelupoliittisia johtopäätöksiä esimerkiksi siten, että etujen kehittämisessä eri leirityypit voidaan asettaa vuorojärjestykseen.

Esko Jossas

Marginaalista katsoen

ARI VUOKKO

UPASAKA, SUOMEN VIETNAMILAISTEN BUDDHALAINEN YHDYSKUNTA

Buddhalaisuus on Suomessa marginaalinen ilmiö; maahan muuttaneita buddhalaisia on muutama tuhat ja muutama sata kantasuomalaista on omaksunut buddhalaisuuden.

Buddhalaisuus kuitenkin vaikuttaa nykyään julkisuudessa enemmän kuin voisi odottaa. Suosituissa elämäntapaoppaissa on vaikutteita ja lainauksia buddhalaisesta ajattelusta. Vähäisenä ei voi pitää Hänen Pyhyytensä XIV Dalai Laman osaa kansainvälisessä julkisessa keskustelussa. Hänen vaikutuksestaan syntyneitä kirjoja on julkaistu huomattava määrä suomeksikin.

Minun elämäni ”marginaalisuus” on määrittänyt monella eri tavalla. Synnyin ja kasvin uskonottomassa perheessä eli jäin marginaaliin suomalaisen uskonnollisuuden ytimestä. Olen tehnyt työtä päihdehuollossa, syrjäytyneiden ja kehitysvammaisten parissa. Näin voisi sanoa, että tarkastelen suomalaista kulttuuria monesta marginaalista, joista buddhalaisuus on yksi minulle tärkeimmistä. Ehkäpä Looking outside in -näkökulma antaa vapautta ja vaihtoehtoja arjen elämänmenon hahmotamiseen.

Kahdenlaista buddhalaisuutta

Olen hahmotellut suomalaista buddhalaisuutta kahdenlaiseksi; on suomalaisia, jotka ovat omaksuneet buddhalaisuuden ja on Suo-

meen muuttaneita buddhalaisessa kulttuurissa syntyneitä. Kumpikin ryhmä luo omaa omintakeista buddhalaista kulttuuria Suomeen.

Suomalaiset tai muut länsimaissa syntyneet, jotka omaksuvat buddhalaisuuden, ovat usein lähtökohdiltaan individualistisia. Buddhalaisuuteen päädytään henkilökohtaisen etsinnän kautta. Liitytään johonkin harjoitusperinteeseen ja Opettajaan, jonka harjoitusperinne on keskeinen henkinen tai hengellinen polku.

Suomeen on syntynyt joukko pieniä, muutaman kymmenen seuraajan ryhmiä, jotka keskittyvät omaan harjoittamiseensa ja ovat vain vähän tekemisissä muiden buddhalaiden kanssa. Uskontoon liittyviä kalendaari- ja siirtymäriittejä on tähän uskonnollisuu-

teen ainakin vielä liittynyt varsin niukasti. Pääpaino on yksilöiden henkisisä harjoituksissa.

Buddhalaisesta kulttuurista Suomeen muuttaneiden buddhalaisuudessa on laajemmin uskonnon funktioita, tapakulttuuria, kalendaari- ja siirtymäriittejä sekä ennen kaikkea yhteisöllisyyttä. Monet Aasian kulttuurit ovat korostetun yhteisöllisiä.

Olen ystäväystynyt vietnamilaisten buddhalaiden kanssa. Iän karttuessa olen yhä enemmän viehätynyt vietnamilaisten yhteisöllisyydestä. Erityisesti olen seurannut kuoleman ritualisointia.

Vietnamilaiset viettävät seitsemän viikon ajan muistajaisia perheessä päivittäin ja yhteisöllisesti viikoittain. Tämä 49 päivän jakso sattuu olemaan sama

kuin suomalaisessa muinaisuskossa. Tämä jälkeen vietetään vielä muistajaisia sata päivää kuoleman jälkeen. Tässä isossa prosessissa yhteisö tukee surevaa perhettä ja surun käsittelyä kauniisti. Minulle se on antanut toivon näkökulman tähän yltiöindividualistiseen aikaamme.

Tässä yhteydessä haluan mainita kiitoksen sanan Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymälle, joka on antanut siunauskappeleita vietnamilaisten hautajaisten järjestämiseen uskontojen välisen kunnioituksen ja suvaitsevaisuuden hengessä. Pienille marginaalisille yhteisöille omien tilojen hankkiminen on iso ponnistus, johon eivät resurssit välttämättä riitä.

Näin marginaalista katsoen Suomen uskonnollinen kenttä on monipuolistumassa ja kehittymässä. Toivon, että tämä monipuolistuminen lisää yleistä kiinnostusta henkisyyteen ja yhteisöllisyyden arvostusta. ■

Ari Vuokon mukaan buddhalaisuus on Suomessa marginaalinen ilmiö.

A photograph of Marjatta Laitinen, a woman with shoulder-length brown hair, wearing a dark green clerical dress with a white collar. She is leaning on a wooden fence and smiling slightly. In the background, there is a large, old stone church with a prominent cross on its gable, surrounded by trees and a grassy area.

Marjatta Laitinen:

Nainen suuren seurakunnan JOHDOSSA

SIRPA PÄIVINEN/KUVAKOTIMAA

ULLA SAVONEN

KAPPALAINEN, ESPOON TUOMIO-
KIRKKOSEURAKUNTA

**Espoon tuomiokirkkoseura-
kunnan kirkkoherra ja tuomio-
rovasti Marjatta Laitinen halu-
aa johtaa seurakuntaa niin, että
se on hyvä ihmisyhteisö, jossa
on myös jämäkkää päätöksen-
tekoa.**

MARJATTA LAITINEN, Es-
poon tuomiokirkkoseura-
kunnan kirkkoherra ja tuo-
miorovasti on tuhtunut vii-
meaikaisesta naispappeuskeskustelus-
ta. Hän syyttää kirkon johtoa naisten
syrjinnän sallimisesta. Espoon tuomio-
kirkkoseurakunnassa ei hänen mu-
kaansa töitä järjestellä sukupuolen pe-
rusteella vaan sen mukaan, mikä par-
haiten palvelee seurakuntaa.

Piispojen tehtävä on Marjatan mu-
kaan valvoa, että tehtyjä päätöksiä
noudatetaan kirkossa. Työvuorojärjes-
telyt papeille, jotka eivät suostu toimi-
maan yhdessä naisten kanssa pappisvi-
ran keskeisissä tehtävissä, on syrjintää.
Kirkon uskottavuus kärsii tästä.

– Tällaista syrjintää ei kirkossa pidä
sallia. Kuka tässä kirkossa oikein tu-
kea tarvitsee? Se pieni miespappien
ryhmäkö, joka asettuu vastustamaan
kirkossa hyväksyttyä naisen toimimis-
ta pappisvirassa vai naiset, jotka koru-
tomasti hoitavat heille uskottua pap-
pisvirkaa, kysyy Marjatta.

Suuren seurakunnan johtajana

Tuhannen seurakuntalaisen vuosi-
vauhdilla kasvava Espoon tuomio-
kirkkoseurakunta on tällä hetkellä
Suomen neljänneksi suurin seurakun-
ta. Jäseniä seurakunnassa on 48 000,
työntekijöitä 130.

Seurakunnan ja työyhteisön suuruus

on sekä rikkaus että vaikeus. Näin
suuren seurakunnan johtaminen on
taitolaji.

– Seurakunnan johtaminen on yh-
teinen yritys, ei yhden ihmisen asia.
Kohtuullisen hyvin olemme onnistu-
neet luottamuksellisen ilmapiirin luo-
misessa. Jokaisen työntekijän on tun-
nettava, että häntä arvostetaan ja hä-
nestä välitetään. Haluan kohdella
kaikkia työntekijöitäni tasa-arvoisesti
ja kunnioittavasti tehtävästä riippu-
matta.

Ratkaiseva tekijä näin suuren seura-
kunnan johtamisessa on Marjatan mu-
kaan seurakunnassa toteutettu jako
pienempiin yksiköihin, seitsemään
alueyksikköön. Tässä aluemallissa
johtajan tehtäviä voi delegoida lähiesi-
miehille alueilla. Työtiimeissä on inhi-
millisempää työskennellä.

Hengellinen johtaja vai henkilöstöjohtaja

Marjatta näkee seurakunnan johtami-
sen ensisijaisesti hengellisenä johta-
juutena.

– Hallinnon, organisaation ja talou-
den kautta on seurakunnassa löydetty-
vä se paras malli kirkon perussanoman
edistämiseksi. Kirkko ei ole laitos tai
instituutio vaan niiden ihmisten yh-
teyttä, jotka turvautuvat Jumalaan tä-
män maallisen matkan aikana. Tämä
jumalallinen ulottuvuus ohjaa ratkai-
suja kirkossa ja erottaa sen muista yh-
teisöistä.

Marjatta pitää Raamattua myös
eräänlaisena johtamisen oppikirjana.
Raamatusta hän löytää johtamisen aja-
tuksia kuten ”se, joka tahtoo olla joh-
taja, palvelkoon muita” ja ”se, joka
johtaa johtakoon tarmokkaasti”.

– Kirkossa johtajallakin on johta-
jansa. On kysyttävä, mitä varsinainen
”pomo”, Herra sanoo. Minulle johta-
juus kumpuaa varsinaisista hengelli-
sen elämän lähteistä, sanasta ja sakra-
menteista, sanoo Marjatta.

Haasteita nopeasti kasvavassa seura-
kunnassa riittää. Yksi niistä on sähköi-

nen tiedonvälitys, joka tekee työryt-
mistä kiihkeän. Viesteihin, joita kirk-
koherralle tulee valtavasti, olisi pystyt-
tävä vastaamaan heti. Tähän ei aina ai-
ka riitä.

Haasteita riittää myös hiippakun-
nassa, joka on ainoa kasvava hiippa-
kunta kirkossamme. Tuomiorovastina
Marjatta on hiippakunnassa näköala-
paikalla.

– Nyt etsitään yhteistyön mahdolli-
suuksia ja toistensa tukea varsinkin
pienemmissä hiippakuntamme seura-
kunnissa, sanoo kirkkomme ensim-
mäinen naispuolinen tuomiorovasti.

Nainen johtajana

Pappien ja kanttorien kiinnostus esi-
miestehtäviä kohtaan on tutkimusten
mukaan lisääntynyt. Esimiestehtävät
kiinnostavat naisia yhtä hyvin kuin
miehiä.

Syy siihen, miksi naisia on kirkko-
herroina vielä niin vähän, on Marjatan
mukaan se, ettei pätevyyttä hankita
hetkessä. Naiset hakevat kuitenkin
yhä enenevässä määrin pätevyys-
esimiestehtäviin kirkossa. Asenteet
muuttuvat, vaikkakin hitaasti.

– Naisilta itseltäänkin puuttuu us-
kallusta hakeutua esimiestehtäviin tai
ottaa sellaisia vastaan. Kaikista ei
myöskään ole johtajiksi, ei naisista ei-
kä miehistä. Ei johtajan virka kadeh-
dittava ole. Vastuu on kova. Johtajana
tulee helposti ristiinnaulituksi pienes-
tän virheestä, kuten nähtiin valtion
puolella eduskuntavaalien alla, toteaa
Marjatta.

Naisten vahvuutena pidetty empaat-
tisuus ei Marjatan mukaan ole ristirii-
dassa johtajalta vaadittavan päätök-
sentekokyvyn kanssa.

– Haluan olla empaattinen johtaja ja
johtaa seurakuntaa niin, että se on hy-
vä ihmisyhteisö, jossa on myös jämäk-
kää päätöksentekoa, sanoo vuodesta
2000 lähtien Espoon tuomiokirkko-
seurakunnan kirkkoherrana toiminut
Marjatta painokkaasti. ■

RETRIITTI

- vaikenemista ja viestintää

PÄIVI VUORILEHTO

TL, SAIRAALAPAPPI, TURKU

Hiljaisuuden retriittejä käsittelevässä tutkimuksessa retriitit osoittautuivat monimuotoisiksi viestintätilanteiksi, joissa sanattomalla viestinnällä on suuri merkitys. Puheen tauottua aktivoituvat toisenlaiset merkit ja symbolit, joiden lukeminen on toisinaan mahdollista vastaitten, kun sanallinen vuorovaikutus ei vie kaikkea huomiotamme.

Retriitissä ei eletä täydellisessä hiljaisuudessa, sillä ohjaamisessa hiljaisuuteen, virikepuheissa ja hetkipalveluksissa käytetään myös sanoja. Silti yhteinen vaikeneminen sävyttää retriitin viettoa. Kommunikaatiosta puhuttaessa on esitetty tunnetuksi tullut väite: "You cannot not communicate." Kieli ei ole ainut eikä välttämättä edes primääri merkitysten ilmaisi. Usein puhutaankin vaikkapa ruumiinkielestä, kuvakielen tai muotokielestä. Osa tästä kommunikaatiosta on tietoista ja osa tiedostamatonta.

Lisensiaattitutkimusta tehdessäni oletuksenani oli, että retriitin miljö, äänimaailma, visuaalinen ilme sekä ohjaajan olemus ovat merkityksellisiä retriitin sisältöä luovia tekijöitä. Kysymyksiäni olivat, millaiset ei-sanalliset ilmaisukeinot aktivoituivat puheen käydessä vähiin ja mitä retriitin hiljaisuus merkitsee ohjaajille ja osallistujille. Millaista oikeastaan on retriitin hiljaisuus?

Tutkimuksen toteutus

Keräsin aineistoa yhdeksästä retriitistä osallistumalla retriittiin havainnoiden ja haastatellen ohjaajia ennen ja jälkeen retriitin. Kuudesta retriitistä keräsin myös kirjallista palautetta osallistujilta.

Matkoillani eri puolille Suomea tustuin persoonaltaan ja ohjaamisen tavoiltaan erilaisiin retriitinohjaajiin, joiden haastatteluista poimitut sitaatit muodostavat tärkeän osan aineistoani. Olen kiitollinen kaikille ohjaajille, joiden kokemuksesta ja viisaudesta koin myös itse saavani paljon.

Tutkimustyöni toteutin puolikkaan sairaalapapin viran ohella, joten sen saattaminen luettavaan muotoon on vienyt oman aikansa. Tutkimustani varten sain vuonna 2002 Pappisliiton tutkimusapurahan, joka toimi tärkeänä kannustimena ja taloudellisenä tukena.

Semioottinen näkökulma

Tutkin aineistoani pitäen silmällä semioottista näkökulmaa toisin sanoen sitä, miten eri asiat, ilmiöt, teot ja tapahtumat toimivat merkkeinä ja teksteinä ja tuottavat merkityksiä.

Kirjassaan *Merkkien kieli* John Fiske erottaa viestinnän tutkimuksessa kaksi pääkoulukuntaa, joita ovat prosessikoulukunta ja semioottinen koulukunta. Ensimmäisen mielestä viestintä on sanomien siirtoa. Silloin tarkastellaan sitä, miten lähettäjät ja vastaanottajat sisään- ja uloskoodaavat viestejä sekä miten viestin välittäjät käyttä-

vät viestintäkanavia ja -välineitä. Näistä tunnetuin on Shannonin ja Weaverin lineaarinen lähettäjältä vastaanottajalle etenevä viestinnän malli. Semioottisessa ajattelussa huomio kohdistuu siihen, miten sanomat – eli tekstit – ja ihmiset toimivat vuorovaikutuksessa tuottaakseen merkityksiä. Jos lähettäjän ja vastaanottajan asialle antama merkitys eroaa toisistaan, ei kyseessä välttämättä ole häiriö tai viestinnän epäonnistuminen, vaan pikemminkin taustalla olevat kulttuurierot.

Semiotiikassa on nähtävissä kilpailevia koulukuntia, jotka vasta viime vuosina ovat etsiytyneet dialogiin toistensa kanssa. Omassa tutkimuksessani hyödynsin amerikkalaisen Charles S. Peircen (1839 - 1914) alulle panemaa merkkikäsitystä. Seuraavassa kuvailen sitä, millaisia sovelluksia Peircen ajattelu tuotti omassa tutkimuksessani.

Hiljaisuuden tasot

Peirce on kuvannut semioottisia tasoja, jotka hän on nimennyt termeillä *firstness*, *secondness* ja *thirdness*. Näitä termejä käytetään useimmiten alkupeirteisessä kieliasussaan.

Olen itse hahmottanut hiljaisuuden tasoja vertaamalla retriitin hiljaisuutta ruukkuun, joka muotoutuu savesta.

Firstnessin tasolla hiljaisuus on läsnä pelkkänä materiana, muovaamattomana savena, josta on mahdollisuus muovata monenlaista.

Secondnessin tasolla savesta muovataan jo ruukun seinämiä, siinä näkyvät sormenjäljet, eikä ole yhtä ainuttakaan ruukun mallia. Ne eivät ole sarjatyötä, eikä niitä yritetäkään valaa sa-

PAIVI VUORILEHTO

Sanat jätettiin avantoon ja siirryttiin kontemplaatioon.

maan muottiin.

Thirdnessin tasolla ilmenee hiljaisuus ruukun tyhjänä tilana. Siinä on läsnä materia, muoto ja tärkeimpänä kaikesta vastaanottava, tyhjä tila, jota varten se on valmistettu. Millainen on se sisältö, joka retriittiin muodostuu? Usein sitä on vaikea pukea sanoiksi, eivätkä osallistujat sitä aina edes halukaan sanoittaa. Ilman materiaa ja muotoa sitä olisi kuitenkin vaikea edes vastaanottaa. Thirdness pitää sisällään myös firstnessin ja secondnessin, ne muodostavat kokonaisuuden, jonka eri puolet esiintyvät yhteenkietoutuneina.

Tien valmistamista sanattomalle rukoukselle

Hiljaisuuden retriitissä eletään rukouksen vaikutuspiirissä, vaikka se ei olisikaan ainut retriittiä luonnehtiva seikka. Meditaation opettajat ovat usein tähdentäneet sitä, että päästäk-

seen syvälle on meditaatiossakin aloitettava pinnasta kuten rukousasennosta ja hengityksestä.

Keskittymisen apuna voivat toimia myös ikonit, symbolit, musiikki tai vaikkapa rukoushelmet. Näin rukous ei jää vain pään ja ajattelun asiaksi, vaan koko ihminen on siinä mukana ruumiinsa, sielunsa ja aistiensa voimin. Rukouksen sisäiseen maailmaan ohjataan ulkoisten muotojen kautta. Rukous on kokonaisvaltaista, siinä toimii yhdessä sekä sielu että ruumis.

Eräs ohjaaja kuvasikin retriitin laulantaista saunan jälkeistä rukoushetkeä näin: "Sanat jätettiin avantoon ja siirryttiin kontemplaatioon." Retriitin konkreettiset asiat valmistavat tietä sanattomalle rukoukselle.

Rituaalit, ikonit, musiikki, symbolit ja liturgiset eleet ovat kautta aikojen toimineet uskon äidinkielenä. Tällaiset asiat voivat toimia teksteinä ja merkkeinä siinä missä sanatkin. Ne

voivat paljastaa ja peittää ja niilläkin voi valehdella. Niinpä retriitti, jossa käytetään vain vähän sanoja, ei välttämättä ole lainkaan hiljainen. Ohjaaja saa olla kriittinen myös sen suhteen, miten paljon retriitin hiljaisuutta voi kuormittaa sanoja korvaavalla muulla kommunikaatiolla. Hiljaisuus ei ole vain auditiivista, vaan yhtä lailla voitaisiin puhua myös vaikkapa visuaalisesta hiljaisuudesta.

Retriitissä puheen osuus on tavanomaista vuorovaikutusta vähäisempi. Käyttöön tulevat muut, puhetta varhaisemmat kommunikaation keinot. Kenties yksi syy retriittikokemuksen vaikuttavuuteen on juuri siinä, että osallistuja tulee kosketetuksi niin varhaisella tasolla, ettei sille ole vielä sanoja. Retriitin hiljaisuus ja siinä vaikuttavat ei-sanalliset merkit mahdollistavat eräänlaisen sakraalin regression, jonka ymmärrän myönteisenä, uusia ulottuvuuksia avaavana tekijänä. Kun

eräs ohjaaja puhui retriitistä ”hoivavana sylinä arjen keskellä” vertautui retriittikokemus johonkin varhaiseen, hyvään, hoitavaan ja elintärkeään kokemukseen. Samasta syystä voi retriitin järjestelyjen pettäminen, se että jäisi vaille ravintoa, lämpöä tai muuta huolenpitoa, muodostua syväksi hylkäämisen kokemukseksi.

Ikonisuus, indeksikaalisuus ja symbolisuus

Peircen määrittelemät semioottiset tasot ovat pohjana merkikilajeille, joille hän on antanut nimitykset *ikoni*, *indeksi* ja *symboli*.

Ikonin on Peircen ajattelussa merkki, joka perustuu samankaltaisuuteen. Ikonin funktio on välittää ideoita esittämistään asioista yksinkertaisesti imitoimalla niitä. Tällaisia ovat esimerkiksi tietokoneen kuvakkeet, jotka ovat muodostuneet kansainvälisiksi merkeiksi. Tässä ikonilla tarkoitetaan siis muuta kuin pyhiä kuvia, joita retriiteissä yleisesti käytetään.

Retriitissä saatettiin valmistaa puitteet, joiden ikoniksi voisi ottaa luostarin, lepokodin tai ”kaikkien aistien juhlan”. Luostarielämää muistuttavassa retriitissä keskeistä oli retriitin jäsentymisen luostareiden hetkipalveluksien mukaan, jumalanpalvelukset, liturginen symboliikka ja toisto sekä sakramentit. Lepokodin piirteitä oli retriiteissä, joissa erityisen tärkeänä pidettiin hiljaisuutta, aikataulujen välttämistä ja pelkistämistä. Lepoon autettiin myös sielunhoidon välityksellä. Täysihoito oli korkeatasoista: huoneet ja ruoka olivat hotellitasoa. ”Kaikkien aistien juhlaa” sai kokea retriiteissä, joissa huomio kiinnittyi esteettisiin seikkoihin, hoitavaan ympäristöön ja havainnollisuuteen.

Peircen määrittelemään *indeksikaalisuuteen* kuuluu se, mitä merkki indikoii, minkä ”oire” se on. Indeksiksi on vaikkapa suuntaa osoittava sormi tai savu merkinä siitä, että jossain palaa tai esimerkiksi käytön ja kulumisen

Ikonit, rituaalit, musiikki, symbolit ja liturgiset eleet ovat kautta aikojen toimineet uskon äidinkielenä.

merkit. Retriittipaikka itsessään voi toimia indeksikaalisena merkinä. Silä on oma historiansa, joka tihkuu läpi, vaikka mitään ei puhuttaisikaan. Liitän indeksikaalisuuteen myös sen, mihin ohjaajan olemus viittaa. Sekä osallistujat että ohjaajat arvostivat ohjaajassa läsnäolon taitoa. Hän voi olla ”suuntaa osoittava sormi”, joka auttaa jumalallisen läsnäolon kokemiseen. Indeksikaalisuutta voi nähdä myös ruumiinkielellä. Ruumiin indikaatioita kuunnellaan kahdessa merkityksessä: Mitä äänen ja kehon kielellä ilmaistaan muille? Mitä oma ruumiini viestii minulle, mitä sen kivut ja painolastit kertovat minulle? Retriitissä on rauha kuunnella niitä oireita, jotka kiireisessä elämässä usein työnnetään sivuun. Siellä tulevat näkyviin myös monet huolenpidon indikaatiot: tarjola on oma huone, villasukat, pontso tai huopa viluiselle, takkatuli ja sauna, ruoka säännöllisin väliajoin.

Symbolisuuteen liittyy sopimuksenvaraisuus – on sovittu vaikkapa se, mitä ehtoollisella nautittu viini ja leipä merkitsevät. Retriitin hetkipalvelukset, messut ja virikepuheet antavat

mahdollisuuden liittää omaa kokemusta symbolimaailmaan, joka nousee kirkon yhteisestä traditiosta. Kappeli-tilaan ja jumalanpalvelukseen liittyy runsaasti symboliikkaa, johon kirkon vaikutuspiirissä elänyt on kasvanut sisään, mutta jossa siitä vieraantunut voi kaivata opastusta. Rakentaessaan merkityksiä ihminen liittää toisiinsa sisäistä ja ulkoista todellisuutta. Ihminen voi löytää symboleille merkityksiä, joita symbolit ovat kautta aikojen kirkon opetuksessa kantaneet. Samalla näihin symboleihin voi liittyä henkilökohtaisesta elämästä nousevaa sisältöä.

”Jos nämä olisivat vaiti, niin kivet huutaisivat”

Tämän päivän ihmisille on uskonnollinen kieli usein vierasta. Moni sananjulistaja pohtii, mitä kieltä voi käyttää silloin, kun yhteistä kieltä ei tunnu löytyvän. Sanoja tarvitaan ja kirkon yksi tehtävä on tehdä tutuksi uskonnollista sanastoa, jolla uskonkokemusta voidaan sanoittaa ja hahmottaa selkeästä todellisuudesta, mikä muuten saattaa jäädä huomaamatta. Uskonnollisella kielellä on kuitenkin omat rajoituksensa. Mitä lähemmäksi tullaan tuonpuoleista todellisuutta, sitä vaikeammaksi käy sanojen käyttö. ”Sanat ovat tämän nykyisen ajan väline, mutta hiljaisuus on tulevan maailman salaisuus”, kuuluu retriitinkävijöille tuttu Pyhän Iisak Syryrialaisen ajatus. Hiljaisuus tarjoaa mahdollisuuden kuunnella toisenlaisia viestejä. Jeesus puolusti aikanaan opetuslapsiaan sanoen: ”Jos nämä olisivat vaiti, niin kivet huutaisivat.” (Lk. 19:40) Kun on puhuttu niin paljon, että sanat alkavat menettää merkityksensä, on ehkä aika vaieta ja kuunnella. Ehkä kivienkin voi kuulaa puhuvan.

Päivi Vuorilehto: Merkityksellinen hiljaisuus. Semioottinen näkökulma hiljaisuuden retriitteihin. Lisensiaattityö, Helsingin yliopisto, käytännöllisen teologian laitos 2006.

Rippikouluprosessin arviointia

SAARA-MARIA JURVA

TEOLOGIAN YLIOPPILAS, HELSINGIN YLIOPISTO

HELSINGIN YLIOPISTOSSA ja koko maamme korkeakoulujärjestelmässä on käynnissä auditointi- eli laadunvarmistusprosessi. Yliopistomme ja tiedekuntamme toiminta pyritään saamaan läpinäkyväksi ja arvioinnin kohteeksi. Niin tutkimuksen, opetuksen kuin hallinnonkin kaikki vaiheet ja osat alueet kirjataan toimintakäsikirjaksi ja arvioidaan niiden toimivuus, jotta voitaisiin päästä entistä parempiin tuloksiin. Korkealaatuinen tutkimus ei takaa sitä, että tutkimuksen koko prosessi olisi ollut ensiluokkainen. Erinomaisenkin tutkimuksen takana voi olla vaikkapa talousepäselvyyksiä.

Voidaan oikeutetusti sanoa, että kirkkomme tuloksellisin työmuoto on rippikoulutyö. Kuten yliopiston, olisi kirkonkin syytä arvioida rippikoulutyön koko prosessia ja sen kaikkia vaiheita, eikä tyytyä ainoastaan siihen, että lopputulos näyttää riittävän hyvältä. Mitä prosesseja rippikoulussa sitten tulisi arvioida? Rippikoulusuunnitelma on vastikään uudistettu, ja se koskee monella tavoin rippikoulun prosesseja. Uudistettu suunnitelma ei kuitenkaan yksin auta, sen käytännön toimivuutta tulisi myös arvioida.

Yksi sekä ammattiliittoja että kirkkoa kiinnostava rippikouluprosessi on työntekijöiden jaksaminen rippikoulutyössä. Kirkon intressien mukaista on houkutella tavoittavimpaan työmuotoonsa motivoituneita ja ammattitaitoisia työntekijöitä. Ammattiliitto taas huolehtii siitä, että työntekijöiden etuja ei unohdeta. Näyttää siltä, että tulevaisuudessa kirkko saattaa kärsiä työntekijäpuhlasta. Tällöin luulisi kirkonkin heräävän siihen, että sillä on samansuuntaiset intressit ammattiliiton kanssa. Huolenpito työntekijöistä lisää kirkon houkuttelevuutta työnantajana.

Rippikoululeirit ovat monelle seurakunnan vakitukselle työntekijälle jokakesäinen pakollinen velvollisuus, josta luopuisi mielellään. Varsinkin perheellisille ja vanhemmille työntekijöille leirit ovat raskaita ja leirillä kertyneestä univelasta kärsitään pitkään. Opiskelijoiden on helppo tehdä muutama rippileiri kesässä, kun univelat ehtii nukkua pois vaikka opiskeluiden ohessa. Muun työn ohessa se ei välttämättä ole niin helppoa. Miksi ih-

miset sitten väsyvät leirillä niin, etteivät ehdi palautua leirivapaiden aikana? Onko rippikouluun liittyvissä prosesseissa jotain vialla?

Mielestäni ensimmäinen ongelma on leiripalkkauksessa. Useimmat työntekijät tekevät leirillä keskimäärin kaksi kertaa pidempää työpäivää kuin normaalisti.

On totta, että hengellisen työn tekijällä ei ole työaika, mutta 16 tuntia päivässä seitsemän vuorokauden ajan on varsin paljon työtä ansaittuun palkkaan nähden.

KIRKOLLA on erilaisia vaihtoehtoja tehdä leirityöstä houkuttelevampaa. Leirityötä varten voisi olla suositus, miten lepoaika tulee jakaa. Monilla leireillä kaikki tekevät sitä, mitä milloinkin tarvitsee, eikä selkeitä lepoaikoja päivän keskellä ole jaettu. Toinen vaihtoehto on lisätä työvoimaa. Monissa seurakunnissa on jo nyt toimiva käytäntö, että rippileireillä hiljaisuudesta huolehtii palkattu yövahti. Parhaimmassa tapauksessa yövahti vähentää muiden työntekijöiden työtunteja usealla tunnilla joka ilta. Tietenkin myös leirien opettajia voisi lisätä, mutta se olisi niin kallis vaihtoehto, että sitä on varmaankin turha edes miettiä.

Mielestäni on olemassa vielä yksi vaihtoehto, jolla nuorten kanssa työskentelevien työssä jaksamista voisi parantaa. Vaikka itse leirielämää ei saisi kevennettyä, voisi leirivapaita lisätä. Olisi varsin kohtuullista, että työntekijä saisi yhtä täyttä leirivuorokautta kohti yhden vapaapäivän. Näin työntekijöiden palautumista ja lepoa leirien jälkeen tuettaisiin. Leireistä tulisi houkuttelevampia, nuorisotyössä jaksettaisiin kauemmin ja leireillä uskallettaisiin työskennellä täysillä, kun tiedettäisiin vapaiden ja levon odottavan leirin jälkeen.

Kirkolla ei ole varaa jäädä itsetyytyväisyyteensä odottamaan rippileirien suosion laskua. Rippikoulutyön kaikkia prosesseja on tarkasteltava rehellisesti ja pyritävä vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Rippikoulu on kirkon tavoittavin työmuoto tällä hetkellä. Nyt on aika päättää haluammeko, että se on sitä myös 20 vuoden kuluttua.

JANNE RUUSKA

Musiikilla vahva osuus Lahden herättäjäjuhlien oheisohjelmassa

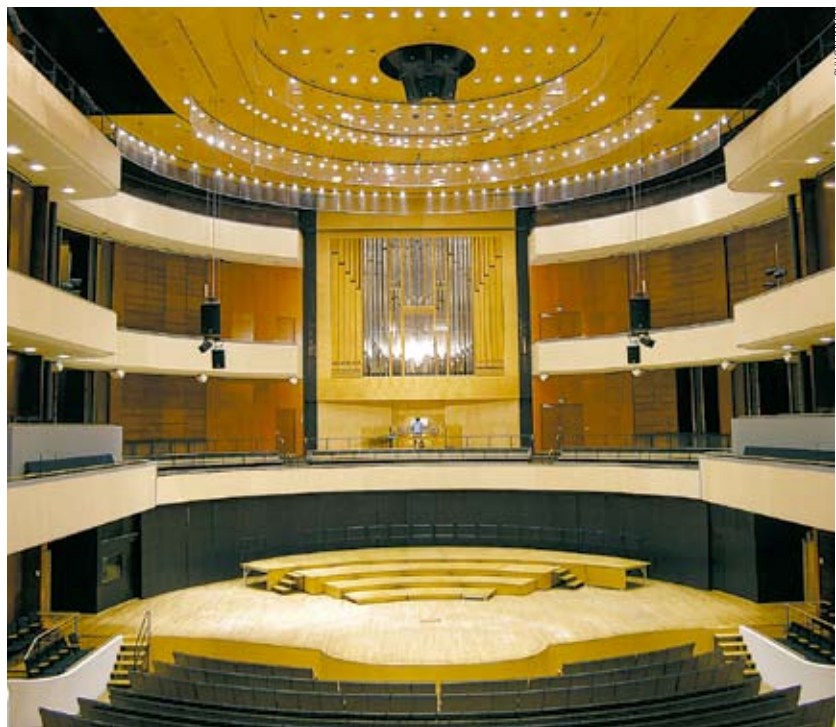
LAHDEN HERÄTTÄJÄJUHLAVIERAILLE on tarjolla runsaasti musiikkipainotteista oheisohjelmaa. Juhlien aikana voi kokea muun muassa urkumaratonin Sibelius-talon uusilla uruilla, Aholansaa-
ren Sinfoniettan juhlakonsertin tai ”Virsi elää” -levynjulkistamiskonsertin. Lahdelle ominainen runotaiteen viljely näkyy myös oheisohjelmistossa.

Urkumaratonin Sibelius-talon uusilla uruilla soittavat viisi lahtelaista urkutaiteilijaa, joihin lukeutuu myös kansainvälisesti tunnettu ja arvostettu konserttiurkuri Kalevi Kiviniemi. Tämä historiallinen ”maraton” radioi-
daan. Konsertin ohjelmassa on pääosin 1800- ja 1900-lukujen sinfonista urkumusiikkia sekä improvisaatioita Siionin virsistä. Konserttiyleisöä myös veisuutetaan, joten se pääsee näin kokeilemaan Sibelius-talon kehuttua akustiikkaa. Konsertin juontaa radiosta tuttu Miikka Maunula. Lippuja voi varata etukäteen Sibelius-talon lipunmyynnistä ja Lippupalvelujen toimipisteistä.

Virsisovituksia baritonille ja uruille

Paikallislähtöisiä urkumaratonin lisäksi tuovat muun muassa Lahden Gospelkuoro sekä Virsi elää -levynjulkistamiskonsertti, jossa kuullaan lahtelaisten muusikoiden Hannu-Heikki Hakulisen ja Jan Lehtolan esittäminä uusia suomalaisia virsisovituksia baritonille ja uruille. Lisäksi Hollolan ja Orimattilan kirkkomuusikkoja ja kuoroja on tuomassa musiikillista paikallislähtöä.

Runoiltoja on kaupungintalon sisäpihalla ja Lahden musiikkiopiston Ka-

Sibelius-talon ihka uusien ranskalaisromanttiseen tyyliin rakennettujen urkujen sointia voi kuunnella lauantai-iltana 7. heinäkuuta.

levi Aho -salissa, jossa esitetään ”Omaksi kuvakseen” -poikkitaiteellinen lausuntailta. Ihmisen ja Jumalan välistä suhdetta peilaava esitys lähtee liikkeelle luomiskertomuksesta. Esitys toteutetaan kahden lausujan dialogina, johon liittyy musiikkia ja liikettä.

Alatorilla veisataan

Herännäisyydestä kumpuaa oheisohjelmistoon oma antinsa. Juhlien aattona ja ensimmäisenä iltana veisuperinne jalkautuu kansan keskuuteen, kun Jaakko Löytty veisua alatorilla siioninvirsii ja uudistettuja rukoilevaisvirsii. Körttiopiskelijakuorojen suuri yhteiskonsertti kuullaan Ristin-

kirkossa perjantaina ja Herättäjä-Yhdistyksen valtakunnallisen kuoron konsertti lauantaina. Valtakunnallisesti nuoriso-orkestereidemme kärkikaartiin lukeutuva Aholansaa-ri Sinfonietta pitää kapellimestari Jyri Nissilän johdolla 10-vuotisjuhlakonserttinsa Lahden juhlilla lauantai-iltana. Solistina on Esa Ruutunen.

Viiden seiskan armon aamu

Varhain heränneille koittaa "Armon aamu" 0707070707 urheilukeskuk-
sen juhla-alueella, jolloin päätoimit-
taja Heikki Hakala ja pastori-kirjai-
lija Jaakko Heinimäki johdattelevat
kansan Armon aamuun.

Juhla-alueella on paljon tapahtu-
mia myös lapsiperheille, varhais-
nuorille ja nuorille.

Lahden herättäjäjuhlat "Armo
kannattaa" järjestetään 6. - 8.7.2007
Lahden urheilukeskuksessa ja sen
lähimaastossa. Lauantain päiväseu-
roissa juhlapuheen pitää Herättäjä-
Yhdistyksen toiminnanjohtaja Simo
Juntunen Lapualta.

Lahteen on hyvät liikenneyhtey-
det, joten pidemmältäkin voi Lah-
dessa käydä vaikka päivittäin. ■

Seminaari 6.-8.11.2007 Päiväkummussa

**Ajankohtainen aihe
seurakuntien ja
kristillisten järjestöjen
työntekijöille**

Pyhä Henki vai ajan henki?

Hyvin ajankohtaiseen aiheeseen "Pyhä Henki vai ajan henki?" pureudutaan seuraavista näkökulmista:

- Älkää mukautuko tämän maailman menoon, Room. 12:2
- Ajan haasteet seurakunnalle: rakennemuutokset ja vieraantuminen
- Spiritualiteetti ja tehokkuuden vaatimus
- Pyhä Henki - voimaannuttaa, ajan henki - lamaannuttaa
- Vapauttava Sana ja seurakunta

Työskentelyvälineinä alustukset, ryhmäkeskustelut, rukous ja elämän jakaminen, syventävät kanavat

Seminaariohjelman: www.hengenuudistus.fi

Hinta: majoituskustannukset + 25 e seminaarimaksua. Aloitamme tiistaina 6.11. klo 18, seminaari päättyy torstaina 8.11. iltapäivällä.

Ilmoittautuminen Päiväkumpuun puh. (03) 580 550 tai paivakumpu@mission.fi

Järjestäjinä Hengen uudistus kirkossamme ry ja Suomen Lähetysseura sekä Helsingin kristillinen opisto

www.hengenuudistus.fi

ENDRIAS HUSSIEN

kirkkomuusikko Dessiestä, Etiopiasta

MATTI NUMMELA
LÄHETYSTYÖNTEKIJÄ, SUOMEN
LÄHETYSSEURA

Etiopialainen kirkkomuusikko Endrias Hussien haluaa palvella Jumalaa tämän ajan jumalanpalveluksessa, jossa musiikilla on merkittävä ja kuulijoita viehättävä osa ja rooli.

ENDRIAS HUSSIEN on 27-vuotias energinen nuori mies, jonka työnäkynä on kehittää Ethiopian Dessien hiippakunnan kirkkomusiikkia. Hän on varttunut muslimiperheessä, mutta kun perheen lapsista ensimmäinen kääntyi kristinuskoon, seurasi koko perhe vähitellen mukana.

Vuonna 2003 hän aloitti Suomen Lähetysseuran stipendin turvin opiskelun Ethiopian Evankelisen Mekane Yesus -kirkon musiikkikoulussa maan pääkaupungissa Addis Abebassa. Dessien hiippakunta lähetti hänet kolmi-vuotiseen kirkkomuusikko-koulutukseen. Kesäkuussa 2006 Endrias sai opintonsa valmiiksi, palasi kotikaupunkiinsa ja työskentelee nyt Dessien seurakunnassa palkattuna työntekijänä.

Dessie ja Dessien seurakunta

Endriaksen kotikaupunki Dessie on Etelä-Wollon pääkaupunki ja koko maan vanhimpia kaupunkeja. Asukkaita kaupungissa on noin 200 000. Heistä on arvion mukaan ortodokseja noin 56 %, muslimeja 34 %, protes-

tantteja 4 %, katolisia 1 % ja muita 5 %.

Dessien Mekane Yesus -seurakuntaan kuuluu 1 200 jäsentä. Seurakunta on yksi kuudesta kaupungissa toimivasta evankelisesta seurakunnasta. Ennen Endriaksen paluuta seurakuntaa siellä ei ollut yhtään kirkkomusiikin ammattilaista, mutta silti seurakunnassa toimi jo neljä kuoroa.

Työnäkynä toimia Ethiopian pohjoisosan kirkkomusiikin hyväksi

– Opiskeluaikana minulle kirkastui näky työskennellä Dessiestä käsin koko hiippakuntani kirkkomusiikin kehittämiseksi. Kirkkomusiikin asema evankeliumin leviämisessä on ollut aliarvostettu. Ei ole ymmärretty musiikin merkitystä, on puuttunut instrumentteja ja ammattitaitoa. Tilanne on muuttumassa, mutta verkkaisesti, toteaa Endrias.

– Musiikki on taidetta, jota tulee käyttää evankeliumin julistamisessa. Haluan palvella Jumalaa tämän ajan jumalanpalveluksessa, jossa musiikilla on merkittävä ja kuulijoita viehättävä

osa ja rooli. Siinä tehtävässä pitää laulajien, kuorojen ja muusikkojen olla koulutettuja ja varustettuja. Siten luomme jumalanpalveluksesta entistä elävemmän, Jumalan kunniaksi ja Jumalan lasten siunaukseksi, jatkaa Endrias.

Miten tähän päästään?

– Lähdemme liikkeelle järjestämällä lyhytkursseja seurakuntien lahjakkaille muusikoille, antamalla laulunopetusta kuoronjohtajille ja jumalanpalveluksen johtajille ja opettamalla, miten yhdistää musiikki jumalanpalvelukseen. Kuoronjohtajille on opettava laulujen sovittamista ja nuoteista lukemista.

Haluan kutsua vierailevia kouluttajia sekä ammattimuusikoita esiintymään. Samalla haemme uusia, lahjakkaita ihmisiä koulutukseen, jotta voimme jakaa työnäkyä ja viedä sitä eteenpäin. Myös tietokoneopetusta pitäisi opetella hyödyntämään koulutuksessa. Jumalanpalvelusmusiikin lisäksi haluan opettaa musiikkia pyhäkoululaisille ja opetella yhdessä kansainvälisiä lauluja.

Koulutuksen keskus tulisi olemaan Dessie, johon sitten kutsuisimme isoista seurakunnista 2-3 henkilöä. Jatkossa koulutusta järjestettäisiin muillakin paikkakunnilla ja osanottajia kutsutaisiin muistakin seurakunnista.

Dessien hiippakunta toimii laajalla alueella. Asukkaita alueella on noin 15 miljoonaa, joista Mekane Yesus -kirkon jäseniä runsaat 4 000.

– Tavoitteeni on saada kirkkomusiikkitoiminta pitkällä aikavälillä sekä taloudellisesti että toiminnallisesti kes-

” Musiikki on taidetta, jota tulee käyttää evankeliumin julistamisessa. ”

Endrias Hussien on 27-vuotias energinen nuori mies, jonka työnäkynä on kehittää Etiopian Dessien hiippakunnan kirkkomusiikkia.

täväksi. Toivon, että käytössä on itsensä kannattava studio ja että Dessiessä toimii musiikkikoulu, joka kouluttaa seurakuntien palvelukseen idearikkaita muusikoita, kertoo Endrias suunnitelmistaan.

– Mutta kaikki tämä vaatii varoja, johon eivät Dessien hiippakunnan ja seurakuntien rahkeet riitä, jatkaa Endrias. Välineiden ja aineiston hankintaan lasken tarvittavan 85 000 birriä, noin 8 000 euroa. Sillä rahalla voisimme hankkia kitaran ja syntetisaattorin sekä opetusvälineitä, muun muassa tietokoneen, kirjallisuutta ja luen-

totarvikkeita.

Koulutukseen, kouluttajien ja koulutettavien matkakuluihin, majoitukseen ja ruokailuun sekä kouluttajien palkkioihin olen laskenut 72 000 birriä, vajaat 7 000 euroa. Aina on varauduttava myös ennakoimattomiin kuluihin, joten kaikkiaan olen arvioinut kuluiksi noin 16 000 euroa. Kulut jakaantuvat useammalle vuodelle.

Haasteet

Jokainen uusi hanke on täynnä mahdollisuuksia, mutta myös haasteita. Tällaisiksi Endrias kokee varojen

hankkimisen, koulutuksen järjestelyissä ja toteutuksessa onnistumisen sekä taustatuen puutteen.

– Kun musiikkityötä ei ole ennen tehty eikä näkemystä siitä ole, mistä silloin löytyy tuki, lopettaa Endrias.

Suomen Lähetysseura on hyväksynyt Dessien kirkkomusiikkihankkeen niin sanotuksi erillishankkeeksi, joka toteutuu, mikäli sille saadaan rahoitus.

Tällä hetkellä edellä mainituista suunnitelluista kuluista on jo katettu yksi kolmannes.

Kirjan äärellä

SEPPO LAAKSO

AIKUISTYÖNTEKIJÄ, DIAKONI, LEPPÄVAARAN SEURAKUNTA

MITÄ KIRJAA seurakunnan työntekijät lukevat eniten ja hartaimmin? Vastaus on löytynyt havainnoimalla kollegoita, työtovereita ja itseäni vuosien ajan: almanakkaa. Jotkut kutsuvat sitä myös työkalenteriksi, kirkon viikkomuistioksi ja trendikkäimmillä versioilla on sähköinen nimikin: prime-varausjärjestelmä. Almanakka on sivuuttanut käyttötiheydellään jo ajat sitten Raamatun seurakunnan työntekijän ylimpänä ohjenuorana ja lukemisen innoittajana. Pyhän kirjan sijaan tutkimme kalenteria, täytämme ja luemme sitä monta kertaa päivässä. Sen sisältöä julistetaan ääneen kuin evankeliumia ikään: näin tärkeä, kysytty, varattu ja kiireinen olen! Tämän perusteella on helppo tulkita: mitä täyteläisempi almanakka, sitä tukevammin sen haltija on olemassa.

Milloin viimeksi tartuin oikeasti Pyhään kirjaan? Hävettää tunnustaa, että siitä on useita päiviä, ehkä viikoissa mitattava aika. Mieli pyrkii lieventämään ilmaisua selityksen makuisella reunahuomautuksella, että luenhan minä joka päivä Sanan aikaa ja Päivän tunnussanaa ja sitten jotain rukouskirjaakin tulee tapailtua. Taannoinen ignatiaanisen retriitin ohjaajakoulutus hämmensi huomattessani, etten ollut missään aiemmassa koulutuksessani käyttänyt ja lukenut Raamattua niin paljon ja usein kuin siellä. Paljon tarkoittaa tässä yhteydessä neljää, viittä tuntia päivässä. Jos minä, työntekijöiden ikämiessarjaan jo ehtinyt, hämmennyn Raamatun äärellä viipymisestä, niin ei ihme, että uudet työntekijät, nuo seurakuntanuorikulttuurista mitään tietämättömät, kyselevät silmät ymmyräisinä, mihin Raamattua tarvitaan seurakunnan työssä.

HUOLESTUTTAVAA ON SEKIN, että muu kirjallisuus, jota haluan ja jota pitää lukea, kasvaa pinoksi, joka ei enää mahdu yöpöydälleni. Haparoiva ongelman ratkaisuyrityskö lie kyseessä, kun valitsin hiljattain siitä Helena Ahosen kirjan ”Kuka komentaa kelloasi” (Kirjapaja 2004, 2. painos). Kirjaan tarttuessani en osannut kuvitella, millaisen lukuelämyksen se synnyttäisi. Tuskin muistan, milloin olen joutunut lukiessa vastaavaan ahneuden tilaan. Oli vaikea lukea virkkeitä rauhassa loppuun asti, kun malttamattomana vilkuilin, minne suuntaan seuraava lause kuljettaa.

Niin että mikä moisen lukuelämyksen aiheutti? Oletan, että kirjan anti on ”evankeliumia” myös muille almanakka-syndroomaan ja kiire-ähkyyn kyllästyneille. Ahonen julistaa muun muassa, että aikaa ei hallita kalenterilla, vaan vallankäytöllä. Jokaisella on valtaa sekä omaan että toisten aikaan. Ja että oikeus lepoon syntyy tehdystä, ei tekemättömästä työstä.

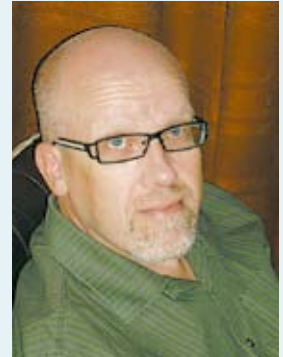
”Kokouksissa monien ammatillinen ryhti romahtaa. Koska suuri osa työajasta kuluu palaverissa, niillekin tulee asettaa onnistumisen kriteerit. Lopputulosta ei mitata sillä, mitä on tullut sanotuksi, vaan sillä mitä ihmiset vievät mukanaan.”

AIVAN KUIN kirjoittaja puhuisi seurakuntien aikarosvoista ja toimintakulttuurin vinoumista, joissa surutta poljemme yhteisiä oikeuksiamme tehdä työtä rauhassa ja suunnitelmien mukaan, omaa ja toisen aikaa sekä niiden rajoja kunnioittaen. Merkille pantavaa on, että Ahonen ei ole kirkon työntekijä vaan entinen taidelaitoksen, Helsingin kaupunginorkesterin johtaja ja nykyinen johdon kouluttaja sekä työnohjaaja. Kirjan äärellä herää epäily, että tekijä on ainakin vakoillut muutamia tunteiani seurakuntien työyhteisöjä, niin läheisiltä vaikuttavat asiat, joista hän kirjoittaa.

”Ihminen on rakennettu hidasta elämää varten. Näennäisestä nopeudestaan huolimatta hän siirtyy tilasta toiseen verkkaisesti. Tavallisessa arjessakin käsitellään niin monimutkaisia asioita, että niiden tajuamiseen tarvitaan paljon aikaa. Voimakkaat tunteet hidastavat ihmisen kulkua ja pysäyttävät vauhdin joskus kokonaan.

Päivän kuluessa on siirryttävä asiasta toiseen kymmeniä kertoja. Joustava siirtyminen vaatii välitilaa, mutta läheskään aina sitä ei ole tarpeeksi. Jokainen keskeytys saa aikaan saman: unohda edellinen ja aloita uusi. Keskeytykset ja toistuva uusiin asioihin hyppääminen kuormittavat ihmisen tunteita ja haittaavat keskittymistä. Yhteistyö vaatii aina oman määränsä valmistelemaa keskustelua. Jokainen tarvitsee yhteisen tehtävän edessä oman siirtymäaikansa.”

Näihin kuten niin moniin kirjan ajatuksiin voin lisätä vain painavan aamenen. ■

Julistamme ristiinnaulittua Kristusta

Varsin oudolta vaikutti Tekstin ääressä -palstalla pääsiäiseksi 8.4. esitetty näkemys: ”Jeesuksen kuolemaa ei tarvitse enää julistaa. Se tapahtui kirjoitusten mukaan.” (Sirkka Liisa Enqvist)

Totta tietysti on, että kun nykyisin kuuntelee saarnoja ja puheita tai lukee lehdistä kirkon työntekijöiden kirjoituksia, monesti saa sen vaikutelman, että ylösnousemuksen sanomaan hypätään kovin nopeasti ja kevyesti.

Kun kokemus synnistä ja sen valasta väljähtyy, ei myöskään risti enää tunnu sopivan kaikkien pääsiäisviestiin. Mutta jos kaikupohja puuttuu, sanomaa ylösnousemukses-

ta ja kuoleman voittamisesta on vaikea hehkuttaa.

Messuun kokoontuva seurakunta laulaa: ”Me julistamme hänen kuolemaansa. Me todistamme hänen ylösnousemustaan. Me odotamme hänen tulemistaan kunniasa.” Nuo vaiheet kuuluvat yhteen.

Ylösnousemus on päätepiste siinä traditiossa, joka kattaa Herramme tien viimeiseltä aterialta ristiinnaulitsemiseen, hautaukseen ja ylösnousemiseen. Eri evankeliumit sisältävät osia tästä kokonaisuudesta, ja ilmeisesti niitä lausuttiin ääneen, kun seurakunta kokoontui murtamaan leipää (1. Kor. 11:26).

Jeesuksen ylösnousemuskin tapahtui kirjoitusten mukaan (esimerkiksi 1. Kor. 15:4, Lk. 24:25 - 27).

Ylösnousemus ei ole vain kaukana tulevaisuudessa, ajallisen kuoleman perästä. Kun Jumala herättää meidät synnin vallasta, pääsemme jo silloin

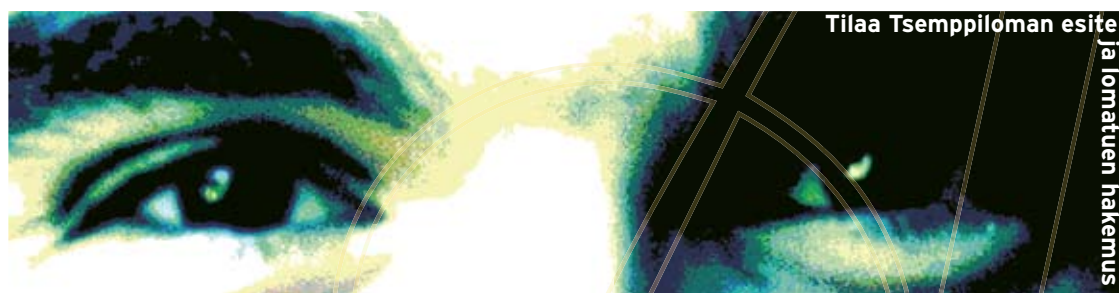
osallisiksi uudesta elämästä.

Kun uskomme ylösnouseeseen Jeesukseen, voimme tunnistaa hänet myös niissä, joihin hän on rakkautensa samaistunut tänään: köyhissä, heikoissa, puolustuskyvyttömissä, syrjäytyneissä, yhteydestä erotetuissa.

Jos haluamme tavata Ylösnouseseen taivaassa, meidän on kohdattava hänet avoimin sylin täällä maan päällä niissä ihmisissä, jotka tarvitsevat meidän rakkauttamme ja huolenpitoamme.

Apostoli rohkaisee niitä, jotka näin palvelevina kokoontuvat voiman lähteelle, pyhälle ehtoolliselle, miten te silloinkin ”julistatte Herran kuolemaa, siihen asti kun hän tulee”.

PERTTI SISTONEN
rovasti, Vihti

Tilaa Tsemppiloman esite

ja lomatuen hakemus

Hae Tsemppilomille

Tsemppiloma Ikaalisten kylpylässä antaa mielekkyyttä työhön ja iloa elämään. Tsemppiloma on kaksiosainen aktiiviloma, jolla keskitytään työhyvinvointiin.

Lomalla on

- Monipuolinen fyysiseen ja psyykkiseen jaksamiseen tähtäävä ohjelma ryhmässä.
- Kuntoutuslaitoksen psykologi, lääkäri ja fysioterapeutti ovat kurssilaisten tukena.
- Majoitus kahden hengen huoneissa ja puolihoito.
- Lomatuetut hinnat: I jakso (5 vrk) 129 euroa, II jakso (4 vrk) 105 euroa.

Loppuvuoden 2007 aikana järjestetään vielä kolme Tsemppilomaa. Käy tutustumassa loma-aikoihin A-lomien verkkosivuilla.

www.a-lomat.fi

A-lomat ry | Ratamestarinkatu 11 00520 Helsinki | puh. 020 111 2770 (arkisin 9-12) faksi (09) 145 706 | info@a-lomat.fi

MARI TEINILÄ

"Joskus perhe tai sukulaiset nopeuttavat hiv-positiivisen kuolemaa suhtautumistavallaan. Myötätunnolla on elämän ylläpitäjänä suuri merkitys", sanoo Amin Sandewa.

HIV-POSITIIVINEN PAPPI

toimii esikuvana

MARI TEINILÄ
TOIMITUSPÄÄLLIKÖ, KOTIMAA

"Taakka putosi harteiltani, kun päätin julkisesti kertoa olevani hiv-positiivinen", luterilainen pappi Amin Sandewa sanoo.

Amin Sandewa on ensimmäinen tansanialainen uskonnollinen johtaja, joka on julkisuudessa kertonut olevansa hiv-positiivinen. Nykyisin hän johtaa Tansanian hiv-positiivisten uskonnollisten johtajien järjestöä *Tanerelaa*. Sii-

hen voi liittyä myös, jos joku perheenjäsenistä on saanut tartunnan.

Amin Sandewa on lähtöisin kahdeksanlapsisesta perheestä. Hänen kummisetänsä oli luterilainen pappi.

– Suunnittelin lääketieteen opintoja, mutta vaihtoehtona oli myös teologia kummisedän esimerkin myötä.

Pappeudessa Sandewaa mietitytti se, että papin pitäisi olla jotenkin erityinen ja pyhä. Sitten piispa kannusti häntä teologian opintoihin tietämättä, että tämä oli harkinnut sitä yhtenä vaihtoehtona. Piispan kannustus ratkaisi. Sandewa opiskeli Makumirassa, ja hän muistelee lämmöllä opettajaan-

sa teologian tohtori **Seppo Löyttyä**.

Sandewa vihittiin papiksi 1991, hän jatko-opiskeli Kööpenhaminassa ja työskenteli Tansaniassa seurakuntapappina ja opiskelijapappina ennen Tanerelan perustamista.

Puoliso ja tytär menehtyivät aidsiin

Vuonna 1990 hän avioitui **Gracen** kanssa, ja esikoinen **Gloria** syntyi seuraavana vuonna. Vuonna 1994 syntyi toinen tytär, **Monica**.

Muutamaa vuotta myöhemmin vaimo sai keskenmenon, jonka jälkeen hän alkoi sairastella. Sandewa ehdotti

puolisolleen testiin menoa, ja samalla hän testautti myös itsensä. Molemmat olivat hiv-positiivisia. Seuraavana vuonna vaimo kuoli. Myös molemmat tyttäret testattiin, nuorempi oli positiivinen, hän menehtyi 8-vuotiaana vuonna 2001. Vanhempi tytär ei ole saanut tartuntaa, ja hän käy lukiota sisäoppilaitoksessa.

– Rakkaiden ihmisten menettäminen lisäksi raskasta oli myös kantaa stigmaa, häpeää. Kun olin julistanut ääneen statukseni seurakunnassani, oli kuin taakka olisi otettu harteiltani. Vuosikausia ihmiset olivat puhuneet selkäni takana, mikä oli vaimoni ja tyttäreni kuolinsyy ja mahtaako tartunta olla myös minussa. Sitten kun he tiesivät, niin kuiskinta loppui.

– Kerroin melko pian tartunnasta vanhemmilleni ja sisaruksilleni. He sanoivat minulle, että olet yhä poikamme ja veljemme. He ovat olleet suurin turvani. Joskus perhe tai sukulaiset nopeuttavat hiv-positiivisen kuolemaa suhtautumistavallaan. Myötätunnolla on elämän ylläpitäjänä suuri merkitys.

Tietämällä tartunnastani suojelen muita

Sandewan mielestä uskonnollisilla johtajilla voisi olla keskeinen rooli hiv-kasvatuksessa, koska jokainen tansanialainen kuuluu johonkin uskonnolliseen ryhmään. 38-miljoonaisesta väestöstä yli puolet on kristittyjä ja vajaa puolet muslimeja.

– Uskonnolliset johtajat tavoittavat ihmiset ja heitä kunnioitetaan. Uskonnollisilla johtajilla on myös puhumisen taito, mutta keskeistä on, miten he puhuvat hivistä.

Toistaiseksi Tanerelassa on 17 jäsentä. Sandewa arvelee, että Tansaniassa on kuitenkin tuhansia hiv-positiivisia uskonnollisia johtajia.

– Uskonnolliset johtajat voisivat olla esimerkkinä koko kansalle, jos he kaikki testauttaisivat itsensä. Statussaan ei tietystikään tarvitse kaikkien

julkistaa. Mutta jos heistä edes kymmenen julkistaisi hiv-positiivisen statuksensa, sillä olisi suuri merkitys roolimallina.

Sandewa kertoo opiskelutoveristaan Makumiran ajoilta. Tämä oli todennut, ettei hän uskalla testauttaa itseään, koska tulos pelottaa häntä.

– Kellään ei ole syytä olla testaamatta itseään, koska hiv voi levitä niin monella eri tavalla.

Sandewan mukaan testiin menoa estää ja tartunnan saaneiden stigmaa lisää osaltaan monien kirkkojen opeuksessa käytetty kaava: seksi - synty - aids - kuolema.

Vieläkin yleisesti ajatellaan, että jos uskonnollinen johtaja myöntää olevansa hiv-positiivinen, se vähentää uskonnollisten johtajien arvostusta.

– Minä katson, että tietämällä statukseni suojelen muita ihmisiä enemmän kuin vaikeammalla siitä.

– Järjestömme tavoitteena on vapauttaa ihmiset stigmasta ja diskriminaatiosta. Edelleenkin uskonnollinen johtaja saattaa menettää työpaikkansa tartunnan myötä.

Iltaisin tuntuu yksinäiseltä

Kun Amin Sandewa kertoi statuksestaan piispalleen, tämä oli kysynyt, miten hän ajattelee seurakunnan suhtautuvan ja että jaksako hän edelleen tehdä töitä.

– Piispani ei kysynyt, miten hän voisi tukea minua.

Hän korostaa sitä, että on myös niitä piispoja, jotka tukevat hiv-positiivisia pappejaan. Piispoja on myös Tanerelan jäsenenä.

Sandewaa pyydetään runsaasti eri puolille maata sielunhoidollisiin keskusteluihin, koska papit eivät uskalla puhua asiasta piispojensa kanssa. Koska Tanerela on köyhä järjestö, hän kulkee näitä matkoja busseilla yli kolme kertaa Suomen kokoisessa maassa.

– Auto helpottaisi kovasti työtäni ja

silloin voisin pysähtyä useamman pa-pin luona, Sandewa sanoo.

Sandewa kertoo saavansa tukea ugandalaiselta anglikaanipappi **Gideon Byamugishalta**, joka oli ensimmäinen hiv-positiivisen statuksensa julkistanut pappi. Myös Kirkkojen yhteistyöverkoston CUAHA:n Tansanian aluekoordinaattori **George Mwita** on tukenut häntä.

Sympaattisen oloinen Amin Sandewa kantaa kuitenkin yksinäisyyden taakkaa. Siksikin, ettei hän ole avioitunut uudestaan.

– Iltaisin tuntuu yksinäiseltä, mutta yritän rukoilla.

Sandewa sanoo, että hän avioituisi mielellään uudestaan, jos löytäisi sopivan puolison. Hän kertoo iloisena uutisia Byamugishan perheestä, perheeseen on syntynyt jo toinen hiv-negatiivinen lapsi.

Älä kysy, miten sain tartunnan

Sandewa korostaa sitä, ettei ole oleellista, miten hän tai joku muu on saanut tartunnan, vaan oleellista on, miten elää sen kanssa. Nykyisin periaatteessa jokainen hiv-positiivinen tansanialainen saa ilmaisen lääkityksen virokseen, joka estää tai ainakin hidastaa taudin etenemistä aidsiksi.

Entä onko Amin Sandewa katkera Jumalalle?

– Koska perheeni tuki minua niin paljon, opin hyväksymään asian ilman katkeruutta.

– Mutta yksinäisyys on rankkaa. Iltaisin saattaa tulla katkera mieli ja siihen auttaa vain rukous. Mutta koska en ole syyttänyt Jumalaa.

Sandewa korostaa sitä, että kuka tahansa voi sairastua. Hi-virus on ihmisiin tarttuva tauti ja myös papit ovat ihmisiä.

– Jos olet pappi ja tiedät, että joku työtoveriasi tai seurakuntasi jäsenistä on hiv-positiivinen, tehtäväsi on tukea häntä, eikä keskittyä siihen, miten hän sai tartunnan. ■

Armenialaiset vaelsivat lumisateessa viemään kukkia kansanmurhan muistomerille.

Armenian apostolisen kirkon keskuksessa Etchmiadzinissa isä Hovakin opasti ryhmäämme tv-kameroiden kuvatessa vierailua. Taustalla Etchmiadzinin katedraali.

Sevanin pappise-minaari sijaitsee kahden kilometrin korkeudessa huikean kauniin Sevan-järven rannalla.

Geghardin luostarin kupeella munkkidiakoni Serafim luennoi matkalaisille lumisissa maisemissa.

ARMENIA

— palanen kristinuskon historiaa

MERJA LAAKSAMO

AKIN APULAISTOIMINNANJOHTAJA

Haikea duduk-musiikki kertoo armenialaisesta kansanluonteesta. Armenialainen katse vahvistaa ensivaikutelman. Piirteissä korostuu tietty surumieli, joka säilyy, vaikka ihminen hymyilee. Surumielisen ilmeänsä alta paljastuu rehti, ystävällinen ja erittäin vieraanvarainen luonne. Hymy on

herkässä ja vieraan kanssa pyrittään kommunikoidaan, vaikka ainoatakaan yhteistä kieltä ei löytyisi.

Pappisliiton huhtikuinen opintomatka Armeniaan kosketti matkalaisia monella tasolla. Armenian kansan historiaan liittyy paljon kärsimystä, mutta myös selviytymistä ja jälleenrakentamista, uskoa elämän voittoon. Maa on täynnä vastakohtia: miljoonakaupunki Jerevan on kehityksestä paljon edellä, kun sitä verrataan maaseutujen asutukseen. Kaupungissakin kohtaavat rän-

sistyneen rakennusryhmän, jonka keskellä kasvaa huikean kauniisti kukkivia aprikoosipuita. Kun nostat katseesi ylemmäksi, tavoitat Araratin lumihiippuiset vuoret.

Armenia sai jo vuonna 405 ensimmäiset omat kirjaimensa, kun Mezrop Mashtot kehitti maalle kirjakielen. Käsikirjoitusmuseossa näimme upeita käsin kirjoitettuja vanhoja tekstejä ja taidokkaita kuvia. Armenialla on kirjoitettua historiaa 1600 vuoden ajalta. Samoja kirjaimia käytetään edelleen, ensimmäinen kirjain tarkoittaa Jumalaa ja viimeinen kirjain Kristusta. Kie-

li ja uskonto ovat armenialaisille tärkeitä. Kristinuskon julistettiin maan valtionuskonnoksi jo vuonna 301 kuninkaan käskystä, 12 vuotta ennen kuin se saavutti virallisen asemansa Rooman valtakunnassa.

Armenia on kristitty maa islamilaisen Turkin kupeessa, Turkki on läntinen rajanaapuri. Pohjoisessa on naapurina Georgia, idässä Azerbaidzan, etelässä Iran. Noin 90 prosenttia väestöstä on ortodokseja. Armenia itsenäistyi Neuvostoliitosta vuonna 1991. Neuvostovallan aika näkyy vielä mahdipontisissa julkisissa rakennuksissa ja muistomerkeissä.

Armenian kansanmurha

Armenian kansaa ovat kohdanneet uskomattomat kärsimykset. Maa on joutunut miehittäjien ja sodan jalkoihin useaan otteeseen. Järkyttävän episodi maan historiassa oli Armenian kansanmurhana tunnettu tapahtuma ensimmäisen maailmansodan aikana.

Turkkilaiset toimeenpanivat keväällä 1915 mittavan armenialaisten hävityksen. Alkuaan 1,9 miljoonaisesta kansasta tuhottiin useiden lähteiden mukaan jopa 1,5 miljoonaa. Armenialaisia oli tuolloin noin 40 prosenttia väestöstä, eivätkä turkkilaiset pitäneet tästä kansanosasta. Armenialaiset olivat sivistyneitä, koulutettuja ja heidän hallussaan oli suuri osa ulkomaankaupasta. Lisäksi he olivat kristittyjä muslimimaailman keskellä.

Armenialaisten syyksi laitettiin myös turkkilaisten kärsimät tappiot hyökkäyksissä Venäjää vastaan. Suuri osa miespuolisesta väestöstä teloitettiin järjestelmällisesti, naisia ja lapsia kuoli satoja tuhansia nälkamarssilla Syyrian alueelle, jolle heidät pakotettiin kulkemaan vuoristojen poikki.

Yhä edelleen armenialaisilla on painolastina se tosiasia, että turkkilaiset eivät vielääkään tunnusta kansanmurhaa, ja koko maailmassa se on monille tuntematon asia.

Turkki väittää noin 300 000 arme-

nialaisen kuolleen armenialaiskapinan aikana sissisodassa ja sen kukistamista seuranneissa epidemioissa ja nälänhädässä. Ne turkkilaiset, jotka ovat kyseenalaistaneet asian, ovat löytäneet itsensä syytettyjen penkiltä. Turkin rikoslaissa on pykälä, jonka mukaan turkkilaisuuden loukkaaminen on rikos. Pykälää on käytetty estämään puhe armenialaisten kansanmurhasta, eikä Turkissa voi lain takia tehdä vapaasti kansanmurhaa koskevaa tutkimusta.

Yksi Turkin kuuluisimmista kirjailijoista, Orhan Pamuk, sai vuonna 2005 syytteen kyseisen pykälän rikkomisesta todettuaan, että miljoona armenialaista tapettiin. Syyte hylättiin, kun asiasta nousi kohu, joka uhkasi Turkin suhteita EU:hun.

Kukkia muistomerille

Olimme Armeniassa juuri kansanmurhan muistopäivänä, joka on valittu siksi, että 24.4.1915 Konstantinopolissa pidätettiin ja teloitettiin merkittävimmät armenialaiset muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Sadoista pidätetyistä vain muutama pelastui.

Armenialaiset vaelisivat aamusta iltaan sadoittain ja tuhansittain kansanmurhan muistomerille viemään kukkia. Tien varrella soi surumusiikki. Liityimme joukkoon lumisateen kastelella vähitellen kenkämme ja kylmyyden tunkeutuessa luihin ja ytimiin. Kansanmurhan muistopäivän kylmä lumisade symbolisoi meille helppoon elämään tottuneille pieneltä osaltaan Armenian kansan kärsimystä.

Kansanmurhamuseossa kohtasimme jotakin samaa kuin juutalaisten vainoista kertovissa museoissa. Kuvia nälkään kuolleista ihmisistä ja luurangonlaihista lapsista, jotka olivat selviytyneet pitkästä marssista Syyrian alueille. Museossa oli myös alueella lähetystyössä olleiden päiväkirjoja, joiden merkinnät kuvasivat tapahtumia päivä päivältä.

Etchiamiadzin

Yksi tärkeimmistä vierailukohteistamme oli Etchiamiadzin, Armenian apostolisen kirkon keskus. Tämä Armenian Vatikaani sijaitsee 20 kilometrin päässä Jerevanista. Armenian apostolinen kirkko eli Armenian ortodoksinen kirkko kuuluu niin sanottuihin orientaaliortodoksisiin kirkkoihin. Kirkkoa johtaa Etchiamiadzinista käsin koko Armenian korkein patriarkka ja katolikos Karekin II. Meitä opastivat Etchiamiadzinissa isä Hovakim, joka toimii kansainvälisten asioiden päällikkönä sekä munkki Suren, joka valmistuu kohta papiksi.

Etchiamiadzinin kaupunki on perustettu ennen ajanlaskun alkua. Kristinuskon julistaja pyhä Grigor Valontuoja näki näyn, jossa Kristus laskeutui taivaasta ja kosketti maata kultaisella vasaralla.

Paikalle rakennettiin vuosina 301-03 kirkko, joka tunnetaan nykyisin Etchiamiadzinin katedraalina. Arkeologiset kaivaukset ovat paljastaneet nykyisen katedraalin alla sijainneen pakanatemppelin. Kirkossa oli aiemmin Armenian suurin keskiaikaisten käsikirjoitusten kokoelma, joka on lahjoitettu käsikirjoitusekselle. Etchiamiadzinissa on kaksi muutakin kirkkoa, jotka on rakennettu 600-luvulla.

Tarinan mukaan Grigor Valontuoja toi kristinuskon Armeniaan. Khor Virapin luostarissa laskeuduimme syvään monttuun, jossa kuningas Trdat III piti Grigor Valontuojaa vankina 13 vuotta. Kerrotaan, että Grigor paransi kuninkaan mielitaudista ja tästä kiittollisena kuningas vapautti Grigorin ja julisti kristinuskon valtionuskonnoksi vuonna 301.

Pääsimme yhdessä suurlähettiläiden ja muiden kutsuvieraiden kanssa osallistumaan Kristillinen Armenia -dokumenttielokuvan ensi-iltaan. Elokuvan innostunut vastaanotto taputuksineen ja suosionsoituksineen kertoi omalta osaltaan siitä, miten tärkeää usko on tänäkin päivänä armenialaisille. ■

JARI PIIKKI on Vuoden Kanttori 2007

Suomen Kanttori-urkuriliiton hallitus on nimennyt Vuoden Kanttoriksi 2007 Juvan seurakunnan kanttorin Jari Piikin. Piikki palkittiin Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y.:n valtuuston kokouksessa Jyväskylässä.

Valinnan perusteena on Jari Piikin kyky hoitaa kanttorin tehtävää sekä hyvin laaja-alaisesti että erittäin korkeatasoisesti. Monipuolisten kanttorin tehtäviensä lisäksi hän antaa seurakunnan hyväksi taitonsa myös valokuvauksen ja tietotekniikan alueella.

Musiikin maisteri, kanttori Jari Piikki on syntynyt vuonna 1963 Juvala ja toiminut Juvan seurakunnan ylempää korkeakoulututkintoa edellyttävässä kanttorin virassa vuodesta 1987. Hän esiintyy urkusolistina myös

Juvan seurakunnan kanttori Jari Piikki on vuoden Kanttori 2007.

oman seurakunnan ulkopuolella ja johtaa niin lapsi-, mies- kuin sekakuoroakin. Hän on jatkuvasti kehittänyt ammattitaitoaan yliopistotasoisilla ylimääräisillä opinnoilla sekä urkujen soiton mestarikursseilla. Suomen Kanttorikuorossa Jari Piikki on laulanut kaksikymmentä vuotta.

Pitkä ura Jari Piikillä on myös säveltäjänä ja kirjoittajana. Hän on kansainvälisestikin tunnettu ilmakehän valoilmiöiden tutkimuksen harrastaja, jonka valokuvia on runsaasti juuri ilmestyneessä kirjassa "Kuvia taivaalta" (Multikustannus).

– Kirkontorni on myös hyvä tähtitorni, Jari Piikki paljastaa.

Tunnustuksena ansioistaan Jari Piikille luovutettiin Urkurakentamo Veikko Virtasen lahjoittama Principal-urkupilli seinälaattaan kiinnitettynä sekä liiton ja Nordea-pankin rahalahja.

Urkujen taivaallinen sointi on kirkkomusiikin kulmakivi

JARI PIIKKI

KANTTORI, JUVAN SEURAKUNTA, VUODEN KANTTORI 2007

URUT OVAT kirkon aarre. Mikä onni onkaan kohdannut länsimaista kristikuntaa, kun Itä-Rooman keisari lahjoitti urut frankkien kuninkaalle Pipin pienelle vuonna 757. Tuo insinööri Ktesibiuksen noin vuonna 246 eKr. keksimä soitin tuli näin Itä-Rooman keisari-

rin hovien kautta Eurooppaan. Tuosta alkoi kehitys, joka johti urkutaiteen mittaviin saavutuksiin niin urkakennuksen kuin säveltämisen ja soittamisenkin alueilla. Rohkeita ja viisaita olivat ne kirkonmiehet, jotka myöntivät ottamaan urut kirkon soittimeksi. Mitkä mittaamattomat aarteet kirkko saikaan urkujen ja urkumusiikin kehittyessä tyylikausien vaihdelleessa vuosisatojen ajan.

Tänne Pohjolan perukoille urut eh-

tivät myöhemmin, ja monet suuret säveltäjät olivat jo kuolleet ennen kuin urkuja oli laajemmin maamme kirkkoissa. Heidän musiikkinsa on kuitenkin säilynyt nuottien välityksellä. Historian seulomana ovat käytössämme parhaat musiikkiteokset, joita ihminen pystyy tuottamaan. Urkurina voi liittyä sukupolvien ketjuun ylistämään Jumalaa mitä suuremmoisimmalla tavalla.

Urut ovat olennainen osa länsimais-

ta kirkkoarkkitehtuuria. Pienissäkin kyläkirkoissa on soitin, joka mielletään juuri kirkkoon kuuluvaksi. Siellä se onkin monesti kunkin paikkakunnan parhaassa akustisessa tilassa. Jos urut ovat laadukkaat, on pienelläkin paikkakunnalla tarjolla hienoa musiikkia omassa konserttisalissa, jos vain soittajia löytyy. Urkujen rakentamiseen ja ulkonäköön on paneuduttu historian saatossa mahdollisimman hyvin. Niihin on käytetty kultaa ja koristeita ylenpalttisesti, aina kun se on ollut taloudellisesti mahdollista. Urut ovat ilmentäneet näin myös kirkon valtaa. Menneinä vuosisatoina musiikin ja kirkon vaikutus lieene ollut suurempi, kun musiikkia kuuli harvemmin. Urkumusiikki tuli ylhäältä, taivaasta. Se edusti jumalallista voimaa, mutta myös kauneutta ja lohdutusta.

Satoja miljardeja soundeja

Urut ovat suuri äänikone, josta löytyy satoja miljardeja erilaisia soundeja. Kun ne kerrotaan koskettimien ja soittajan sormien ja jalkojen lukumäärällä, on käytössä rajattomat mahdollisuudet musiikin tekemiseen.

Urkujen ääniala ylittää kaikki muut soittimet. Käytössä on sinfoniaorkesterin tehot ja laaja soitinvalikoima, mutta soittamiseen tarvitaan vain yksi henkilö. Se on erittäin taloudellista musiikkia. Urkujen korkeat hinnatkin alenevat, kun lasketaan hinta suhteessa niiden ikään. Koska urut ovat suuren kokonsa vuoksi paikallaan oleva soitin, on soittajan ja kuulijoiden liikkuttava kuullakseen erilaisten urkujen sointia. Urkumusiikista pitävät matkaavatkin satoja kilometrejä hyvien urkujen luokse. Onneksi se nykyään on helpompaa kuin esimerkiksi Bachin aikana.

Urut ovat melko mekaaninen soitin, mutta ne taipuvat kuitenkin hyvän soittajan käsissä monenlaiseen musiikkiin. Mikään tyyli ei liene aivan sopimatonta uruille. Urut ovatkin soitin, jolle löytyy musiikkia kaikilta tyyli-

kausilta 1300-luvulta nykypäivään. Urkumusiikin laajaa kirjoa ei ole helppo omaksua. Se ei avaudu useinkaan ensi kuulemalta, vaan tarvitaan pitempiaikaista tutustumista eri tyylikausiiin ja urkutyyppeihin. Maallikolta ne jäävät usein hämärän peittoon, mutta soittajalle on hieno kokemus päästä soittamaan erityylisiä urkuja. Silloin musiikki avautuu aidoimmillaan. Siksi nykyään rakennetaankin eri tyylikausien tyylipiirteitä omaavia urkuja.

Urkumusiikkiin tutustuminen antaa enemmän kuin tälle ajalle tyypillinen pikanautinnon tavoittelu. Hyvää musiikkia jaksaa soittaa ja kuunnella kauan, vuosikausia ja siitä löytää aina jotain uutta. Urkuri on vapaa kuulijoiden miellyttämisen taakasta ja voi siksi valita ohjelmistonsa myös muulta pohjalta. Jos jaksaa harjoitella koko ajan, ajan myötä kertyy erilaista ohjelmistoa ja näin voi valita kulloiseenkin tilanteeseen parhaiten sopivaa musiikkia. Urut ovat kaikkien seurakuntalaisten omaisuutta. Myös urkuri saa palkkansa seurakuntalaisilta. Siksi urkumusiikkia onkin tarjolla kaikille yleensä ilmaiseksi. Olisi toivottavaa, että urkurit käyttäisivät soitinta runsaasti, monipuolisesti ja ilmeikkäästi.

Länsimaisen kirkkomusiikin kulmakivi

Urut ovat länsimaisen kirkkomusiikin kulmakivi. Vanhimmat säilyneet urkusävellykset ovat liturgista musiikkia messun eri osiin. Alternatiivikäytännössä ne ovat yksi osa liturgian kolmiyhteyttä: liturgi – kuoro – urut. Myöhemmin niitä alettiin käyttää myös säestyssoittimena tukemaan seurakunnan virsilaulua. Urkumusiikilla voidaankin nykyään korvata kuoron ja seurakunnan osuuksia messussa. Kirkkoja on kauan käytetty myös konserttisaleina. Tällöin urkumusiikin mahdollisuudet ovat kasvaneet täyteen loistoonsa laajojen sävellysmuotojen tultua mahdollisiksi.

Jumalanpalvelussoittimena urut ovat vailla vertaa. Urkuri voi toimia messun johtajana ja luoda siitä sopivilla musiikki- ja äänikertavalinnoilla suuren draaman kunkin pyhäpäivän sisällön mukaisesti. Yhteisen virren laulaminen kuuluu luterilaisen seurakunnan olemukseen. Parhaiten sitä tukee tyyliurkujen perussävelvoittoinen sointi, joka imee heikommankin laulajan mukaan. Sopivilla äänikertayhdistelmillä virren melodia saadaan hyvin esiin, samoin kuin laulua tukeva bassoääni.

Uruissa laulaa koko perhe. Virren melodiassa voivat olla mukana normaalikorkeudelta soivat 8-jalkaiset ”äiti-pillit”, oktaavia matalammat 16-jalkaiset ”isä-pillit” ja kirkkaat 4- ja 2-jalkaiset ”lapsi-pillit”. Urkujen äänivaroista löytyy sisällönmukainen sävy erilaisiin virsiin ja niiden eri säkeistöjen sanomaan. Kirkkovuoden aikojen soinnuttamisessa urut ovat soitin vailta vertaa. Kirkkaimmat sointikruunut ja trumpetit tuovat juhlan suurina juhlapyhinä.

Urut ovat siunattu soitin. Piispa siunaa ne yleensä käyttöönoton yhteydessä. Niillä soitetaan ihmisten ilot ja surut kohti korkeuksia. Urkumusiikki liittyy useimpien elämässä tärkeisiin hetkiin, pyhiin tapahtumiin kuten häihin, hautajaisiin ja messuun, joihin liittyy suuria tunteita. Tuolloin musiikki koskettaa tavallista syvemmin.

Urkumusiikki on jotain muuta kuin arkipäivään kuuluva viihde. Se on pyhän kosketus, viesti taivaasta. Sykähdyttävää oli kuunnella kerran bussin takapenkillä, ammattini kerrottua, kyynelehtivän pultsarin kertomusta siitä, että hän ei ole kuullut mitään niin mahtavaa kuin Tauno Äikään soittaman häamarssin omissa häissään.

Merkityksellinen ääni

Kirkollisissa toimituksissa on läsnä seurakuntaa, joka käy harvoin kirkossa. Heidän musiikillisessa kohtaami-

sessaan pitää usein ottaa lähtökohdaksi enemmän kuulijat ja heidän tunteensa kuin tilaisuuden tyylikkyys tai muut seikat.

Jumalan kohtaaminen liittyy usein myös luontoon. Siellä urut ovat mukana metsäkirkon taivashetkessä niin kuin virressäkin sanotaan: ”taas lauhat tuulet soittaa urkuja hongiston”. Urut ovatkin luonnollinen soitin. Siinä Jumalan luomat musiikin elementit, rytmi, melodia, harmonia ja sointiväri pääsevät täyteen loistonsa. Myös äänikerrat matalimmista korkeimpiin rakentuvat luonnon yläsävelsarjalle.

Urut antavat soittimista parhaat mahdollisuudet erilaisten tunnelmien luomiseen. Suuren äänialan sekä voimakkuuden ja sointivärien vaihtelulla urkuri voi saada kuulijassa aikaan erilaisia tunteita ja tunnelmia, vaikka jokainen kokeekin musiikin omalla tavallaan. Urkujen ääni on niin merkityksellinen ja erilainen, että lyhytkin aika sitä jättää lähtemättömän muiston kuulijan mieleen.

Hyvien urkujen ääni täyttää koko kirkkosalin ja saa kuulijankin värähtelemään. Hyvin soivat urut antavat hienoa musiikkiterapiaa ja hoitavat ihmistä. Etenkin jyrkät basso-äänit mielletään juuri urkujen tunnusmerkiksi. Se voi olla joillekin syy kirkkoon tulemiseen. Joku on minulle joskus kertonut tulleen messuun kuullakseen loppusoitossa jyrkeä jalkion säveliä. Siksi käytänkin niitä lähes joka pyhä jossain kohtaa messua.

Urkujen soittaminen on yksinäistä puuhaa. Se vie suurimman ajan soittavan kanttorin yksittäisistä työtehtävistä. Vaikka kirkossa ei useimmiten ole ketään kuulemassa, kuulee Jumala yksinäisenkin soiton. Se onkin rukousta seurakunnan puolesta, joka soi kirkossa riippumatta siitä, onko seurakunta paikalla vai ei. Sormien liikkeessä myös soittajan aivot toimivat vilkkaas-

ti ja ajatus juoksee monenlaisiin asioihin.

Minulla on onni soittaa erästä maamme parhaista soittimista. Sen vaikutus onkin vahva. Usein askeleet vievät kirkkoon vapaapäivänäkin. Tuntuu, ettei aikaa voi mitenkään muuten paremmin käyttää. Urkuri on urkuparvella korkealla, lähellä taivasta. Joidenkin kirkkojen kattoon onkin kuvattu tähtitaivas. Urut ovat siellä tähtien keskellä. Niiden soinnissa voi kuulla jo taivaallisen musiikin. Siitä kertovat monet urkujen julkisivutkin enkeleineen ja harppuineen. Myös urkujen äänikerroista löytyy taivasta kuvaavia nimiä kuten Voix celeste, Taivaalliset äänet. Usein myös kuolleiden nimien lukemisen jälkeen urkujen soinnut johtavat ajatukset taivaaseen. Erityisen konkreettisesti musiikki kantaa taivaaseen saattomusiikkina hautajaisissa.

Musiikki on vahva voima

On tärkeää, että kirkko vaalii aarrettaan, soitinten kuningatarta. Kun urut ja soittajat ovat kunnossa, on se koko seurakunnan etu.

Urut eivät ole kovin hyvin tunnettu soitin. Erityisen tärkeää on, että lapsetkin tuntevat urkuparven omakseen ja juurtuvat kristilliseen perinteeseen eri tavoin. Päiväkerholaiset ja ala-asteen oppilaat ovat kiinnostuneita uruista. Heille tutustuminen voi tapahtua lei-

kin kautta. Oman seurakuntani uruissa on satakieli, joka munii suklaamunia urkujen sisällä olevaan pesään. Myös soittaja-nalle ja urku-tontun karkkiarkku ovat tulleet lapsille tutuiksi. Juuri tuossa iässä kanttorikin voi olla hyvä esikuva joka puolelta tulevan rahan vallan ohjaaman musiikkisaasteen keskellä.

Nykyään viihdekin on muuttunut uskonnolliseksi, ja lapsille tarjotaan viihteenä helvetin musiikkia ilman ikärajaa. Sielun ryöstävää musiikkitarjontaa ja

muuta pahuuden merkkejä halutaan ihannoida eri medioissa. Herkästi tulee mieleen Jeesuksen kertomus, jossa puhuttiin myllynkivistä.

Musiikki on vahva voima. Kristillinen kasvatus on luontevaa sen kautta. Tuttua melodiaa toistellaan mielellään. Oman urkukasvatukseni tuloksia ovat muun muassa tilatut syntymäpäiväkonsertit ja sävellykset.

Joskus musiikkiasioista päättävät ja esittävät mielipiteitä henkilöt, joilla ei ole musikaalisuutta tai mitään musiikkillista koulutusta. Monille seurakuntien asioista päättävilekin urut ovat arvoituksellinen soitin. Saattaa olla yllätys, että suurin osa uruista on julkisivun takana piilossa ja että fasadipillit saattavat olla jopa mykkiä koristeita. Käynti urkujen sisällä avaa silmät ja auttaa ymmärtämään soittimen arvon. Siksi onkin tärkeää, että urkuihin voi tutustua lähempää ja ohjatusti. Myös sellainen luulo on yleinen, että urkujen äänenvoima on riippumaton soittajasta. Joskus myös koko soittaja unohtuu, kun toistetaan vanhaa tuttua lausetta ”urut alkavat soida”. Onhan sekin mahdollista nykyään digitaalisuuden aikana, mutta kyllä ainakin suntio vielä tarvitaan käynnistämään soitin. Ehkä kuitenkin on parempi, että kaikkia nykyajan mahdollisuuksia ei käytetä seurakunnassa. Kyllä soittajia ja laadukkaita urkuja vielä tarvitaan. ■

Mitä AKIn jäsenet ajattelevat ammattiliitostaan?

KATI NIEMELÄ

USKONNONPEDAGOGIIKAN DO-
SENTTI, TUTKIJA, KIRKON TUT-
KIMUSKESKUS

Akavan kirkolliset ammattiliitot – AKI r.y.:n perusliittoja ovat Suomen Kanttori-urkuri-liitto ja Suomen kirkon pappisliitto. AKI on aloittanut toimintansa 1.1.2005. Mitä Akavan kirkollisten ammattiliittojen jäsenet ajattelevat liitostaan ja mitä siltä odottavat?

Tämä kirjoitus pohjautuu tammi-hel-

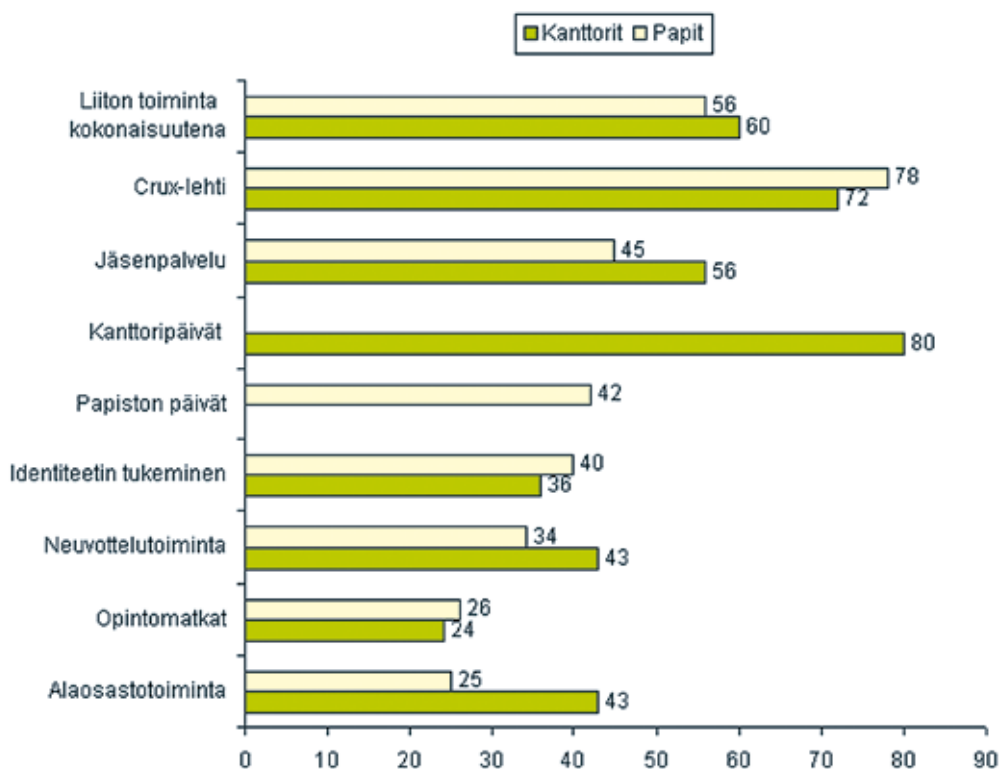
mikuussa 2006 Akavan kirkollisten ammattiliittojen vaalin yhteydessä toteutettuun kyselyyn, johon vastasivat Suomen kirkon pappisliiton ja Suomen Kanttori-urkuriliiton työelämässä olevat jäsenet. Kaikkiaan vastaus saatiin 1 076 henkilöltä, joista 240 kanttoreita, loput pappeja ja muita teologeja. Artikkelissa puhuttaessa papeista ja muista teologeista käytetään yksinkertaisuuden vuoksi nimitystä ”papit”, jolla viitataan kaikkiin Pappisliiton jäseniin.

Onko AKI tuttu?

Jo reilu vuosi sitten, vain vuosi toiminnan käynnistymisen jälkeen, valtaosa

jäsenistä koki tuntevansa AKIn vähintäänkin jossain määrin. Viidennes jäsenistöstä ei vielä tuntenut juuri muuta kuin nimen (17 %) tai ei tuntenut liittoa ollenkaan (4 %). Hyvin AKIn koki tuntevansa joka neljäs ja yli puolet jonkin verran. Tietoa jäsenet saivat ennen kaikkea jäsenlehden kautta. Valtaosalle jäsenistä Crux-lehti oli ehdottomasti tärkein informaatiokanava liittoa koskevissa asioissa. Jäsenistö oli pääosin kuullut liitosta Crux-lehdestä (97 %) tai jäsenkirjeestä (70 %). Jäsenjärjestöjen kotisivuilta AKIsta on kuullut 43 % ja työtovereilta 39 % jäsenistöstä.

Enemmistö papeista (56 %) ja kant-

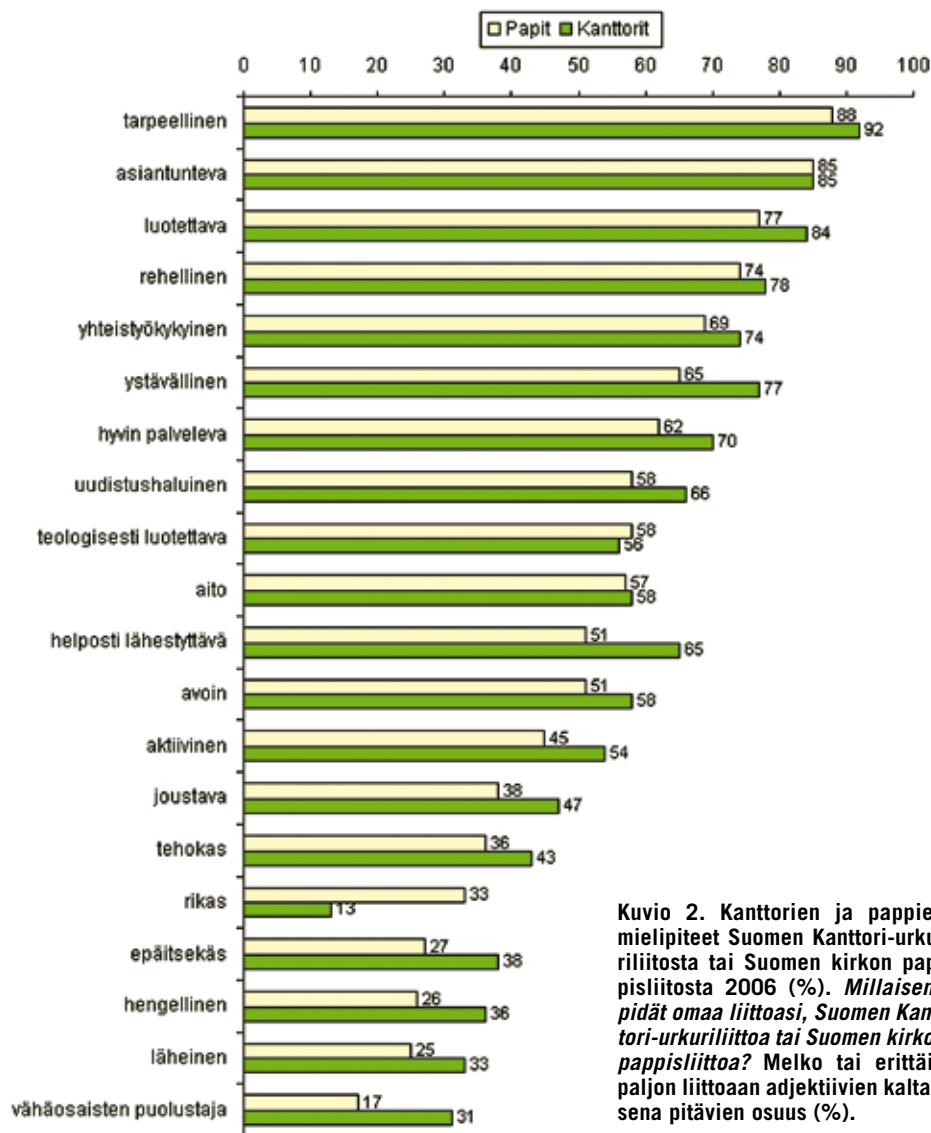
Kuvio 1. Liittoonsa melko tai erittäin tyytyväisten kanttorien ja pappien osuus (%).

toreista (60 %) on tyytyväinen oman liittonsa toimintaan kokonaisuudessaan (katso kuvio 1). Kanttorit ovat lähes kautta linjan hieman tyytyväisempiä kuin papit.

Valtaosa jäsenistä, kolme neljästä, on tyytyväinen Crux-lehteen. Kanttoreista valtaosa, neljä viidestä (80 %), on tyytyväinen kanttoripäiviin. Osuus on huomattavasti korkeampi kuin Papiston päiviin tyytyväisten pappien osuus (42 %). Enemmistö kanttoreista on tyytyväinen myös jäsenpalveluun (56 %) ja lähes puolet neuvottelutoimintaan (43 %). Pappien kohdalla tyytyväisten osuus on noin kymmenen prosenttiyksikköä alhaisempi. Kysytyistä asioista vähiten tyytyväisyyttä herättää opintomatkat, joihin tyytyväisiä on vain joka neljäs pappi ja kanttori. Alaosastotoimintaan tyytyväisiä kanttoreista on lähes puolet ja papeista neljännes.

Verrattaessa pappien tyytyväisyyttä neljän vuoden takaiseen selvitykseen ovat tyytyväisten pappien osuudet vähentyneet erityisesti siinä, missä määrin liiton koetaan tukevan identiteettiä. Tyytyväisten osuus on laskenut -20 prosenttiyksikköä. Myös tyytyväisyys neuvottelutoimintaan on vähentynyt huomattavasti (-16 prosenttiyksikköä). Muilla alueilla muutokset ovat pieniä.

Jäsenten mielikuvaa omasta liitostaan – niin Suomen Kanttori-urkuriiliitosta kuin Suomen kirkon pappisliitosta – kysyttiin 20 vastakohtaisen adjektiiviparin avulla. Kysymykset olivat

Kuvio 2. Kanttorien ja pappien mielipiteet Suomen Kanttori-urkuriiliitosta tai Suomen kirkon pappisliitosta 2006 (%). Millaisena pidät omaa liittoasi, Suomen Kanttori-urkuriiliittoa tai Suomen kirkon pappisliittoa? Melko tai erittäin paljon liittoaan adjektiivien kaltaisena pitävien osuus (%).

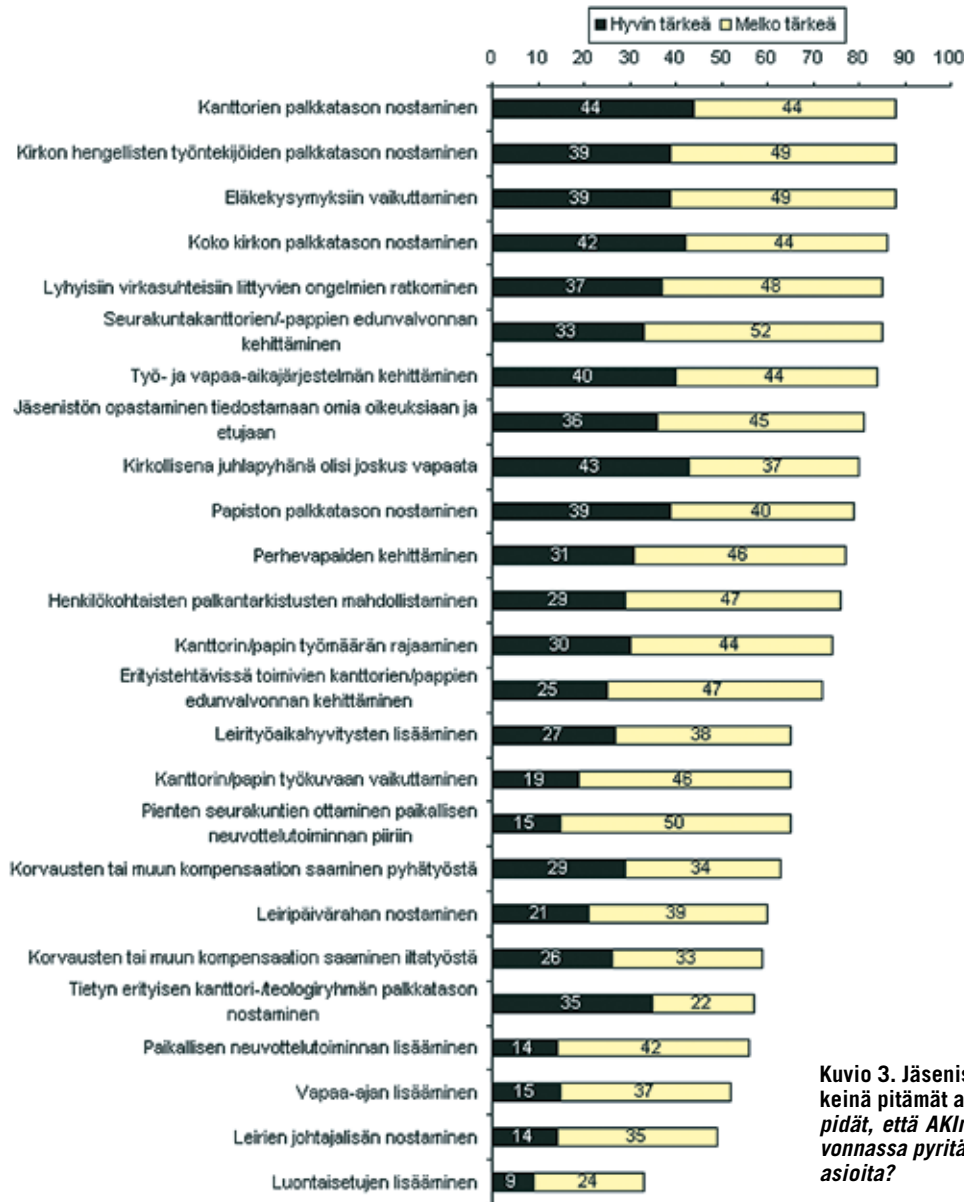
amat kuin 2002 tehdyssä kyselyssä. Kanttorien mielipiteet liitostaan olivat tässäkin kaikkien vastikeparien osalta myönteisemmät kuin pappien arviot.

Kun yleisenä mielipiteenä pidetään yli kahden kolmasosan arviota, voi sanoa sekä kanttorien että pappien pitävän liittoaan tarpeellisenä, asiantuntevana, luotettavana, rehellisenä ja yhteistyökykyisenä. Kanttorien mielestä liitto on lisäksi ystävällinen, hyvin palveleva ja uudistushaluinen. Kaiken kaikkiaan jäsenet ovat varsin tyytyväisiä liittoonsa, sillä usean muunkin ad-

jektiivin osalta vähintään puolet jäsenkunnasta on yhtä mieltä myönteisen laatusanan kanssa. Eniten kehitettävää jäsenten – ennen kaikkea pappien – mielestä näyttäisi olevan siinä, että vain pieni vähemmistö kokee liiton läheisenä ja vähäosaisten puolustajana. Varsin monelle papille liitto näyttäytyy myös itsekkäänä, maallistuneena ja rikkaana.

Akavan kirkolliset nyt ja tulevaisuudessa

Jäsenkyselyssä kysyttiin jäsenistön

Kuvio 3. Jäsenistön edunvalvonnassa tärkeinä pitämät asiat (%). Kuinka tärkeänä pidät, että AKIn harjoittamassa edunvalvonnassa pyritään kehittämään seuraavia asioita?

mielipiteitä siitä, minkä asioiden kehittämiseen ammattiliiton tulisi keskittyä seuraavien viiden vuoden aikana. Vastauksista nousee esille kolme asiaa yli muiden. Nämä ovat työntekijäpuolen edustajana toimiminen virka- ja työehtosopimusneuvotteluissa, jäsenistön neuvonta virka- ja työehtosopimusneuvotteluissa ja jäsenistön tukeminen paikallistason palkka- ja edunvalvontaneuvotteluissa.

Yli puolet jäsenistä lisäksi pitää hy-

vin tärkeänä, että ammattiliitto paneutuu työolojen parantamiseen, tarjoaa jäsenille neuvonta-apua ja juridista apua, tukee teologian opiskelijoita ja kanttoriopiskelijoita ja nuoria pappeja/kanttoreita ja kohentaa papiston ja kanttorien asemaa kirkossa.

Liitoilta odotettiin myös vahvasti tukea ammatti-identiteetille. Se korostuu kanttoreilla. Kanttorit toivovat myös pappeja enemmän ammattikunnan yhteisiä kokoontumisia ja

kanttoripäivien järjestämistä.

Edunvalvonnassa jäsenistö näkee tärkeänä ennen kaikkea palkkatason nostamisen, eläkekysymykset ja työ- ja vapaa-aikajärjestelyt (katso kuvio 3). Lisäksi lyhyisiin virkasuhteisiin liittyvien ongelmien ratkominen, seurakuntakanttorien ja -pappien edunvalvonnan kehittäminen ja jäsenistön opastaminen tiedostamaan omia oikeuksiaan ja etujaan nähdään tärkeinä kehitettävinä asioina. ■

KIRKON UUDISTUS

Martti Lindqvistin mukaan

HEIKKI TERVONEN
TOIMITTAJA, HELSINKI

”Mitä vanhemmaksi tulen, sitä luonnollisemmin ja yksinkertaisemmin suhtaudun uskonnon ydinasioihin. Kukaan ei tunne Jumalan salaisuutta. Jokainen tarvitsee armoa. Eikä kukaan voi itse pelastaa itseänsä. Näillä kolmella lauseella pärjää pitkälle – kauemmaksi kuin minne silmä ja ajatus kantaa”, teologi, sosiaaleetikko ja terapeutti Martti Lindqvist (1945 – 2004) sanoi. Omaa suhdettaan kirkkoon Martti kuvasi sanomalla, että ammatillisesti ja ehkä ajatuksellisesti hän oli liikkunut paljon kirkon reuna-alueilla – tavallisesti kyllä huutoetäisyyden päässä. Martin ajatuksia kannattaa yhä kuunnella.

Martti määritteli itsensä matkalaukukueetikoksi. Myös sisäinen valmius muutokseen oli hänen elämässään koko ajan läsnä. Vivamon rippikoulussa hän koki vanhanaikaisen herätyskristillisen herätyksen, lukuun ottamatta sitä, ettei hän koskaan taipunut jakamaan ihmisiä mustavalkoisesti uskoon tullesiin ja kadotukseen joutuviin.

Kristillinen ylioppilasliike niin Suomessa kuin myös maailmalla muutti perusteissaan hänen käsitystään kristillisen uskon tulkinnasta ja kirkon tehtävästä. Hän sanoi, ettei kirkon eikä kristillisen ylioppilasliikkeen tarkoituksena ole vain järjestää ”hengellisiä huvituksia” niitä haluaville, vaan ryhtyä jyrkkiin toimenpiteisiin kaikkea sortoa ja epäoikeudenmukaisuutta vastaan. Hän valitti, että kirkko ei ollut tehnyt juuri mitään herättäkseen kansamme omaatuntoa ajattelemaan koko ihmiskunnan hätää, vaan

se on mieluummin kätkeytynyt hurskauden taakse.

Sielunhoidossa on kysymys myös uskosta

Sittemmin Martti koki radikaalin heräämisen omaan ja toisten psyykkiseen todellisuuteen. Älyllisyyden ja yhteiskunnallisuuden ohella kolmanneksi langaksi uskon tulkinnassa tuli terapia. Martti kiinnostui erityisesti sairaalasielunhoidosta ja ryhmätyöstä.

Hän, terveydenhuollon etiikan keskeinen asiantuntija, sanoi oppineensa ymmärtämään, että ihmisen opettaminen ja hoitaminen on olennaisesti muuta kuin tietojen pönttämistä tai pillereiden syömistä. Ennen kaikkea alitajunta alkoi kiehtoa häntä. Hänen mukaansa meitä yhdistävät yhteiset juuret, yhteiset uhkat ja sama toivo. Meidän osamme on elää tätä päivää niin, että voisimme tunnustaa elävämme ja tunnustautua omaan elämään.

Kun professori Tuomo Mannermaa oli Luther-tutkimuksen pohjalta päättänyt ajatukseen, että sielunhoito on rakkauden piiriin kuuluvaa diakoniaa ja että lähimmäisen tarpeet määrittävät sen sisällön, Martti tahtoi esittää reunahuomautuksen.

Hänen mielestään sielunhoidossa on kysymys myös armosta ja anteeksiantosta sekä elämäntähtäyksen rakentamisesta uudella tavalla. Sielunhoito on Jumalan ja Kristuksen tulemistä näkyväksi. Siksi sitä on pohdittava uskonkäsityksen eikä pelkästään rakkauden pohjalta. Sielunhoidossa kertynyt kokemus sisältää dynamiittia, joka vaikuttaa kristinuskon tulkintaan.

Kirkkojen Maailmanneuvoston vuoden 1983 Vancouverin yleiskokous

sai Martin innostumaan jumalanpalveluksen uudistamisesta. Hän viittasi siihen, että arkkipiiä John Vikströmin mukaan Vancouverin näkökulmasta oman kirkkomme jumalanpalvelus- ja hartauselämä poti näivetyks- tautia sekä määrällisesti että laadullisesti. Martinkin mielestä olimme vieraantuneet siitä Jumalan palvomisen ja ylistämisen maailmasta, jota Kirkkojen Maailmanneuvoston yleiskokous oli tulvillaan.

Kirkossa naisten ja miesten yhteistyö ei luonteavaa

Kipein kohta oli se, että kirkossamme ei toteutunut luonteva miesten ja naisten yhteistyö läheskään sillä tavalla ja tasolla kuin ekumeenisissa liikkeissä. Lisäksi kirkkoamme uhkasi maallikkokojen heitteillejättö.

Muuallakin Martti arvosteli ”teologibyrokratiaa”. Jos kirkossa järjestetään kokous nuorisotyön tavoitteista, kirkkotalteesta, työmarkkinakysymyksistä ja seksuaalimoraalista, pääroolissa ovat teologit tulkintoineen ja selityksineen, ohjeineen ja vaatimuksineen. Tällöin unohtuu, että uskonpuhdistus asetti maallikot kristillisen elämän keskukseen. Ja kun kirkollisiin elimiin valitaan maallikkokajäseniä, he ovat joko kirkollisiin ammattikuntiin valmistuneita tai muun ”pehmeän” elämänalueen edustajia. Kirkollinen sanomalehtikin on usein kuin sairaanhoitajalehden ja opettajalehden yhteisnumero!

Samoin Martti oli huolissaan siitä, että kirkossa todella sanotaan jotain. Hän viittasi Lauri Viidan aforismiin: ”Mitä, puhuiko hän viittä kieltä? Entä oliko hänellä mitään asiaa?” Martin

mielestä tämä teksti pitäisi naulata jokaisen saarnatuoliin vievän oven päälle.

Elämänsä myöhempinä vuosina Martti määritteli kirkon yllättävän vanhanaikaisella tavalla: ”Kirkko olkoon kirkko. Kirkon on ennen kaikkea tarjottava evankeliumi maailmalle. Jos se unohdetaan, kaikki muukin karkaa käsistä.” Kirkon tehtävän korostaminen kirkkona eikä yhteiskunnallisen edistyksen eturintamassa olevana joukkona johtui siitä lievästä pessimismistä, että Martti ei enää uskonut kirkon pystyvän olemaan edistyksen etujoukkoa. Ennen muuta hänen muuttuneeseen kantaansa vaikutti se, ettei kirkko hänen mielestään ollut pienois yhteiskunta.

Sairaiden ja vähemmistöjen puolustaja

Mutta vaikka Martti korostikin kirkkoa kirkkona, hän silti oli uskollinen kirkko- ja yhteiskuntakriittiselle kutsumukselleen. Hän kertoi tapelleensa tosissaan kirkollisia auktoriteetteja ja valtavirtaa vastaan etenkin yhteiskunnallisissa ja eettisissä kysymyksissä. Hän oli edustanut ainakin joissakin asioissa melko radikaalia yhteiskunnallista ajattelua ja puolustanut tiukasti marginaalissa olevia ihmisiä ja ryhmiä, erityisesti sairaiden, vammaisten sekä seksuaalisten vähemmistöjen ja transihmisten oikeuksia.

Hän menehtyi keuhkosairauteensa Sansibarilla otettuaan sitä ennen osaa Dar es Salaamissa pidettyyn kokoukseen, jossa kamppailtiin aidsin leviämistä ja sen seurauksia vastaan Afrikassa.

Hän sanoi edelleen, ettei hän ollut riemuissaan kaikenlaisista aktioista ja muusta ryntäilystä kaduille ja toreille kaupittelemaan pelastusta. Hän sanoi kokeneensa monet käännetyssysteemit ja evankelioimisretket sekä henkiseksi väkivallaksi että kristillisen jumaläkäsityksen järkyttäväksi kaventamiseksi. Sen sijaan kirkon olisi ruumiil-

MARTTI KARPPINEN/VAKOTIMAA

Teologi, yhteiskuntaetikko ja kirjailija Martti Lindqvist ehti kokea älyllisen heräämisen, hengellisen herätyksen, yhteiskunnallisen valveutumisen ja vielä havahtumisen terapian ja ryhmätyön maailmaan.

listettava maailmalle lahjoitettu armo.

Juuri armo onkin Martin mielestä kirkon sanoman keskuksessa. Mikään auktoriteetti, papillinen portinvartija tai suoritusvaatimus ei saa tulla Kristuksen ja syntisparan väliin. Uskonpuhdistuksen oivalluksen mukaan koko olevaisen ytimeen on kirjoitettu: ”Kaikki on armoa.”

Martti jatkoi, että luterilaisuus on 500 vuotta Lutherin jälkeen jäänyt paljolti rikkaan valkoisen miehen us-

konnoksi. Martin mielestä luterilaisuuden olisi päästävä irti kirjaviisaste-lun ja loputtoman sopeutumisen ilmapii-ristä. Sen on otettava vihdoin välimatkaa yhteiskunnallisen vallan lonkeroihin. Syyn tähän ilmaisi ”ukko-Luther” nasevasti viimeisessä kirjallises- sassa viestissään: ”Me olemme kaikki kerjäläisiä. Tämä on totta.”

Kirjoittaja on kirjoittanut kirjan ”Martti Lindqvist – matkalaukkuetikko” (Kirjapaja 2005).

JULKA OLKKONEN/KUVAOTIMAA

Valtakunnallisen virsisunnuntain 14.10. rakennusaineita

TAINA SULKANEN

KANTTORI, LOPEN SEURAKUNTA

taina.sulkanen@evl.fi

HEIKKI TOIVIO

PASTORI, FORSSAN SEURAKUNTA

heikki.toivio@evl.fi

Löimme erilaiset päämme yhteen, jotta kanttoreiden ja pappien olisi helppompaa toteuttaa seurakuntansa näköinen virsisunnuntai. Rakensimme kaksi vaihtoehtoa.

Ensimmäisessä vaihtoehdossa virret ovat suhteellisen perinteisesti valittuja, mutta kokonaisuuteen liittyy virsisaarna rakennettuna yhden virren varaan.

Toisessa vaihtoehdossa saarna oletetaan perinteiseksi, mutta virret ottavat tärkeän sijan korvaten joitakin messun osia. Jos jonkun mielestä virsiä on jo liikaa, hän voi valita itselleen sopivan annoksen ehdotuksesta.

Virrellä on oma tärkeä tehtävänsä jumalanpalveluksissa, mutta sen rinnalle kuuluu erottamattomasti muu suomalainen hengellinen musiikki.

Siksi olisi tärkeää toteuttaa myös toisenlainen kokeilu: rakentaa vaikkapa uskonpuhdistuksen muistopäivä 28.10. (esimerkiksi virsi 170, Jumala omi linnamme), valvomisen sunnuntai 18.11. (esimerkiksi virsi 150, Oi herätkää, te hitaat sielut) tai tuomiosun-

nuntai 25.11. (esimerkiksi virsi 158, Vihan päivä kauhistava) yhden ainoan virren, graduaalivirren varaan. Muu musiikki toteutettaisiin rikkaasti yhteistyössä paikkakunnan musiikin ammattilaisten ja amatöörien kanssa.

Yhteistyökumppaneita, kuoroja ja soitinryhmiä, lienee helppo saada, jos asenteet vain ovat kohdallaan. Idea on siis, että muu musiikki ei koostu virsistä ja laulamisesta huolehtii enimmäkseen seurakunta kanttorin johdolla. Kuoro tai muu ryhmä voi olla tukena.

Innostavaa virsisunnuntaita rohkeille kokeilijoille! ■

I Ehdotus: Virsisaarnamessu

Alkuvirsi 293: 1 - 3 (En tahdo Herras-tani milloinkaan luopua)

Kiitosvirsi 728 (Sinulle kiitos, kun-nia, oi Herra, Jumalamme)

Graduaalivirsi 289 (Vain sinä tunnet minut, Vapahtaja)

Uhrivirsi 298: 1 - (Vapahtajani Jeesus on iloni aina verraton)

Ehtoollisvirsi 224 (Oi Jeesus, leipä elämän)

Päätösvirsi 293: 4 - 6 (Sinua tahdon kiittää nyt sydämestäni)

Virsisaarnan voi rakentaa virren 539, Ah herää, sydämeni varaan. Virsisun-nuntain teema 20. sunnuntaina hel-luntain jälkeen on Usko ja epäusko. Evankeliumista (Mk. 2:1 - 12) raken-netaan yhteys virren 539 säkeistöihin 1, 4 ja 7 seuraavasti. Kukin säkeistö luetaan tai lauletaan läpi osan aluksi. Samoin voi lukea raamatunkohdan.

1. Virsi 539: 1. Mk. 2:5a (Usko näkyy)

”Jeesus näki heidän uskonsa.” So-vinnaiset, vanhat ratkaisut eivät tä-näänkään riitä. Uutta ajattelua, luo-vuutta ja toimintaa tavoitteiden saa-vuttamiseksi tarvitaan. Uusien mah-dollisuuksien etsiminen tarkoittaa monesti myös riskin ottoa. Usko mer-kitsee joskus samaa kuin toivo ja nä-ky tulevasta. Tekstin kertomaa sairasta täytyy suorastaan kadehtia siitä, millaisia ystäviä hänellä oli. He us-koivat. Miten minun uskoni näkyy tänään? Entä ystäväni?

2. Virsi 539: 4. Mk. 2:10 - 11 (Jeesus pa-rantaa tänäänkin halvaantumisista)

”Pojalla on valta antaa maan päällä syntejä anteeksi.” Voisinko minä ot-taa elämäni halvaannuttavan asian ja jättää sen taakseni? Voisinko minä todeta: ”Jalkani kantavat!” Augsbu-r-gin tunnustuksen mukaan: ”Usko us-

koo synnit anteeksi annettavan Kris-tuksen tähden. Usko lohduttaa oman-tunnon. Usko vapauttaa peloista.” Olemmeko me uskovia? Mitä siitä siis seuraa? Minkä halvauksen Jeesus parantaa minulta?

3. Virsi 539: 7. Mk. 2:5b (Usko, toivo ja luottamus antavat turvan ja rohkeu-den)

”Sinun syntisi annetaan anteeksi.” Jeesuksen kohtaamista ihmisistä ei tullut ”hihhuleita”, mitä se sitten tar-koittaakaan. He saivat rohkeuden, uskon ja toivon. Heidän kauttaan rakkaus Jumalaan ja lähimmäisiin yhdistyi. Heidän syntinsä heitettiin merten syvyyksiin. Niitä ei enää ollut taakkana. Seurakunnan aarre oli ja on edellä mainittu syntien anteeksi-antamuksen evankeliumi. Missä tä-nään on minun turvani?

II Ehdotus: Virttä yli äyräiden -messu

Alkumusiikki koraalista Aus tiefer Not schrei ich zu dir (VK 267) esi-merkiksi. J.K.F. Fischer, löytyy OC II s. 72 (Organum Cantat)

Synnintunnustusvirsi 267: 1, 2 (Sua syvyydestä avuksi)

Synninpäästö perinteinen papin lau-suma

Kiitosrukousvirsi 267: 3, 5 (Siis ar-moos, Herra, uskallan)

Kyrie perinteinen

Gloria 128: 1 (Ainoan Herran Juma-lan)

Kolminaisuusvirsi 128: 2 - 4 (Kiitäm-me, Isä, sinua)

Graduaalivirsi 478 (Jos, Jeesus, Her-rani) tai 270: 1, 4, 5 (Enkö Herraa Ju-malaani) tai 513 (Jeesus, sinä huo-maat) sille jota tyylien kirjo ei hait-taa.

Credo 733 (Uskon Isään Jumalaan) Esirukouksen väliin 443: 1, 2, 3, 4, 5 (Annoit, Herra, tehtävän) säkeistö kerrallaan

Uhrivirsi 298: 1 - (Vapahtajani Jeesus on) tai 451: 1 - (Sinulle kiitos, Isä, lah-jastasi)

Sanctus 134 (Pyhä, pyhä, pyhä)

Agnus Dei 65 (Oi Jumalan Karitsa) kuoron vahvistamana

Ehtoollisvirsi 225 (Jeesus, luona ar-mopöydän)

Kiitosrukousvirsi 474 (Nyt Herral-lemme kiitoksen)

Päätösmusiikki sama koraali kuin alussa (VK 267). Urut: muilta säveltä-jiltä esimerkiksi S. Scheidt, löytyy 80 CP s. 25, (Choralvorspiele), kuoro: J.S. Bachin Sua syvyydestä avuksi (SKUL 82) tai H.L. Hasslerin Sua sy-vyydestä avuksi (SKUL 100). Ehdote-tut urkukappaleet ovat helppoja, kuo-rolaulut jo vaativampia.

**AKAVAN KIRKOLLISET AMMATILIITOT —
KYRKLIIGA FACKFÖRBUND INOM AKAVA AKI R.Y.**
Perustettu 1.1.2005

**SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND R.Y.**
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

Puheenjohtaja, Pappisliitto
Jukka Huttunen
Espoon seurakuntayhtymän yhteisen
seurakuntatöiden päällikkö, TM
Puh. (09) 8050 2330
GSM 040 544 1695
jukka.huttunen@
espoonseurakunnat.fi

Puheenjohtaja, AKI
Mikael Helenelund

**SUOMEN KANTTORI-URKURIILITTO
FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND R.Y.**
www.skul.fi
kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto**
Mikael Helenelund
Kantor i Borgå svenska domkyrkoför-
samling, FM
Puh. 040 584 9952
mikael.helenelund@evl.fi

AKIN TOIMISTO

Akavatalo, Rautatieläisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo 9–15
Puh. (09) 150 2453, faksi (09) 148 5875
toimisto@akiliitot.fi, www.akiliitot.fi

LAKIMIESPALVELUT AKIN JÄSENILLE

**Puhelinpalvelu työhön ja virkaan liittyvissä lakiasiois-
sa:** ti klo 9–12 varatuomari Anna-Maria Numminen
Puh. 050 463 8699
anna-maria.numminen@akiliitot.fi
(ei ajalla 18.6. - 20.8.)
Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa: arkisin
klo 10–16 Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531.
Mainitse minkä liiton jäsen olet.

Toiminnanjohtaja
Esko Jossas, TT
Puh. (09) 150 2467
GSM 050 511 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

Sanna Ylä-Jussila, pastori, TM
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 597 5231
sanna.yla-jussila@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu-, mentoroin-
ti- ja työllistymiskysymyksissä

Apulaistoiminnanjohtajat

Annamari Jokinen, VTM
Puh. (09) 150 2445
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@akiliitot.fi

Johdon assistentti
Tuula Anttonen, HSO-sihteeri
Puh. (09) 150 2453
tuula.anttonen@akiliitot.fi

AKIn hallinnon ja johdon sihteeri,
Pappisliiton hallintoelinten pöytäkir-
janpitäjä, matka- ja kokousjärjestelyt,
Internet-kotisivut

Merja Laaksamo, pastori, TM
Puh. (09) 150 2466
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi

Tuija Kukkonen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi
Jäsenyysasiat, alaostot, luottamus-
mieskurssit

Opiskelijasihteeri

Annukka Ruusula, kanttori, MuM
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 518 4038
annukka.ruusula@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriliiton opiskelijatoimin-
ta, neuvonta opiskelijoiden harjoitte-
lu- ja työllistymiskysymyksissä

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi
Cruxin toimitussihteeri, jäsenyysasiat,
opintomatkat

Anne Taanila
Puh. (09) 150 2657
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja maksuliikenne

**DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO DTL RY
DIAKONIARBETARNAS FÖRBUND DAF RF**
Perustettu 15.6.1958

Puheenjohtaja
Kaisa Rauma
Kaarinan seurakunnan johtava
diakoniatyöntekijä
GSM 040 341 7191
kaisa.rauma@evl.fi

LAKIMIESPALVELU DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON JÄSENILLE

Yksityiselämän oikeusasioissa: arkisin klo 10–16
Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531.
Mainitse liittosi ja jäsennumerosi.

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON TOIMISTO
Akavatalo, Rautatieläisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo 9–15
Faksi (09) 877 7397
toimisto@dtl.fi, www.dtl.fi

Toiminnanjohtaja
Riitta Hiedanpää, diakonissa,
terv. hoit.
Puh. (09) 150 2287
GSM 040 516 5557
riitta.hiedanpaa@dtl.fi
Liiton yleinen johto, edunvalvon-
ta- ja neuvottelutoiminta, hallin-
toelinten päätösten valmistelu,
esittely ja täytäntöönpano, pal-
velussuhdeneuvonta

Järjestösihteeri

Asta Turtiainen, diakonissa
Puh. (09) 150 2286
GSM 040 765 0477
asta.turtiainen@dtl.fi
Ammatilliset kysymykset, tiedot-
taminen, opiskelijatyö, alaostas-
toiminta

Toimistos sihteeri

Pirjo Heikkinen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.fi
Jäsenyysasiat, kirjanpito, mak-
suliikenne, materiaalitilaukset,
mökkivaraukset

**ERITYISKOULUTETTUIJEN
TYÖTÖMYSSKASSA**

Asemamiehenkatu 2 C,
00520 Helsinki

Puh. (09) 7206 4343 ma-to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212

erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

KRISTILLINEN MYSTIIKKA

MAIJU LEHMIJOKI-GARDNER

Kristillinen mystiikka

Läntinen perinne antiikista uudelle ajalle

Kiehtovaa läntistä mystiikkaa. Kattava teos kuvaa mystiikkaa historiallisena, teologisena ja elämyksellisenä ilmiönä. Runsas kuvitus, laajat kirjallisuusviitteet. Ovh. 36,90

JOHANNES VIINIKÖYNNÖS

Palava ruoko

Syvähenkisen mystikon kirjeitä toisille kilvoittelijoille. Sisäisen elämän piirteitä ja hengellisiä vaikutuksia käsitellen lämpimällä ja persoonallisella tavalla. Suomen Munkki Serafim. *Sapientia-sarja*. Ovh. 26,90

MATTI SIHVONEN

Uskon yksinkertaisuus

Matka uskon menneisyyteen ja nykyisyyteen. Teos esittelee uskon yksinkertaisuuden historiaa ja tärkeimpiä yksinkertaisen uskon opettajia, joilla on yhä paljon annettavaa. Ovh 26,90

KAISA RAITTILÄ

Taivaan tähden

Syväkairauksia sunnuntaipäiville

Lyhyet mietiskelytekstit ovat hienosyisiä ja tarkkanäköisiä pohdiskeluja elämästä, ihmisestä ja Jumalasta. Ne käyvät keskustelua sunnuntaisin kirkossa luettavien raamatunkohtien kanssa. Ovh. 26,90

TIMO TEINONEN

Terveys ja usko

Tutkimuksiin pohjautuva teos kutsuu pohtimaan uskon ja terveyden perimmäisiä kysymyksiä. Kuuluuko hengellisyys laajasti ymmärrettyyn terveyteen? Ovh. 33,90

JAAKKO HÄMEEN-ANTTILA

– INKA MAUKOLA
– MIKKO VIITAMÄKI

Kirkkauteen kätkeyty

Al-Ghazālīn Valojen lamppusyvennys

Keskiajalta periytyvä islamin mystiikan perusteos selitettynä. Teos raottaa verhoa suufilaiseen mystiikkaan ja on mielenkiintoinen vertailukohta myös kristillisestä mystiikasta tai länsimaisesta filosofiasta kiinnostuneille. Ovh. 23,90

Palautus:

Akavan kirkolliset ammattiliitot
Rautatieäisenkatu 6
00520 Helsinki

.MK80

Suomen Kanttori-urkuriliitto 100 vuotta 14. – 15.6.2007

Suomen Kanttori-urkuriliitto viettää 100-vuotisjuhliaan 14. - 15.6.2007 Helsingissä. Juhlamessu, korkeatasoisia konsertteja, vapaamuotoista yhdessäoloa sekä liiton 100-vuotishistoriikin julkistaminen. Osaan tilaisuuksista ovat tervetulleita myös muut kuin kanttorit. Katso lisätietoja verkkosivuilta www.skul.fi.

Diakonia-työntekijöiden päivät 2007 Samassa veneessä – aivot ristissä

Lappeenranta, Lappeenrantasali 3. - 4.9.2007. Ohjelma ja ilmoittautumislomake verkkosivulla www.dtl.fi.

Valtakunnalliset kanttoripäivät Turussa 6. - 8.2.2008

Suomen kirkon pappisliitto 90 vuotta 14. – 15.10.2008

Suomen kirkon pappisliitto juhlii 90-vuotista taivaltaan Helsingissä Papiston päivien yhteydessä 14. - 15.10.2008 Messukeskuksessa. Seuraa päivien valmistelua verkkosivuilta www.pappisliitto.fi.